

- 1 OPENING
Agenda Cie VGW 18 januari 2017. docx
- 2 SPREEKRECHT
- 3 NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW 12 oktober 2016 TOEZEGGINGENLIJST
verslag cie VGW
Toezeggingenlijst Cie VGW
- 4 MEDEDELINGEN
- 5 VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S
- 5.a Vispassage Spaarndam, overeenkomst en voorbereidingskrediet
Voorstel_5390.docx
concept-Ovk vispassage Spaarndam 31117502 v2
- 5.b Aanvullend krediet aanpak blauwalgen
Voorstel_5308.docx
Aanpak blauwalgen 2017
Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding
Bestuursvraag Aanpak blauwalgen 2017
- 5.c Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016 inclusief Nota beantwoording zienswijzen Legger regionale waterkeringen 2016
Voorstel_5388.docx
Zienswijze van RO Partners
Zienswijze particulier 1
NOTA VAN BEANTWOORDING
- 5.d Taskforce awzi Velsen
Achterliggende documentatie kunt u vinden via Ibabs in de folder: Overzichten-VV Dropbox
Voorstel_5557.docx
- 5.e Opheffen awzi Rijnsaterwoude
Voorstel_5309.docx
- 5.f Besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)
Voorstel_4917.docx
TOZ memo Strategische Keuzes VV
- 6 Presentatie Langerarse Plassen
- 7 RONDVRAAG
- 8 SLUITING

VV - Commissie Veiligheid en Gezond Water

Datum 18 januari 2017
Aanvang 13.30 uur
Eindtijd 16.30 uur
Locatie VV zaal
Voorzitter J.J. Bakker
Secretaris C.M.H. van Hage-Dondorp

Nr.	Tijd	Onderwerp	PFH
1.	13.30	OPENING	
2.		SPREEKRECHT	
3.	13.35	NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW van 12 oktober 2016 EN TOEZEGGINGENLIJST	
4.		MEDEDELINGEN	
5.		VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a	13.45	Vispassage Spaarndam, overeenkomst en voorbereidingskrediet	LEEWIS
5.b	14.05	Aanvullend krediet aanpak blauwalgen	LEEWIS
5.c	14.25	Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016 inclusief Nota beantwoording zienswijzen Legger regionale waterkeringen 2016	KASTELEIN
5d	14.45	Taskforce AWZI Velsen (nazending na D&H 10 januari 2017)	HAAN
5.e	15.00	Opheffen awzi Rijnsaterwoude	HAAN
5.f	15.20	Besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ) Dit onderwerp wordt ingeleid met een korte presentatie	HAAN
6	16.05	Presentatie Langerarse Plassen	LEEWIS
7.	16.40	Rondvraag	
8.	16.45	SLUITING	

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.: 16.094851

Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Veiligheid en Gezond Water	Datum bespreking: Woensdag 12 oktober 2016 19.00 – 22.15 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Mw. R.M. Lubbers, Vi.a.Vi Office Management
J.J. Bakker, voorzitter J.C.H. Haan, hoogheemraad M. Kastelein, hoogheemraad S. Langeslag, hoogheemraad Mw. M.E.F. Leewis, hoogheemraad H. Pluckel, hoogheemraad R.P.A. van der Meer (A&B) P.A.M. van der Poel (A&B) A.J.J. Blijleven (A&B) De heer A. van Geest (AWP) Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) H. Zweers (CDA) Mw. E.J. de Vries (CDA) J.M. Hermans (VVD) G.H. von Faber (WN) Mw. R. Bleyie (PvdD) R. Schols (50PLUS) N. van der Plas (CU-SGP) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) <i>Verder aanwezig:</i> A. W.G. Bol Mw. M. van Keulen De heer P. Hollander De heer De Booij De heer B. van Ooijen De heer P. Visman Mw. C.M.H. van Hage-Dondorp (secretaris) Mw. R.M. Lubbers (notulist) <i>Afwezig met kennisgeving:</i> J.B. van den Berg (AWP)	
VERSLAG	ACTIE
1. OPENING EN VASTSTELLEN AGENDA De plaatsvervangend voorzitter, de heer Van der Poel, opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.	
2. SPREEKRECHT De heer J. Hardenberg (voorzitter VvE Langeraarse Plassen) vindt het verheugend dat er een voorstel ligt om de waterkwaliteit van de Langeraarse Plassen aan te pakken en nader onderzoek te doen. 25 jaar geleden stonden de Langeraarse Plassen nog op de provinciale lijst van goedgekeurd zwemwater. Er wordt vanwege de abominabele waterkwaliteit echter al jaren niet meer getest. Dorpsgenoten, aanwonenden en VvE maken zich hierover zorgen. Elke zomer veranderen de Langeraarse Plassen in ‘een groene soep van algen’. Daarnaast is er sprake van zeer veel slib waardoor het varen wordt bemoeilijkt en de stank vreselijk is. Het water blijft troebel en warmt door deze slibdeeltjes ook snel op. Om een betere waterkwaliteit te verkrijgen, achten aanwonenden en gebruikers de verwijdering van het slib noodzakelijk. In het verleden werd volop gebaggerd. Dat slib een wezenlijke factor is, blijkt ook uit de aflandige kopsloten. Deze worden periodiek gebaggerd en zijn nu kraakhelder. Voorstellen: realisering luwtmaatregelen/maken eilandjes/breken golfslag (met intentie om afslag te voorkomen): verwacht	

	VERSLAG	ACTIE
	wordt dat een deel van het slib zich hierachter zal verzamelen. Maar dit is niet toereikend voor de enorme hoeveelheden slib in de plassen. Aanleggen natuurlijke oevers wordt gezien als een positieve ontwikkeling: de eigenaren zullen in overgrote meerderheid meewerken. Deze oevers vragen om vegetatie en die is alleen bij een vaste bodem mogelijk. Het aanwezige slib zal vegetatie op veel plekken onmogelijk maken. Vervolgonderzoek: er ligt een aantal opties (te maken met slib en nutriënten). Hiervan dient een duidelijk beeld te worden geschetst. Het slib is zo fosfaatrijk, dat indien dit niet wordt weggezogen, andere maatregelen geen succes zullen hebben. De VvE hoop dat haar visie in het onderzoek zal worden bevestigd. De vereniging (die zowel positief als negatief is) ziet de aanwezigheid van slib als groot afbreukrisico voor ontwikkelingen/investeringen ten gunste van de waterkwaliteit. Overigens is er lof voor de plezierige en constructieve samenwerking met de medewerkers van Rijnland. Mevrouw De Vries zegt dat de VvE het baggeren niet als de oplossing noemt. Zijn er naar het oordeel van de VvE acties die beter kunnen uitpakken? De heer Hardenberg zegt dat zowel de VvE als het dorp het slib als het grootste probleem ervaart omdat dit fosfaatrijk is. Ongeacht de te nemen maatregelen: zolang er slib aanwezig blijft, zal fosfaat worden vastgehouden en dat veroorzaakt het groene water. Als het slib eenmaal is weggezogen, zal de nieuwe situatie eenvoudiger kunnen worden bestendigd. Mevrouw Stoop vraagt wat er in de afgelopen 25 jaar is veranderd waardoor de zwemkwaliteit nu zo slecht is. De heer Hardenberg: er is de laatste jaren niet meer gebaggerd en er is ook verder niets met het water gedaan. Vroeger werd er veelvuldig gebaggerd in de plas (de heer Hardenberg voegt eraan toe niet te weten of dit al dan niet positief uitpakte). Vaste grond werd vaak weggebaggerd. De zwemwaterkwaliteit wordt als 25 jaar niet meer getest. De voorzitter dankt de inspreker. De commissie zal zijn relaas meenemen in de beraadslagingen.	
3.	NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW VAN 07 SEPTEMBER 2016 EN TOEZEGGINGENLIJST <i>Redactioneel:</i> de notulen van zowel het besloten als openbare deel worden ongewijzigd vastgesteld. <i>Naar aanleiding van:</i> er zijn geen kanttekeningen.	
4.	MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.	
5	VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5a	Tweede Bestuursrapportage 2016 Mevrouw Bleyie vindt het opvallend hoezeer de bedragen verschillen. In hoeverre kan Rijnland aan de richtlijnen van de KRW voldoen als er weinig geld beschikbaar komt? De heer Von Faber, pagina 4, 2^e alinea. Er worden diverse oorzaken genoemd maar hij vraagt zich af hoe het zit met de zoute kwel en de grenzen aan onderbemaling. Pagina 10,7. De veldproef is naar hem werd gemeld met twee jaar verlengd. Moet de vermelde + niet worden gewijzigd in een +/-? Punt 9: de tekst is multi-interpretabel bij deze +. Pagina 18, 6: idem dito. Punt 9: <i>‘Ondertussen lopen al twee proeven: een met ultrasoon geluid in de Zoetermeerseplas en een met waterstofperoxide in het Oosterduinsemeer’</i>. Klopt het dat deze tweede proef is mislukt? De Klinkenbergseplas ontbreekt in de Burap: zijn daarover geen ontwikkelingen te melden? Pagina 40: 50% van de projecten (20 van de 42) is conform de begroting uitgepakt. Hoe valt dit percentage uit in vergelijking met vorige jaren? De heer Blijleven vraagt wat er wordt bedoeld met: <i>‘Stemt in met de voorgestelde begrotingswijziging?’</i>. Pagina 3 (schoon en gezond water): de gemeente Nieuwkoop heeft een recreatiestrandje aangelegd. Vaak staan er borden ‘blauwalg’. In 2019 wil Rijnland daar activiteiten oppakken maar als burger vindt hij dat dit aspect nu al meer aandacht verdient. De heer Van der Plas: pagina 17. Graag uitleg over de volgende zin: <i>‘Het aanwijzen van aan te leggen inspiratiepolders is nog niet gelukt, mede vanwege de complexiteit en het ontbreken van de juiste bemensing. Daarom passen we de aanpak aan, en zoeken we naar inspiratie binnen en buiten ons gebied van al bestaande gebieden’</i>. Mevrouw Veenhoven verwijst naar de opening: <i>‘Met gepaste trots presenteert het college de tweede voortgangsrapportage (Burap-2). Rijnland ligt op koers om de begrote uitdagingen voor alle programma's op hoofdlijnen waar te maken. Gezien de opgaven en uitdagingen waar de organisatie dit jaar voor staat, is dat een mooi resultaat’</i>. Hoewel zij de inhoud onderschrijft, vindt zij het wat ongepast dat het college zichzelf complimenteert. Pagina 17: <i>‘Het aanwijzen van aan te leggen inspiratiepolders is</i>	

VERSLAG	ACTIE
<i>nog niet gelukt, mede vanwege de complexiteit en het ontbreken van de juiste bemensing. Daarom passen we de aanpak aan, en zoeken we naar inspiratie binnen en buiten ons gebied van al bestaande gebieden</i>. Mevrouw Veenhoven stelt dat Rijnland wel degelijk beschikt over capabele mensen die complexe projecten kunnen aansturen. Zij vermoedt dat er eerder geen prioriteit wordt gegeven aan schoon water. Rijnland is enthousiast over schoon water, maar het wordt hoog tijd voor resultaten. Mogelijk moeten er extra maatregelen worden genomen vanwege het trage tempo. Pagina 37: <i>‘De HWBP-bijdrage valt ligt lager uit doordat deze is verlaagd door het eigen risico van ieder waterschap’</i>. De Burap is een mooi instrument om te bekijken hoe de strategische agenda wordt gevuld, zoals de zeer strategische onderwerpen natuurvriendelijke oevers en inspiratiepolders. Mevrouw De Vries, pagina 9 punt 2 (afronding). Gaat het om de verkenning van de restopgave en ontvangt de commissie een rapportage? Punt 3: <i>‘Projectoverstijgende Verkenning (POV) voorlanden’</i>. Is hierover een voorstel aan de VV voorgelegd en heeft de VV krediet verstrekt? Wat houdt het onderzoek in en wat wordt er gedaan met de conclusies? Pagina 10, punt 4: <i>‘Zowel geld als tijd staan bij projecten uit de Top 25 onder druk, maar op beide gebieden blijft Rijnland vooralsnog binnen de kaders’</i>. Waarom staan beide onder druk? Punt 5: <i>‘Start nieuwe toetsing regionale keringen’</i>. Ontvangt de VV hierover informatie en is de toetsing al gestart? Punt 7: <i>‘Landelijke veldproef naar alternatieven voor het bestrijden van muskusratten’</i>. Klopt het dat anticonceptie wordt ingezet en dat de resultaten zeer positief zijn? Pagina 11: mevrouw De Vries pleit voor eenduidigheid in de gebruikte terminologie. Pagina 12: <i>‘Door een scopewijziging is de prognose voor renovatie van de Grote sluis en brug Spaarndam hoger’</i>. Mevrouw De Vries vraagt een toelichting bij de scopewijziging en of hiervoor een krediet is goedgekeurd. Voorts meent zij dat de Grote sluis bij Spaarndam is afgerond na jarenlang juridische ‘strijd’ met de provincie. Graag uitleg. Pagina 16: de nieuwe zeesluis is minder zoutwerend dan de oude sluis. In hoeverre zijn preventieve maatregelen aan de voorzijde mogelijk? Wat wordt er concreet gedaan? Pagina 21: <i>‘Vernieuwing van de procesautomatisering (PA) op de AWZI’s Leiden-Zuidwest, Velsen en Alphen-Noord en aansluiting op de CPK is licht vertraagd door scopewijzigingen en andere renovaties op die locaties’</i>. Vraag: waarover gaat het precies? Punt 6: <i>‘Om de achterstand te minimaliseren en de gewenste kwaliteit te realiseren werken de teams van de aannemer en opdrachtgever nauw samen. Rijnland werkt samen met de aannemer om de achterstand te minimaliseren en tot aantoonbare kwaliteit te komen’</i>. Wat is het probleem m.b.t. de opgelopen achterstand? Pagina 22, punt 10: <i>‘Begin 2016 is de bewustwordingsactie “niet in het riool” in de sub-regio Leiden uitgevoerd, met daarin specifiek aandacht voor onder meer vetresten en geneesmiddelen(afval). Deze is succesvol afgerond, met alleen al in Leiden gemiddeld 3000 bereikte personen’</i>. Hoe is er gemonitord en kunnen de resultaten worden gedeeld. Bewustwording is een belangrijk element. Pagina 23: <i>‘Door de tot op heden uitgevoerde inventarisaties en inspecties op de zuiveringstechnische werken is in beeld gekomen dat er een forse achterstand in renovatie en onderhoud is ontstaan. Er is de afgelopen jaren op dit aspect minder geïnvesteerd in de waterketen’</i>. Op welke jaren wordt gedoeld? In de vorige VV’s zijn diverse kredieten verstrekt. Wat zijn de resultaten en kunnen die worden gedeeld? Pagina 24: <i>‘Met het LUMC zijn we in gesprek over de mogelijke toepassing van een pharmafilter en het gebruik van plaszakken (opvang röntgencontrastmiddelen). LUMC heeft zelf een business case uitgevoerd voor een pharmafilter, maar deze was niet positief’</i>. Een ander ziekenhuis maakt gebruik van een pharmafilter en mevrouw De Vries neemt aan met een positieve testcase. Graag uitleg, ook over het vervolg. Pagina 25: <i>‘Het project Beluchting Katwijk is vanuit oogpunt van projectbeheersing zeer risicovol geworden. Het beschikbare krediet is voor ruim 90% opgegaan aan de opdracht naar de aannemer (bouwkosten)’</i>. Graag uitleg. De heer Hermans heeft er weliswaar geen problemen mee dat het college zichzelf een pluim op de hoed steekt maar waarschuwt voor een overdaad. Hij vindt ook zelf dat het over het algemeen goed gaat. Begroting: het risico dat er teveel geld wordt ontvangen de komende jaren wordt nergens genoemd. Het aantal woningen in het werkgebied groeit evenals de WOZ-waarde. Bij gelijkblijvende tarieven nemen de inkomsten toe. De voorzitter wijst erop dat deze vraag eigenlijk onder de commissie BOD valt en adviseert de heer Hermans deze te stellen in de VV. De heer Hermans kondigt aan dat hij de volgende vraag gaat stellen in de VV: is het niet te doen gebruikelijk om de som van de begroting en de bestaande ambities te delen door de nieuw geschatte WOZ-waarde en de nieuw geschatte aantallen woningen? De heer Van Geest verwijst naar het schema op pagina 42 (AVI’s projectclusters in groen-geel-rood). Waterketen: het totaalbeeld geeft aan dat de meerderheid van de activiteiten met geel is aangeduid, dat	

VERSLAG	ACTIE
enkele rood zijn gekeurd en dat slechts een beperkt aantal groen is aangeduid. Vraag: wat is hier aan de hand? De heer Kastelein, pagina 9, veldproef. Op basis van de nu bekende informatie zou een +/- kunnen worden vermeld, maar de aanduiding is gebaseerd op informatie t/m augustus (toen e.e.a. nog niet bekend was). Afronding Centraal Holland: de eerste fase is afgerond, zie memo aan VV. Vervolgonderzoek loopt (keringen die moeten worden aangepakt: Spaarndam en Gouda. Deze worden in de opgave opgenomen evenals in de prioritering. Onderwerp komt dan terug bij de VV. Vervolgonderzoek is naar verwachting eind 2017 afgerond. POV's: er is sprake van diverse projectoverschrijdende verkenningen. Die worden gefinancierd uit het HWBP. Voor zover de heer Kastelein bekend is er geen aparte kredietaanvraag behandeld. In het geval er sprake is van POV's met een landelijk belang, wordt gestreefd naar bundeling van kennis en kan Rijnland profiteren van mogelijke positieve resultaten. Top 25: tijd en geld staan onder druk. Zie de vertrouwelijke bijlage. Rijnland houdt vinger aan de pols zodat afronding 2017 haalbaar is. In reactie op een vraag van mevrouw De Vries antwoordt de heer Kastelein dat er geen samenhang is met prestaties van aannemers. Nieuwe toetsing: die start eind 2016. Landelijke veldproef: positieve resultaten met anticonceptie zijn hem niet bekend. Mevrouw Van Keulen (renovatie Grote sluis en brug: scopeverandering): de renovatie van de Grote Sluis is afgerond. Er is nog een aantal respuntjes m.b.t. automatisering deuren (hier niet aan de orde). College buigt zich binnenkort over de vraag of de brug boven de sluis niet aan andere partij moet worden overgedragen. Mevrouw Leewis: weinig geld KRW. Punt komt terug bij begroting 2017. Op 16 november wordt onderwerp behandeld. Vraag is of er sec wordt gekeken naar activiteiten die onder de noemer van de KRW worden uitgevoerd. Waterbeherend Nederland is overwegend van mening dat op een aantal plekken intensivering wenselijk is. Het is dus aannemelijk dat ook Rijnland met aanvullende voorstellen komt. De hoogheemraad benadrukt dat vooralsnog vooral wordt ingezet op de waterketen/waterkwaliteit, een geïntegreerde aanpak m.b.t. de watergebiedsplannen, benutting van meekoppelkansen bij de keringen. Vrijwel de hele begroting van Rijnland hangt samen met de waterkwaliteit. Zij vindt het zoeken naar synergie tussen de diverse programmaonderdelen wezenlijk. Rijnland toetst ook of het op koers ligt ten aanzien van de KRW. Inspiratiepolders: Rijnland beschikt in overvloed over capabele medewerkers. Door drukte kwam de afdeling beleid nog onvoldoende toe aan dit specifieke onderdeel, vandaar de +/- . Plan was om speciale projecten op te starten ter inspiratie. Bij nader inzien bleek dit voornemen zeer complex en er is dan ook besloten te zoeken naar bestaande goede leerzame voorbeelden van successen of mislukkingen (in of buiten eigen werkgebied). Zeesluis IJmuiden: verzilting heeft effect op de waterkwaliteit. Zie het recente memo over de ontwikkelingen. Er worden al maatregelen genomen aan de voorkant. Er is voor de maatregel 'selectieve onttrekking' € 58 miljoen gereserveerd om zout uit het systeem te verwijderen. De eerste resultaten zijn zeer bemoedigend. Ook bij lagere waterafvoer door de rivieren lijkt het succesvol. Blauwalg: de komende periode zullen hierover een nota en besprekstukken worden aangereikt. Het waterschap is niet gehouden aan de bestrijding van blauwalg. Maar bij aantoonbare problemen neemt het waterschap in overleg met gemeenten, de provincie, aanwonenden en gebruikers van het betreffende water zijn verantwoordelijkheid. Er lopen op diverse locaties al pilots (overigens niet in de Nieuwkoopse Plassen, aanleiding om in de gaten te houden). De heer De Booij zegt dat de Nieuwkoopse Plassen wel in de notitie over de blauwalg worden genoemd, maar niet als prioriteit. De heer Haan: scope projecten/CPK. De Buraps lopen vanaf september. Er moet nader worden bekeken wat nog nodig is voor de centralisatie/aansturing proceskamer. Er ligt een kredietaanvraag voor om e.e.a. op orde te krijgen. Er zijn lessen getrokken uit de eerste drie clusters. Met het vierde krediet worden lacunes hersteld. Voortgang Zuidwest: het betreft een complex innovatief project. Het proces kostte meer inspanningen dan voorzien wat weliswaar tot een vertraging heeft geleid maar niet per se ook tot een hoger krediet. Vandaar de +/- . Campagnes: de hoogheemraad weet niet hoe de campagne 'niet in het riool' in Leiden is gemonitord. Er is nagegaan in hoeverre de campagne bekend was en tot ander gedrag heeft geleid. Binnen afzienbare tijd komen er voorstellen voor campagnes in de andere clusters. Inspecties: er is al gedurende een zeer lange periode minder geïnvesteerd in de waterketen omdat er meer interesse bestond voor andere programma's. Pharmafilter: Rijnland is hierover in gesprek met meerdere zorginstellingen (Greendeal voor de Zorg). Ervaringen van het Reinier de Graaf Ziekenhuis worden	

	VERSLAG	ACTIE
	binnenkort besproken. Beluchting Katwijk: de aanbesteding bleek tegen te vallen. De bouwkosten zijn inmiddels voor circa 90% vastgelegd. Een projectoverschrijding bij technische tegenvallers lijkt dus aannemelijk waardoor een aanvullend krediet noodzakelijk zal blijken te zijn. Pagina 42: geel betekent: alertheid vereist in het betreffende deelaspect. Rood= te repareren/te interveniëren. Velsen: met het aanvullende krediet zal deze weer geel kleuren. Idem v.w.b. de vervanging van de procesautomatisering (kleurt groen als VV het krediet goedkeurt). De heer Pluckel antwoordt dat het onderwerp dat de heer Hermans aankaartte al in de BOD-commissie aan bod kwam. In de in 2015 aangenomen motie is bepaald dat overschotten in beginsel moeten worden besteed aan de verlaging van de schuldenlast. In de vorige VV is afgesproken dat die niet > 300% van de belastinginkomsten zou mogen uitkomen. Tot circa 2023 zal de schuldenlast boven de 300% uitkomen, daarna zet een daling in naar 300 en wordt op termijn ingezet op 250%. Zodra bekend is wat het overschot over 2016 bedraagt, is de besteding daarvan aan de VV. Nota duurzaam financieel beleid: begin februari 2017 zal deze in de commissies en VV worden behandeld. Daarin wordt de schuldenlast ook aangekaart. De Jaarrekening staat vooralsnog op de planning van de VV april 2017. Pagina 40, kredieten: in de vorige Burap kwam Rijnland uit op 18 kredieten waarvan er 6 significant hoger uitvielen (nu 16). Er wordt daarom door concern control momenteel een audit gehouden (naar AWZI Velsen en aantal kredieten met overschrijdingen). De analyse volgt (in februari 2017). Mevrouw De Vries vraagt nadere uitleg bij de Grote Sluis en de brug Spaarndam en de scopewijziging. De heer De Booi antwoordt dat de tekst over Spaarndam niet correct is door een conversiefout. Er is 'dus niks aan de hand'. De voorzitter concludeert dat de Burap als besprekingsstuk voor de VV zal worden geagendeerd.	
5b	Programmabegroting 2017 De heer Von Faber wil dat er aan de begroting (pagina 14) een alinea wordt toegevoegd over het exotenbeleid omdat er in toenemende mate hinder van exoten wordt ondervonden. 3.3.: De inspiratiepolders zijn belangrijk voor het zekerstellen van het biotoop. Er is echter ook behoefte aan piekbergingen/overloopgebied. De fractie wil een passage laten opnemen om aan deze tegenstrijdige belangen aandacht te schenken. Langeraarse Plassen: de begroting is wat aan de magere kant. De heer Van Geest zegt dat de invoering van de centrale proceskamer in 2019 zal zijn afgerond. Hiervoor zijn forse investeringen nodig. Hij pleit voor het inhuren van externe specifieke deskundigheid. De heer Van der Poel maakt zich zorgen over de zuiveringsheffingen. Die stijgt 6,6%, een forse toename in verhouding tot de afspraken. Gemiddeld dient Rijnland uit te komen op 4,8. Mevrouw De Vries vindt dat Rijnland de nodige stappen heeft gezet en is daarover positief. Pagina 3: is het mogelijk om de piekberging eerder in te zetten bij wateroverlast en kan deze in droge tijden dienen als zoetwaterbekken? Pagina 14: in V-focus¹ wordt kritiek geuit op de wijze waarop de waterschappen de vervuiling van het wateroppervlak in kaart brengen: de diverse normen (stofstof/fosfor) zijn voor discussie vatbaar zijn en voor de veehouderij onhaalbaar. Dit punt is al in de VV van 1 juni besproken. Het college gaf in de voorlopige reactie aan dat het achterhalen van de precieze feiten en normen voor landbouw nog in ontwikkeling is. Er is een bepaalde verantwoordelijkheid bij de agrarische sector neergelegd. Vragen: zijn de normen voor stikstof/fosfor overschreden en zijn die haalbaar? Hoe motiveert Rijnland de kritiek op het normenbeleid van de zijde van V-focus? Het CDA zou deze vragen graag op korte termijn beantwoord zien. Pagina 16: de (zwem)waterkwaliteit raakt de burgers. Rijnland kan deze niet in alle gevallen beïnvloeden, maar het zou Rijnland sieren als het hierover meer uitleg zou geven aan burgers (en daarbij benadrukt wat het waterschap allemaal al doet). Pagina 21, 4.2.: <i>'In 2017 zetten we in op bewustwording van de omgeving met ons werk. We laten zien wat we in de waterketen doen, waarom we het doen en wat we willen bereiken'</i>. Het CDA oppert om een WBP5-traject in te zetten met partners en het verdere vervolg van dit traject. De heer Hermans, hoofdstuk 4. Graag een bestuurlijke toelichting. Is het geschetste datgene dat Rijnland in alle gevallen zou doen of kan dit ook door een andere uitvoerder of private partij worden gerealiseerd? Waar staan we met onze ambities? Mevrouw Leewis: exotenbeleid. Hierover wordt een notitie opgesteld die in Q1 2017 gereed zal zijn. De focus van het beleid zal zich richten op invasieve exoten (waaronder ook planten zoals de waternavel). Vraag is, hoe deze te bestrijden tegen acceptabele kosten. Rijnland volgt veelal een observerend beleid.	

¹ Vakblad voor de adviseur in de veehouderij

VERSLAG	ACTIE
Spanning piekberging/inspiratiepolders: het zoeken naar dwarsverbanden met andere beleidsterreinen is hier beslist noodzakelijk. Organisatie, college en VV dienen elkaar hierop scherp te houden en 'ecologische kinderen niet in het badwater weg te gooien'. KRW-maatregelen: er wordt nadrukkelijk bekeken of hiervoor voldoende budget is begroot. Er lopen afspraken in WBP 5 en het Meerjarenprogramma. Indien aanpassingen noodzakelijk worden geacht, komt het punt terug in de VV. V-focus: e.e.a. is deels een politieke discussie. Landelijk is er een boeiend rapport opgesteld op verzoek van de Brabantse waterschappen. Hierin wordt ingegaan op nutriëntenemissies: waterschappen hebben onvoldoende instrumenten om hier iets aan te doen terwijl zij wel de verplichting hebben om de waterkwaliteit te verbeteren. Maar aantoonbaar zijn nutriënten grotendeels verantwoordelijk voor de vervuiling. Dierlijke mest levert een belangrijke bijdrage aan deze vervuiling. Het is onplezierig als Rijnland wordt aangesproken op het niet halen van KRW-doelstellingen terwijl een aantal noodzakelijke instrumenten om die wel te realiseren ontbreken. Er is hierover overlegd met EZ en I&M. EZ heeft aangegeven dat er een sterker nationaal kader vanuit het Ministerie nodig is om de waterschappen de ruimte te geven hun aandeel in te vullen. Desgewenst kan het CDA nog een aanvullende bestuursvraag indienen. Zwemwater en communicatie: formeel heeft Rijnland geen rol maar de hoogheemraad wijst erop dat achtergrondinformatie op de eigen website staat. Maar enige intensivering van de communicatie is altijd wenselijk. De heer Haan zegt dat bij de opstelling van de Programmabegroting niet alleen is gekeken naar noodzakelijk geachte projecten maar ook naar de haalbaarheid. Aanvankelijk werd uitgegaan van een hoger bedrag aan investeringen dan nu genoemd. Vervolgens werden een aantal pittige dossiers benoemd die de komende jaren worden uitgevoerd: de AWZI Velsen, Leiden Zuidwest, afronding ATEX, procesautomatisering en transportleiding Rijsenhout-Aalsmeer-Zwaanshoek. Een groot deel van de begroting 2017 voor de waterketen ligt dan ook al vast. Daarnaast moeten er op basis van inspecties en geprogrammeerd onderhoud slagen worden gemaakt. Medewerkers kunnen niet alles tegelijkertijd. Er is besloten om de uitstaande projecten eerst af te ronden (kleiner investeringsniveau, haalbare begroting). Businesscase Heemstede/Haarlem/Schalkwijk/Zwanenburg: er wordt bekeken of de activiteiten die buiten lopen kunnen worden doorgezet. Einddatum van deze businesscase (2020-2021): er wordt overwogen of het acceptabel is om de medewerkers de huidige projecten te laten afmaken en pas aansluitend op de nieuwe. Inhuur externe deskundigheid: Rijnland vormt de organisatie 'zuiveren' grotendeels zelf om maar bij de inrichting van de techniek van de centrale proceskamer (software, wijze van aansturing) krijgt het waterschap intensieve externe ondersteuning. Het klopt dat de zuiveringsheffing 6,6% stijgt. De heffing is deels beïnvloedbaar door investeringen en door de inzet van reserves. Rijnland streeft naar een gelijkmatige zuiveringsheffing maar op basis van de inzet van de reserves en het investeringsprogramma komt het college uit op 6,6%. Burgers op de kaart zetten: college deelt de wens van o.a. het CDA m.b.t. participatie, communicatie en van buiten-naar-binnen werken. In de VV van 2 november zal het college een nadere toelichting geven. Bestuurlijke ambitie: Rijnland zit aardig vast waar het al geprogrammeerde projecten voor 2017. Voor de waterketen zal een ander type begroting 2018 worden opgesteld (meer op basis van inspectie assets). De heer Van Geest vraagt om de vergelijkbaarheid van de begrotingen overeind te houden. In reactie op een samenvatting door de heer Hermans antwoordt de heer Blijleven dat het klopt dat de hoogheemraad nu orde op zaken stelt om aansluitend een andere programmatische werkwijze te kiezen. De heer Langeslag (piekberging inzetten als waterbuffer): Rijnland kent twee typen bergingen. Een valt onder het reguliere watersysteem (zo zijn in watergebiedsplannen de NBW-opgaven vertaald in extra bergingskwaliteit). Er is extra buffercapaciteit in de boezem. Daarnaast beschikt Rijnland in Boskoop/Spoelwijk over 2,5 hectare waterberging. Hier kunnen in tijden van droogte peilen worden opgezet t.b.v. een buffer. Echte piekbergingen voor noodsituaties kunnen daarvoor niet worden ingezet (omdat dan andere activiteiten zoals recreatie) worden stilgelegd vanwege risico's voor recreanten. Mevrouw De Vries vraagt naar diverse ontwikkelingen met riolen. In hoeverre is Rijnland daarmee bezig? De heer Haan zegt dat Rijnland bezig is met riothermie AWZI Nieuwveen: het zwembad zal daar worden verwarmd. Plannen: inzet restwarmte AWZI Velsen in zwembad Leiden. Voorts wordt geïnventariseerd of er meer mogelijkheden zijn en Rijnland volgt de ontwikkelingen voorts op de voet. Mevrouw Leewis zegt dat er ook interbestuurlijke afspraken worden gemaakt en samenwerkingsconvenanten worden getekend (Holland Rijnland, Holland Midden e.d.). De heer Pluckel (kolom pagina 30, 6,6%): gemiddeld wil Rijnland uitkomen op 4,8%. E.e.a. heeft te	

	VERSLAG	ACTIE
	maken met de inzet van de reserves. Dit mechanisme leidt tot deze 6,6%. De kolom bovenaan pagina 31 dient zo dicht mogelijk uit te komen bij het gemiddelde van 4,8%. De voorzitter concludeert dat de Programmabegroting als bespreekstuk voor de VV kan worden geagendeerd.	
5c	Uitvoerings-en voorbereidingskrediet KRW2 Langerse Plassen De heer Van der Plas stelt dat in de bijlage wordt gemeld dat het effect van baggeren op de waterkwaliteit wordt betwijfeld. Dit in tegenstelling tot wat gesuggereerd werd door de inspreker. Graag uitleg. De heer Van der Meer: er wordt budget gevraagd voor natuurvriendelijke oevers en onderzoek. In de bijlagen wordt voor de realisatie van natuurvriendelijke oevers in de Langerse plassen voor een uitvoeringskrediet in besluit en toelichting twee verschillende bedragen genoemd (€ 1.290.000.- en € 1.300.000.-). Wat ziet Rijnland als meerwaarde van deze oevers in vergelijking met andere maatregelen die genomen zouden kunnen worden? Worden de middelen efficiënt ingezet? Er wordt € 400.000.- gevraagd voor onderzoek: waaruit bestaat dit onderzoek en heeft het KRW-onderzoek spin-off effecten naar andere projecten? Mevrouw Stoop neemt aan dat dit bedrag bedoeld is voor een watersysteemanalyse waarmee bepaald kan worden wat de oorzaken van de fosfaatlast zijn in dit gebied en de bijdrage van slib. Zij verwijst naar het Wormer- en Jisperveld waar exact dezelfde maatregelen zijn genomen op basis waarvan kan worden geconcludeerd welke maatregelen al dan niet effectief zijn geweest. Mevrouw Bleyie vraagt zich af of niet eerst moet worden achterhaald wat de oorzaak is van de vervuiling alvorens Rijnland die maatregelen kan nemen. De heer Von Faber sluit zich aan bij vorige sprekers. Het spreekt hem aan dat de buurt/het dorp zo betrokken is bij 'hun achtertuin'. De vraag of baggeren technisch slim is moet weliswaar nog worden beantwoord, maar 'de buurt wil het'. In het kader van het van buiten- naar-binnen-werken, is het misschien technisch niet zo handig om te gaan baggeren maar Rijnland heeft zich ook rekenschap te geven van de maatschappelijke verantwoordelijkheid en verplichting om wel te gaan baggeren omdat de buurt dat wenst. Voorts wil hij weten wat 'aardappelzetmeelmatten' zijn. De heer Van der Meer vraagt of de heer Von Faber van mening is dat als de omgeving iets wil, Rijnland dit sowieso moet doen, los van het feit of dit effectief/efficiënt/nuttig is? Of stelt de heer Von Faber dat er eerst naar techniek en efficiency moet worden gekeken maar dat als de omgeving baggeren wenst, dit prioritair wordt. De heer Von Faber stelt dat er uiteraard een wijs besluit moet worden genomen. Als uit onderzoek blijkt dat baggeren niet haalbaar/wenselijk is, kan men dit ook aan de buurt uitleggen. Maar de visie van de inspreker (en zijn achterban) en op basis van de goede samenwerking met Rijnland dienen mee te wegen bij de besluitvorming. De heer Van Geest vraagt wat er precies zal worden onderzocht: wat is het exacte doel? Net als mevrouw Stoop acht hij een watersysteemanalyse zeer wenselijk omdat op basis van de uitkomsten de te nemen maatregelen kunnen worden bepaald. Wanneer is het onderzoek (dat tijd vergt) gereed. De heer Van Geest pleit voor spoed zodat voor de volgende zomer al een aantal maatregelen genomen kan worden. Mevrouw De Vries hoopt dat de door de bewoners aangedragen oplossingen ook de meest effectieve blijken te zijn. Het is nog steeds niet duidelijk hoe effectief natuurvriendelijke oevers zijn. Er is meer bekend van positieve effecten van baggeren op de waterkwaliteit. Het CDA pleit ervoor om e.e.a. diepgaander te onderzoeken in de systeemanalyse. De heer Hermans vindt dat het draait om de ambitie van de burgers en van Rijnland. Sinds 2009 wordt er al over dit onderwerp gesproken en iedereen wil dat er nu toch iets moet gebeuren. Het lijkt er nu op dat het instrument dat men wil inzetten mogelijk niet oplevert wat ervan verwacht werd. Hij pleit voor een bepaalde volgtijdelijkheid en enig beperkte vertraging op de koop toe te nemen zodat de juiste beslissingen genomen kunnen worden. Hij wil weten of zodoende niet meer kan worden bereikt. Mevrouw Leewis vindt dat er uitstekend met de omgeving is samengewerkt en zij dankt de inspreker en andere bezoekers voor hun komst. Zij laat een glazen pot zien met de opbrengst van één schep in het water van de Langerse Plassen. Iedereen beseft dat het slib een belangrijke factor is. Op het moment dat de planvoorbereiding voor het betreffende KRW-programma werden gestart, is er geen volledige systeemanalyse uitgevoerd. Het maatregelenpakket voorziet niet in het baggeren van de Langerse Plassen. Indien daartoe alsnog zou worden besloten, zal het budget met een factor drie moeten worden	

VERSLAG	ACTIE
vermenigvuldigd. Het dossier loopt vanaf 2009 en zij vraagt zich af hoe een nieuw onderzoek (uitstel) op de bewoners zal overkomen. Rijnland wil in elk geval een aantal zinvolle (luwte)maatregelen nemen, zoals de natuurvriendelijke oevers. Wat te doen met het slib? De buurt wil dat er wordt gebaggerd en de hoogheemraad is het in principe daarmee eens (waarbij zij verwijst naar de inhoud van de glazen pot: 'Slib is daar echt een ding, dat valt niet te verloochenen'. Maar het is verstandig na te gaan of de situatie in de Langeraarse Plassen vergelijkbaar is met het Wormer- en Jisperveld en in kaart te brengen wat er exact aan de hand is. Ook moeten potentiële slimme oplossingen gezamenlijk in kaart worden gebracht. Het aanvullende krediet is hiervoor bedoeld (joint fact finding). De heer Hollander zegt dat Rijnland wil inzetten op twee sporen. 1. De bevordering van meer flora en fauna door het nemen van luwtemaatregelen (om planten de kans geven zich te ontwikkelen) en de aanleg van natuurvriendelijke oevers (om flora en fauna te stimuleren). 2. Een parallelle voortzetting van onderzoek naar de reductie van zwevend stof/stikstof/fosfaat in de Langeraarse Plassen en de aanwezige bagger. Met aanvullend onderzoek zal de uitgevoerde watersysteemanalyse worden verbeterd. Zo zal worden onderzocht hoe groot de uitstoot van de kassen op het water (ooit als significant ingeschat) daadwerkelijk is. Overigens schatten de kwekers de invloed op het watersysteem anders in dan Rijnland. Het merendeel van het geld wordt besteed aan het onderzoek naar mogelijkheden om de plas te verdiepen. In het verleden werd in de Langeraarse Plassen veen en grond gewonnen voor het ophogen van land en t.b.v. de kwekers. In de ontstane diepte bleef bagger achter. Misschien kan er nu dus grond en zand worden weggehaald om een slibvang te creëren. Het weghalen van bagger zou € 4 miljoen kosten en de effectiviteit is nog niet aangetoond. Binnenkort wordt het onderwerp 'baggeren' met de omgeving besproken omdat hierover dus verschillen van inzicht bestaan. Hopelijk wordt er overeenstemming bereikt over wat al dan niet nodig wordt geacht. Ervaring met andere projecten van andere waterschappen worden uiteraard meegenomen. Riet ontwikkelt zich op plekken waar stortsteen (structuur) in het water ligt. Gehoopt wordt dat plaatsing van de biologisch afbreekbare aardappelzetmeelmatten voor de nodige structuur zal zorgen. <i>Tweede termijn</i> De heer Van der Meer vindt dat nut en noodzaak van het op dit moment gaan aanleggen van natuurvriendelijke oevers onvoldoende is aangetoond (dit betekent niet dat deze nimmer zinvol kunnen zijn). Hij vindt het logischer om alternatieven voor baggeren te laten onderzoeken. Het mag overigens niet zo zijn dat voor andere maatregelen wordt gekozen enkel en alleen omdat die aanzienlijk minder kosten dan baggeren. De beheersing van het muskusrattenprobleem wordt er door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers niet eenvoudiger op. Dus blijf nadrukkelijke keuzes per gebied afwegen. In de bijlagen komt dit onvoldoende naar voren. De heer Von Faber vraagt zich af of het uitdiepen van de Langeraarse Plassen niet zal leiden tot een situatie waarin het slib uit het zicht komt te liggen (3-5 meter onder het wateroppervlak) maar waarbij het fosfaatrijke slib gewoon aanwezig blijft. Muskusratten: natuurvriendelijke oevers moeten niet worden toegespitst tot een diersoort. Het gaat om het totale flora- en faunabeheer: winst voor de totale biotoop van de Langeraarse Plassen. De heer Schols zegt dat de Langeraarse Plassen circa 20 jaar geleden is losgekoppeld van de boezem. Zijn de problemen niet veroorzaakt door het niet meer doorstromen van het water? Mevrouw De Vries sluit zich aan bij deze laatste vraag. De laatste jaren worden watersystemen afgesloten. Is deze methodiek misschien toe aan herziening? Zij wil weten wat de eventuele uitkomsten zijn van onderzoek naar de effectiviteit van baggeren. Fosfor is een grondstof: misschien kan Rijnland op de een of andere wijze toch nog wat verdienen met het baggeren. Mevrouw Leewis vindt het zinvol om steeds een tweedeling aan te geven in de maatregelen die Rijnland op basis van de KRW moet nemen: inrichtingsmaatregelen en maatregelen die bedoeld zijn om de ecologie te verbeteren. Naar haar beste weten kunnen maatregelen die ten gunste van flora en fauna worden genomen rekenen op brede steun uit de omgeving en aanpalende gemeenten. Het is zinvol om op meerdere borden te schaken en in te zetten ten gunste van natuurvriendelijke oevers en andere luwtemaatregelen. De heer Hollander zegt dat primair wordt onderzocht of uitdieping van de Langeraarse Plassen naar acht tot tien meter veilig kan geschieden. Het weghalen van slib zou € 4 miljoen gaan kosten. Een te graven put moet de hoeveelheid aanwezige slib kunnen herbergen. Valt het slib uiteindelijk in de slibvang en blijft het daar ook achter? Slib verplaatst zich momenteel al naar gelang de wind door de Langeraarse Plassen. Als er waardeloos materiaal vrij komt, is deze € 4 miljoen zinloos besteed aan het graven van	

	VERSLAG	ACTIE
	deze put. Er wordt nu bekeken of diepere zandlagen kunnen worden verwijderd die kunnen worden verkocht en waarmee een deel van het project kan worden gefinancierd. De put moet niet alleen dienen om de huidige hoeveelheid slib in de Langerse Plassen weg te halen maar ook nieuw zwevend stof moet ook daarin vallen en blijven. Het vermoeden bestaat dat deze oplossing op langere termijn een betere maatregel blijkt te zijn dan baggeren. Zolang fosfaat verbonden blijft aan het slib, geeft dit geen overlast. Er moet worden onderzocht of het fosfaat in de put blijft of toch naar de waterfase verdwijnt. Tot op heden blijkt sprake van weinig nalevering, maar dit verschilt sterk per type slib. In reactie op een vraag van de heer Van Geest antwoordt hij dat de kosten van het verwerken van slib niet opwegen tegen de opbrengsten. De heer Von Faber heeft nog een aantal technische vragen Mevrouw De Vries oppert om het onderwerp en de nog openstaande punten (andere visie, afgesloten systeem weer aansluiten, uitkomsten van onderzoek naar baggeren e.d.) nog eens verder uit te diepen. Mevrouw Leewis benadrukt dat de ervaringen bij Hollands-Noorderkwartier met baggeren ronduit negatief zijn. Dit betekent niet dat er geen enkel succesvol voorbeeld te vinden zal zijn. Zij is buitengewoon geïnteresseerd in ervaringen elders en de uitkomsten van het eigen onderzoek. Zij wil met de heer Hollander nadenken over de wijze waarop de diverse aandachtspunten van de commissie in het onderzoek worden meegenomen. Zij vindt dat de VV vooruitlopend daarop in kan stemmen met de gevraagde kredieten (voor onderzoek en maatregelen) maar het is aan de commissie. Mevrouw Stoop vindt dat de aanvragen in lijn zijn met de wensen van de commissie. De voorzitter concludeert dat wordt voorgesteld om het stuk ongewijzigd door te sturen naar de VV, waarbij ondertussen mevrouw Leewis zich nader zal beraden over de vragen en voorstellen. De heer Van der Meer zegt dat er zijns inziens een breed draagvlak is voor het onderzoek. Daarentegen leven er bij de commissie wel nog vragen aangaande natuurvriendelijke oever/volgtijdelijkheid van de maatregelen/effeten maatregelen in combinatie met slibafvang c.q. baggeren. Die dienen wat hem betreft nader te worden beantwoord zodat er een beter voorbereid besluit kan worden genomen t.a.v. de natuurvriendelijke oevers. Hij pleit ervoor om een aangepast voorstel in de VV te agenderen. In elk geval dient nu te worden besloten om de gevraagde financiën ter beschikking te stellen. Mevrouw Leewis weet niet of er op dit moment meer inhoudelijke onderbouwing beschikbaar is dan reeds verstrekt. Het proces loopt vanaf 2009 en zij vreest dat het geduld bij de bewoners flinterdun is geworden. Het is essentieel dat wordt aangetoond dat Rijnland serieus met de Langerse Plassen aan de gang wil. Rijnland loopt daarnaast al flink achter. Besloten wordt dat het voorstel als besprekstuk voor de VV zal worden geagendeerd.	
5d	Aanpak blauwalgen 2017 De heer Von Faber, pagina 31: <i>‘De Quaggamossel filtreert algen en zwevende stof uit het water en legt dit vast in biomassa (lichaamswefsel van de mossel). Hiermee verwijderen ze effectief fosfaat. Tevens wordt het water helder, wat de groei van waterplanten stimuleert en bijdraagt aan een robuust watersysteem. Toepassing van matten met de Quaggamossel bevordert dit proces’</i>. Graag uitleg. Mevrouw Veenhoven signaleert diverse aanpakken naast elkaar. Na het optellen daarvan komt zij niet tot de conclusie dat waterstofperoxide de beste aanpak zou zijn. Er lijkt sprake van enige subjectiviteit. Kosten zijn niet alleen bepalend. De externe omgeving geeft bovendien de voorkeur aan ultrasoon. Hoe gaat Rijnland om met veel draagvlak voor een innovatieve (niet echt bewezen) maatregel? Zij denkt dat het inzetten van ultrasone maatregelen, veel draagvlak zal creëren. De heer Van Geest zegt dat burgers de blauwalgbestrijding als visitekaartje van Rijnland kwalificeert maar hieraan wordt slechts € 150.000.- besteed. Een substantiële verhoging zal naar zijn oordeel leiden tot enorm veel goodwill. Bestuursvraag: welke positieve effecten worden voorzien bij een verhoging van het budget met 50%? De heer Van der Meer memoreert dat de bestrijding geen primaire taak is van Rijnland en dat het waterschap evenmin eindverantwoordelijk is (vandaar cofinanciering). Vindt de heer Van Geest dat er desalniettemin buiten de eigen kaders moet worden gefinancierd? De heer Van Geest antwoordt dat dit niet zijn insteek is. Wel wil hij laten onderzoeken wat technisch het best haalbare is. Indien Rijnland budget ter beschikking heeft, zou Rijnland verantwoordelijke gemeentebesturen een stukje cofinanciering kunnen aanbieden als zij (bijvoorbeeld) de andere 50% betalen. Mevrouw Stoop vindt het opvallend dat geconcludeerd wordt dat het apparaat van LG Sonics niet blijkt te	

	VERSLAG	ACTIE
	werken terwijl tijdens het werkbezoek een andere voorstelling van zaken werd gegeven. Zij heeft een dubbel gevoel bij de verlenging tot 2017. Zij is zeer benieuwd wat de effecten in de praktijk zijn van de daphnia². Ultrasoon geluid heeft – zo blijkt uit de literatuur - een vernietigend effect op de sleutelsoorten in plassen (daphnia, die helpen bij de bestrijding van blauwalgen). In de nota van Rijnland wordt gemeld dat een rapport van de Hogeschool Zeeland het tegendeel beweert. Verzoek: kan dit worden toegestuurd? Vernietiging vacuolen van blauwalgen met ultrasoon geluid: Rijnland vermeldt dat binnen drie dagen blauwalgen zich weer herstellen en nieuwe vacuolen hebben ontwikkeld. Leidt deze methode niet tot ‘dweilen met de kraan open’? De heer Van der Plas: er is een tweejarige proef gestart in 2016 met LG Sonic. Waarom wordt er voor een proef die reeds is aangegaan nu € 75.000 krediet aangevraagd? Gemeenten doen overigens al voor 50% mee. Mevrouw Leewis zegt dat de blauwalg- en zwemwaterproblematiek complex zijn. Verschillende maatregelen op verschillende locaties leiden tot verschillende effecten. Het blijft vooralsnog puzzelen. Er dient ook rekening te worden gehouden met de wensen van de omgeving, die veelal geen blauwalg wil waarbij de meningen in een agrarisch gebied enigszins kunnen afwijken. Er moeten per locatie keuzes worden gemaakt binnen de bekende criteria (draagvlak, effectiviteit, geen ongewenste neveneffecten zoals vernietiging watervlooiën, betaalbaar, duurzaam). Quaggamossel: het vermoeden bestaat dat de enorme verbetering van de waterkwaliteit veroorzaakt wordt door deze mossel. Ongeacht dit positieve effect op de waterkwaliteit, heeft deze mossel in potentie ook negatieve effecten (duikers worden verstopt, kunnen leiden tot verwondingen). Rijnland is geen voorstander van het actief promoten c.q. uitzetten van de Quaggamossel. Effect verdubbeling budget: het budget is al verdubbeld. Het is bepaald op basis van externe cofinanciering. Er staat al € 300.000 op de rol. Zij zal nagaan wat de gevolgen zouden kunnen zijn van een verdubbeling naar € 600.000. De heer Van Geest zegt dat hij van de € 150.000 wilde ophogen naar € 225.00. Hij vindt een bedrag van € 600.000 wel erg fors. Mevrouw Leewis zegt daarop toe na te gaan of een extra bedrag exponentieel aanzienlijke meerwaarde gaat opleveren. Met name omdat blauwalg - zoals de heer Van Geest terecht aangaf - een belangrijk punt is. LG Sonic: de hoogheemraad vindt dat de tweejarige pilot een kans moet krijgen. De eerste resultaten vielen tegen. LG Sonic zegt te zijn uitgegaan van andere niveaus van blauwalgen dan Rijnland. Mevrouw Leewis gaat de vraag wat LG Sonic en Rijnland verstaan onder blauwalgbestrijding -maar waarover dus misverstanden lijken te bestaan - binnenkort bespreken. LG Sonic heeft bovendien steeds aangegeven dat de methodiek de blauwalgen niet volledig zal vernietigen maar het ontstaan zal vertragen. Bovendien is het bedrijf ervan overtuigd dat de pilot kan slagen mits men nog een jaar de tijd krijgt. Als het klopt dat na behandeling de algen zich binnen drie dagen herstellen, is het inderdaad ‘water naar de zee dragen’. Het gevraagde rapport van de Hogeschool Zeeland zal aan de alle commissieleden worden toegestuurd. De heer De Booij zegt dat het eerste jaar van de pilot wordt gedekt uit de exploitatie en dat het tweede jaar door het aangevraagde krediet zal worden bekostigd. De heer Von Faber is tevreden met de uitleg over de Quaggamossel maar adviseert de redactie van de alinea aan te passen zodat deze niet verkeerd kan worden geïnterpreteerd. Mevrouw Leewis zegt dit in een Nota van Wijziging toe. De voorzitter memoreert de toezeggingen en concludeert dat de aanpak als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	Toezegging Toezegging Nota van Wijziging
5e	Project Regionale Keringen 2017-2019 De heer Kastelein zegt dat waar bij 1.2. gesproken wordt over 42 kilometer, dit 32 kilometer moet zijn. De heer Van der Meer vindt veiligheid uitermate belangrijk. Uit het stuk blijkt onvoldoende of en zo ja welke kredieten in het verleden in relatie tot deze projecten al zijn verleend (en of er al voorbereidende werkzaamheden zijn opgestart). Graag uitleg. Er wordt geclusterd gewerkt en er wordt alleen geclusterde informatie aangereikt. Er wordt helaas geen onderscheid meer gemaakt tussen voorbereidings- en uitvoeringskrediet zoals te doen gebruikelijk en de heer Van der Meer wil graag alsnog een duidelijke opdeling evenals een grove opbouw van het krediet verspreid over de verschillende onderdelen. De VV beschikt nog niet over een duidelijk sturingsinstrument om de controlerende taak m.b.t. clusterkredieten te kunnen vervullen. Hij vraagt zich ook af hoe e.e.a. kan worden gemonitord in de toekomst en wat de	

² Watervlooiën.

	VERSLAG	ACTIE
	effecten zijn van eventuele forse overschrijdingen/onderbestedingen bij projecten. Het is enerzijds positief dat het project Regionale Keringen in totaliteit wordt bekeken, maar er moet ook zicht op deelonderwerpen mogelijk blijven. Suggestie: graag meer duiding van de risico's binnen de projecten en hoe daarmee wordt omgegaan, mede ten behoeve van de uiteindelijke beoordeling en weging. Mevrouw Bleyie vraagt of er ook is gekeken naar een diervriendelijkere aanpak van de muskusrattenproblematiek. Zij denkt daarbij aan het aanbrengen van wapeningsgaas op de keringen (werk met werk). In de notitie staat dat wapeningsgaas het meest effectief is. Mevrouw De Vries wijst erop dat een aantal keringen zich in Haarlem bevinden en pleit voor interactieve communicatie met de burgers: in de vorm van een goed communicatieplan en het betrekken van de scholen. De heer Kastelein memoreert dat de vorige VV in 2015 heeft besloten om de systematiek van de Top 25 en Top 50 los te laten en om nieuwe projecten te incorporeren in het onderhoudsprogramma. Onderhoudskredieten worden geen clusterkredieten genoemd. Er is onderhoud van gemalen en zuiveringen maar ook van keringen. De noodzaak van onderhoud kan zich plots aandienen en dat krijgt dan prioriteit. Onderhoud is iets anders dan een projectkrediet dat voor dat specifieke project wordt aangepakt. Het is niet zo dat er voor het eerst clusterkredieten betreft. Verschillende projecten kunnen worden geclusterd maar er kan ook worden doorgegaan met de Top 25 en Top 50. Het bedrag voor onderhoud groeit omdat de Top 25 en Top 50 'eruit lopen' en de onderhoudspost door het besluit uit 2015 toeneemt. Omdat een deel van de projecten ook voorbereidingstijd kent, is een meerjarenraming opgesteld. Ook omdat de provincie is beloofd dat na de toetsing van 2012 het streven erop gericht is om 90% van de toetsing in 2021 op orde te hebben. Tijdens de BOD-vergadering heeft collega Pluckel toegezegd dat er begin 2017 een notitie over de te clusteren projecten wordt opgesteld (met o.a. benodigde spelregels t.a.v. controlemogelijkheden). Kortom: het betreft nu net als in 2016 een onderhoudskrediet voor keringen. In de andere jaren zijn onderhoudskredieten niet gesplitst in voorbereiding en uitvoering. In de Burap en de Jaarrekening wordt gerapporteerd aan de VV. De hoogheemraad zegt toe dat hij voor de VV uitleg zal geven over de grove opbouw van het bedrag geschat op SSK-ramingen m.b.t. de genoemde projecten (waarin dus niet onvoorziene tussentijdse prioriteiten). Muskusratten: Rijnland heeft dit onderwerp doorverwezen naar de Unie van Waterschappen t.b.v. een gemeenschappelijke aanpak. De landelijke veldproef is met twee jaar verlengd zodat conclusies iets langer op zich laten wachten. Haarlem: de heer Kastelein zal het verzoek van het CDA om vroegtijdig extra aandacht te besteden aan de communicatie met de burgers in het geval van grotere projecten, deponeren bij de verantwoordelijke voor het omgevingsmanagement. Mevrouw Bleyie vindt het te gemakkelijk om de uitkomsten van de verlengde veldproef af te wachten en aan te haken bij de Unie. Zij vindt dat er bij werkzaamheden aan keringen, meteen op voorhand wapeningsgaas moet worden aangebracht zodat meteen wordt gestart met een diervriendelijke aanpak. Zij vindt het niet juist dat Rijnland deze aanpak voor zich uitschuift. De heer Kastelein zegt het standpunt van de Partij voor de Dieren te kennen. De voorzitter concludeert dat een nadere uitsplitsing van het krediet naar onderliggende projecten is toegezegd en voorts dat het stuk als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de VV.	Toezegging
5f	Krediet Veilig Werken De heer Van der Plas vraagt of er geen sprake is van een dubbeling: in assetmanagement zit immers ook al een risico- en veiligheidsanalyse. In het overzicht ontbreekt het bedrag benodigd voor de HAZOP. De heer Van der Meer vindt dat de veiligheid van de mensen in de organisatie voorop dient te staan. Hij meent dat in assetmanagement ook risico's kunnen worden meegenomen. Voorts meent hij dat er rondom ATEX-installaties al de nodige acties zijn ondernomen toen duidelijk werd dat het onveilig was. Er wordt een krediet van € 3,5 miljoen gevraagd voor Risico Inventarisaties & Evaluaties (RI&E), het uitvoeren van Hazard and Operability Analysis (HAZOP) voor alle Rijnlandse installaties maar bovendien voor het uitvoeren van maatregelen die uit de RI&E's en de HAZOP's volgen. De heer Van der Meer vindt deze koppeling vreemd omdat immers niet bekend is of er maatregelen uit voort zullen vloeien. Hij wil eerst meer zicht op welke maatregelen worden voorzien en die in het krediet zijn meegenomen. Graag duiding. Voorts wil hij weten wat de wettelijke kaders zijn voor het maken van RI&E's en HAZOP's. In hoeverre is Rijnland verplicht om de hier beschreven RI&E's en HAZOP's ook daadwerkelijk uit te voeren (of is er ook sprake van eigen wensen van Rijnland). Wat is dus noodzakelijk, wat is in principe wenselijk? De heer Von Faber sluit zich aan bij de vraag van de heer Van der Meer over de maatregelen.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw De Vries mist niet alleen de duidelijkheid t.a.v. de besteding van de € 2 miljoen aan getroffen maatregelen maar dat geldt zeker waar het de € 1,5 miljoen betreft dat overblijft. De heer Hermans vraagt zich af waarom een RI&E zo duur is. Uit eigen ervaring weet hij dat deze ook aanzienlijk goedkoper kan uitpakken. De heer Kastelein zegt dat de uitvoeringsmaatregelen tot dusverre konden worden betaald uit de exploitatie. Gezien de kosten is er echter een krediet noodzakelijk. Een deel van de kosten is helder (zit in de maatregelen), een deel heeft betrekking op maatregelen die nog niet bekend kunnen zijn (omstandigheden die zich plots aandienen en die snel moeten worden opgelost in het belang van veiligheid). Er is bewust niet voor gekozen om op basis van de toets tussentijds een aanvraag te doen bij de VV, mede om ook geen tijd te verliezen. Hij hoopt dat de VV vertrouwen heeft in de organisatie om naar bevind van zaken adequaat en snel te handelen. Indien er zich geen onverwachte zaken aandienen, blijft er een bedrag over. De heer Haan antwoordt dat Rijnland hiertoe verplicht is. ATEX: Rijnland heeft de situatie op veiligheidsniveau gebracht en is bezig de ATEX-certificatie te halen. Maar de situatie moet ook daarna veilig blijven. De heer Visman voegt eraan toe, dat de RI&E zelf niet kostbaar is. Het merendeel van het krediet is bedoeld voor de (o.a. dure technisch georiënteerde) maatregelen die voortkomen uit de RI&E. De heer Haan geeft aan dat bij assetmanagement vooraf wordt bekeken welke risico's in het project kunnen optreden. De RI&E's en HAZOP's betreffen veeleer de stand der techniek van de installaties. De heer Van der Plas kan zich niet vinden in de beantwoording. Assetmanagement bepaalt welke assets Rijnland heeft en welke risico's er lopen. Daarin kan ook veiligheid worden meegenomen. HAZOP: er is meermalen in de vergaderingen aangegeven dat Rijnland de tekeningen en documentatie nog niet op orde heeft. Voor HAZOP zijn deze noodzakelijk: zonder wordt deze afgekeurd. Het uitvoeren van RI&E op installatieniveau kost € 500.000,-: toch een aardig bedrag. De heer Visman bevestigt dit bedrag. Afgezet tegen 400 poldergemalen en 16 rioolwaterzuiverings-installaties loopt dit bedrag snel op. De heer Van der Meer benadrukt, dat er wel degelijk vertrouwen is in de organisatie. Maar na uitvoering van RI&E en HAZOP's wil hij weten welke maatregelen daaruit voortvloeien en door het college worden voorgesteld om uit te voeren. Dan kan de VV beoordelen of deze noodzakelijk zijn dan wel wenselijk en wat de kosten bedragen. Hij wil dus nu daarvoor nog geen geld beschikbaar stellen. Eerst moet de VV zich een beeld kunnen vormen over de risico's die er rondom veiligheid zijn. De heer Van Geest vraagt hoe de heer Van der Meer de rol van de portefeuillehouder Personeelszaken beoordeelt. Een RI&E is een instrument waarvoor ook de OR zich sterk maakt en die onder de instemmingsplicht valt. De portefeuillehouder moet de vrijheid hebben om die dingen te doen die in de RI&E worden voorgeschreven. Hij vindt de visie van de heer Van der Meer niet passen bij besturen op hoofdlijnen. De heer Van der Meer zegt dat de portefeuillehouder de RI&E's moet doen uitvoeren (wettelijke plicht). Maar wettelijk zijn noch de diepte noch de omvang van de RI&E's scherp bepaald: er zijn slechts kaders opgesteld. Voor eventuele maatregelen wil hij tijdig een nieuwe aanvraag zien zodat de VV kan beoordelen of de maatregelen noodzakelijk zijn. De heer Van Geest wijst erop dat het voorliggende voorstel inclusief het nemen van maatregelen is. Dat lijkt hem terecht. Want het staat Rijnland niet vrij om de RI&E's naar eigen inzicht al dan niet uit te voeren. Er is sprake van een voorgeschreven format. Er is een opdeling in verplichte acties, aanbevelenswaardige acties en acties die (zoals de heer Van der Meer die aanduidt) 'luxueus' kunnen worden genoemd, hoewel de heer Van Geest die categorie zelf niet kent. De heer Van der Meer beklemtoont dat de aanbevelenswaardige maatregelen niet verplicht zijn. De VV kan bepalen of deze al dan niet worden genomen. Maar de uitvoering hoeft niet op voorhand aan de portefeuillehouder te worden gemandateerd. De heer Haan wijst erop dat Rijnland ook zelf de ambitie heeft om veilig te werken. Bij inspecties wordt meteen bekeken welke zaken ter plekke kunnen worden opgelost (desgewenst snel). Hij meent dat de commissie unaniem van oordeel is dat het noodzakelijke moet gebeuren maar dat aanbevelingen eerst bestuurlijk gecheckt moeten worden op noodzaak of surplus door de diverse portefeuillehouders. Namens het college zegt hij toe dat hierover te allen tijde verantwoording kan worden afgelegd. Voorts zullen de afwegingen aan de VV kunnen worden voorgelegd (om e.e.a. programmatisch in te vullen). Mevrouw De Vries zegt dat het maatregelen betreft die belangrijk worden geacht. Maar voorkomen moet	

VERSLAG		ACTIE
	worden dat de VV er geen tijdig grip/zicht op heeft. Vandaar dat zij oppert om in een NvT³ meer details op te nemen over bijvoorbeeld de prijs van de RI&E (specificatie) e.d. Ook ontbreekt in het voorstel nadere uitleg over de € 1,5 miljoen. Kortom: kom met een uitgewerkt voorstel aan de VV. De heer Visman zegt dat er moet worden gestart om daarna te kunnen uitsplitsen. RI&E's zijn noodzakelijk om betere grip te krijgen op maatregelen. Vandaar het verzoek om het krediet beschikbaar te stellen daarvoor. In de Burap zal worden gerapporteerd hoe de gelden worden besteed. Er zijn inderdaad verschillende maatregelen mogelijk zodra er een bevinding/knelpunt is geconstateerd in een RI&E. Rijnland dient veiligheid en soberheid te hanteren. De veiligheidsdeskundige en (externe) expertise worden daarbij ingeschakeld. De bedragen die in het voorstel zijn genoemd, zijn bedoeld om een eerste doorkijk te geven. De € 3,5 miljoen kan nog niet worden gespecificeerd omdat 'we het nog niet weten'. Na uitvoeren van een aantal RI&E's en uitvoeren van de eerste maatregelen, kan er nader worden gespecificeerd (over zes maanden). De voorzitter concludeert dat de commissie ermee instemt dat binnen de kaders van het krediet D&H de verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering van noodzakelijke maatregelen. Maar zodra er bestuurlijk gezien enige twijfel opdoemt over de wenselijkheid, aanbevelenswaardigheid of 'surplus', zal D&H de VV dienaangaande raadplegen. Voorts is D&H bereid om niet alleen in de Burap te rapporteren aan de VV over de uitkomsten en de genomen/te nemen maatregelen maar ook naar bevind van zaken tussentijds (mits de daarvoor noodzakelijke informatie beschikbaar is). Besloten wordt dat het stuk als besprekingsstuk naar de VV zal worden doorgeleid.	
5g	Voorbereidingskrediet kleine vervangingen AWZI's De commissie stemt unaniem en zonder discussie in met het voorstel dat als hamerstuk zal worden geagendeerd voor de VV.	
5h	Kredietvoorstel procesautomatisering AWZI's De heer Haan zegt dat dit het vierde van in totaal vier clusters is, dus het laatste krediet nodig voor de aansturing van de installaties en de centrale proceskamer. Er worden nog vijf zuiveringskringen aangepakt en op basis van ervaringen is Rijnland erin geslaagd de kosten reëler in te schatten. Er is een deterministische raming gebruikt. Met 50% zekerheid dat het krediet voldoende is maar ook 50% kans dat er alsnog een aanvulling nodig zal blijken te zijn. Mevrouw Stoop verwijst naar het voorstel: er worden drie aannemers aangezocht en er worden drie verschillende systemen ontwikkeld. Deze passage heeft meer uitleg in relatie tot het genoemde leereffect. Mevrouw De Vries: <i>'De tot nu toe toegepaste systemen zijn uit productie genomen; de reserve-onderdelen raken daarom op. Repareren is daarom op niet al te lange termijn nauwelijks meer mogelijk'</i>. Wordt er ook gedacht aan 3D-printing en is dat een optie? De heer Haan zegt dat deze cluster bestaat uit een aantal deelprojecten. Dat was bij de eerste clusters ook het geval. Deze drie aannemers hebben al ervaring opgedaan met de eerste clusters. Er is dus sprake van een leereffect. Het betreft procesautomatisering en de benodigde onderdelen kunnen nog niet worden gemaakt met 3D-printing. De voorzitter concludeert dat het voorstel als hamerstuk voor de VV kan worden geagendeerd.	
6	VV-OPINIEVORMINGSNOTA'S	
7	VV-BEELDVORMINGSNOTA'S	
7.	VV-OPINIEVORMINGSNOTA'S	
8.	RONDVRAAG De heer Van der Poel las een artikel over geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Van de eerste komt 140 ton in het water terecht, van de laatste 17 ton. Van gewasbeschermingsmiddelen is bekend wat de effecten daarvan zijn, dat geldt veel minder voor medicijnenresten terwijl de overschrijding enorm is. Wat gaat Rijnland hieraan doen? De heer Van der Meer verwijst naar de televisie-uitzending van Zembla over kunstgrasvelden met ingezaaid rubbergranulaat. Deze velden worden onder water gezet en worden nat geregend. Het granulaat schijnt vervuילend te zijn. Is er inzicht op de gevolgen voor de oppervlaktewaterkwaliteit van Rijnland en zo ja, moet Rijnland maatregelen nemen? De heer Hermans (die werkzaam is bij de Vereniging voor Apothekers) zegt dat apothekers gratis	

³ Noot van de secretaris: na de vergadering heeft portefeuillehouder Kastelein een Nota van Toelichting toegezeggd.

VERSLAG	ACTIE
geneesmiddelen terugnemen om te voorkomen dat die in het oppervlaktewater terecht komen. De gemeente Almere brengt daarvoor bij de apotheek in Almere die dit dus gratis doet, € 40.000.- in rekening. De Vereniging voor Apothekers probeert al ruim een jaar de VNG tot een overeenkomst te bewegen (gratis verzamelen en gratis vernietigen) maar de VNG vindt dat de medicijnen ‘toch ook gewoon in de prullenmand mogen worden gegooid’. De heer Hermans zegt dat steun van D&H en de Unie van Waterschappen in dit dossier enorm zou worden gewaardeerd. De heer Schols zegt dat de meeste medicijnresten via urine en fecaliën in het riool verdwijnen. Mevrouw Veenhoven is benaderd door Steenbreek023. Een landelijk initiatief om betonnen tuintjes om te zetten in open veldjes. Binnen Rijnland doet een aantal gemeenten al mee en er wordt samenwerking met andere gemeenten gezocht. Haarlem verstrekt al subsidie en er wordt voor 2017 een nieuwe aanvraag ingediend. Steenbreek023 zoekt verdere ondersteuning. Wat is de mening van D&H? Mevrouw Leewis kent het artikel over de gewasbestrijdingsmiddelen en humane medicijnresten. Er is net een onderzoek naar de effecten van veterinaire medicijnen op het oppervlaktewater afgesloten. In het persbericht spreekt men het vermoeden uit dat er sprake is van een significant effect, maar dat dit niet voldoende kan worden aangetoond omdat partijen weigeren gegevens openbaar te maken. Zij noemt dit verontrustend. Rijnland steunt onderzoek. De prioriteiten van de Delta aanpak zijn: 1. Nutriënten; 2. Gewasbeschermingsmiddelen en 3. Medicijnresten. Hierover wordt met de Tweede Kamer en de Minister overlegd en er zal een bestuurlijke intentieverklaring over worden afgesloten op 16 november. Rijnland voelt de urgentie en zal ook zelf daarnaar handelen. Rubberkorrels: zij zegt toe e.e.a. te zullen uitzoeken. Apothekers: mevrouw Leewis is bekend met de opstelling van de VNG. Het onderwerp kwam ook aan bod tijdens een werkbezoek aan telers in Boskoop. Het vinden van een verantwoorde vernietiging van de door Rijnland meegenomen bestrijdingsmiddelen bleek geen sinecure. Overigens wordt het merendeel van de humane medicijnresten door mensen zelf uitgescheiden. Er moet worden ingezet op voorkoming en zuivering. Steenbreek023: mevrouw Leewis zit in een Platform Duurzaamheid in Haarlem en is bekend met het initiatief en zij is bereid om een verzoek voor ondersteuning daar aan te bevelen. De heer Haan zegt dat iedereen weet dat medicijnresten in het water zitten en dat we ook weten dat ze daar niet horen. De (lange termijn) effecten zijn nog onvoldoende bekend. Er wordt onderzoek gedaan door STOWA en de Unie. Er wordt gesproken over overschrijding, maar daarvoor is een norm nodig maar die bestaat niet dus er zal eerst moeten worden vastgesteld tot welke norm Rijnland bijvoorbeeld gaat zuiveren. Rijnland ziet het weliswaar als een zorgplicht om zich met dit probleem bezig te houden maar de vraag is natuurlijk wat Rijnland zich daarmee als niet politiek-verantwoordelijk, op de hals haalt. Als Rijnland bijvoorbeeld een extra zuiveringstrap invoert voor de verwijdering van deze resten uit afvalwater, dan moet de hele keten worden bekeken op preventie (apothekers, bewoners, huisartsen e.d.). Maar de vraag ligt voor: wie gaat zuiveren en wie gaat dat betalen? De heer Van der Poel zegt dat er voor agrariërs wettelijke kaders zijn opgelegd. Hij vindt dat de overheid die ook voor humane medicijnresten moet aangeven die waterschappen dan zullen moeten uitvoeren. De heer Langeslag zegt dat het RIVM in het persbericht aangeeft dat er van een deel van de middelen geen concentraties in het oppervlaktewater bekend zijn en dat dit ook geldt voor de effecten van de middelen op het water. In het toelatingsdossier van gewasbeschermingsmiddelen staan vereisten: dergelijke studies moeten worden overlegd. Europa heeft de drinkwaternorm van 0,10 microgram per liter integraal van toepassing verklaard op oppervlaktewater en alle gewasbeschermingsmiddelen (los van het feit of deze boven of onder die norm effect sorteren). Hij vraagt zich af waarom deze strategie niet wordt gevolgd voor dierlijke en humane geneesmiddelen. Gewasbeschermingsmiddelen: er is met de industrie een STORL-regeling afgesproken met gemeenten en het agrarisch bedrijfsleven (Stichting Opruiming Restanten Landbouwmiddelen). Diverse gemeenten hebben de afvalinzameling uitbesteed aan bedrijven als Van Ganzewinkel die vervolgens stellen niets te maken te hebben met de convenanten van de gemeenten. Een pijnpunt. Boskoop: mevrouw Leewis refereerde aan gemaakte afspraken. De heer Haan zegt dat Rijnland zich al beraadt over Steenbreek023. Het waterschap wil een actieve bijdrage leveren en de portefeuillehouder zal contact opnemen.	Toezegging
9. SLUITING De voorzitter sluit hierop de het openbare deel van de vergadering.	

Toezeggingen
(Toezeggingenlijst Cie VGW)

ID	Verantw. Portefeuille houder	Gedaan in	Onderwerp	Toezegging	Afdeling	Actiehouder	Einddatum	Wijze van afdoening	Aantekeningen / voortgang proces
108	M.E.F. Leewis	Cie V&GW 13-01-2016	Afval in het oppervlaktewater (zwerfafval + microplastics).	Mw. Leewis weet dat er in Unie- en rijksverband in toenemende mate wordt gekeken naar afval in het oppervlaktewater. Rijnland is afgevaardigd in een van de werkgroepen. Zodra er concrete pilots in het vizier komen, zal mevrouw Leewis deze delen met de VV.	Staf Bestuur & Directie	Gerrits, Harm	21-12-2016		29-09-2016 - (Micro)PlasticsRijnland: participeert in een pilotonderzoek (het circulaire strand Katwijk) waarin plasticafval door Rijnland uit de Rijn wordt gehaald (bij sluis Katwijk). - Aanpak microverontreinigingen: er is een multicriteria-analyse in uitvoering. Daarmee wordt duidelijk voor welke locatie(s) een businesscase kan worden opgesteld, en daarmee de samenhang met andere (lopende) businesscases. Planning van behandeling businesscase in D&H eind november.

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	18-01-2017	Agendapuntnummer 5.a.
Onderwerp	Vispassage Spaarndam, overeenkomst en voorbereidingskrediet	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-vergadering	VV: 01-02-2017	
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	16.109897	
BABS id	5390	
Bijlagen	Bijlage: concept-Ovk vispassage Spaarndam 31117502 v2	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam.

en neemt kennis van:

1. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam.

En neemt kennis van:

2. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

Context

Vis uit de Noordzee en Noordzeekanaal kan moeizaam Rijnlands boezem in- en uit-trekken. Dat is niet goed voor een goede (KRW-)toestand van zowel boezem als Noordzee. Migratiemogelijkheden voor vis vormen daarom een belangrijk aandachtspunt in het WBP5.

Rijnland heeft op acht plaatsen "verbinding" met het buitenwater; bij vier boezemgemalen en vier sluizen. Gemalen en andere kunstwerken vormen een barrière voor de vissen. De afgelopen jaren hebben we 3 van de 4 boezemgemalen vispasseerbaar gemaakt. Alleen boezemgemaal Spaarndam is nog niet aangepast. Daarom is in het WBP5 en MJP opgenomen dit gemaal ook vispasseerbaar te maken. Het project is al jaren geleden afgesproken met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat stelt een bijdrage beschikbaar van 50% (behalve door Rijnland te maken interne kosten) met een maximum van € 275.000,- incl. btw.

Rijkswaterstaat stelt als voorwaarde dat Rijnland de vispassage realiseert in de KRW2-periode, die tot november 2021 loopt. In het verleden is echter met RWS afgesproken dat uitvoering naar verwachting in 2018 zal plaatsvinden. Rijkswaterstaat is voornemens de overeenkomst over de bijdrage voor de vispassage nog dit jaar met Rijnland te ondertekenen. Bij Rijnland wordt de realisatie van de vispassage gepland direct volgend op de renovatie van het boezemgemaal.

Argumenten

1.1 De realisatie van de vispassage past in Rijnlands beleid en programmering

De realisatie van de vispassage Spaarndam past in WBP5 en is qua financiering in het MJP opgenomen voor de jaren 2017 (voorbereiding) en 2018 (uitvoering). Totaal worden uitvoeringskosten op ca. €550.000,- geschat. Het voorbereidingskrediet is onderdeel van het totale bedrag van €550.000,-. Na afronding van de voorbereiding zal meer duidelijk zijn over de technische oplossing en de bijbehorende kostenraming. Van de uitvoeringskosten wordt 50 % (behoudens de door Rijnland te maken interne kosten) met een maximum van € 275.000,- bijgedragen door Rijkswaterstaat. Een uitvoeringskrediet zal naar verwachting in de tweede helft van 2017 worden aangevraagd.

1.2 De realisatie van de vispassage lost vismigratieknelpunten en daarmee KRW-knelpunten op

Met de aanleg van de vispassage wordt een barrière voor vissen geslecht. De vissen kunnen niet via het boezemgemaal de boezem intrekken, omdat de stroming in het gemaal te sterk is om tegenin te zwemmen. Doel van de te ontwerpen vispassage is: een goede mogelijkheid creëren voor jonge glasaal, aal, driedoornige stekelbaars, bot en spiering om Rijnlands boezem in te trekken via de vispassage. Intrek van grotere vissen vindt plaats via de sluizen van Spaarndam. Het uittrekken zal plaatsvinden via het boezemgemaal. Het boezemgemaal is en blijft visvriendelijk.

Een blauwalgprobleem nabij het gemaal in Spaarndam zal, indien mogelijk, ook bij de oplossing betrokken worden.

2.1 De overeenkomst met Rijkswaterstaat is gunstig voor Rijnland

In de overeenkomst is opgenomen dat Rijkswaterstaat 50% bijdraagt aan de vispassage Spaarndam (alleen eigen personeelskosten van Rijnland financiert Rijkswaterstaat niet mee), tot een maximum van €275.000,-. De inschatting is dat de vispassage voor €550.000,- kan worden aangelegd. De overeenkomst is juridisch getoetst en akkoord bevonden.

Risico's

1.1 De aanleg van de vispassage wordt duurder dan €550.000,-

Door het nog ontbreken van een ontwerp (er is alleen een globale oplossing) is er een relatief grote bandbreedte op de kosteninschatting; er is nog geen SSK raming opgesteld. Met het doorlopen van de voorbereiding kan voor de uitvoering een ontwerp en bijbehorende SSK-raming worden opgesteld. Bij aanvraag van uitvoeringskrediet weten we dan vrij goed, hoe groot risico op kostenoverschrijding er resteert. Indien de vispassage duurder wordt dan €550.000,- komt het meerdere 100% voor kosten van Rijnland. Overigens is momenteel van meerdere zijden de schatting, dat het voor €550.000,- echt wel moet lukken.

1.2 De aanleg van de vispassage wordt technisch bemoeilijkt of loopt vertraging op door de renovatie van het boezemgemaal

Doordat het project renovatie boezemgemaal Spaarndam van invloed is op de realisatie van de vispassage kan er vertraging in de uitvoering ontstaan, of moet het ontwerp worden aangepast. Doordat uitvoering uiterlijk eind 2021 gereed moet zijn voor de bijdrage van RWS heeft dit geen invloed op de bijdrage van RWS.

2.1 De bijdrage van RWS wordt niet of niet volledig ter beschikking gesteld.

Doordat de eisen niet goed zijn afgestemd met RWS en/of niet goed zijn geborgd in het ontwerp, kan het gebeuren dat Rijnland geen of minder subsidie ontvangt van Rijkswaterstaat om dit project te realiseren. Beheersmaatregel: Korte-communicatie lijnen met RWS blijven hanteren en eisen RWS vastleggen in het Programma van eisen.

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.109897,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij
boezemgemaal Spaarndam.

en neemt kennis van:

1. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die
Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Concept-

Overeenkomstnr. **31117502**

OVEREENKOMST betreffende realisatie van
een vispassage te Spaarndam

De ondergetekenden:

de Staat der Nederlanden

gevestigd te 's-Gravenhage, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, te dezen vertegenwoordigd door de directeur Netwerkontwikkeling van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, mevrouw drs. N.M. Beekman, hierna te noemen 'Rijkswaterstaat'

en

het Hoogheemraadschap van Rijnland

gevestigd te Leiden, te dezen vertegenwoordigd door mevrouw M. Leewis, lid van het dagelijks bestuur, hierna te noemen 'het Waterschap'

Gezamenlijk te noemen: 'Partijen',

Overwegende dat:

- a. Partijen het belang onderkennen van een goede onderlinge samenwerking ter verbetering van de kwaliteit van de verbindingen tussen het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem, zoals beoogd in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van 22 december 2000;
- b. in dat kader door Partijen wordt samengewerkt aan de realisatie van een vispassage;
- c. het Waterschap verantwoordelijk is voor de planvorming en de realisatie van de vispassage;
- d. Rijkswaterstaat de realisatie van de vispassage meefinanciert op de in deze overeenkomst bepaalde wijze;
- e. de samenwerking tussen Partijen gebaseerd is op vertrouwen en dat om die reden van het Waterschap beperkte voortgangsinformatie wordt gevraagd;
- f. dit onder andere betekent dat Rijkswaterstaat het ontwerp van de vispassage niet zal toetsen maar overigens haar kennis voor het ontwikkelen van het ontwerp wel beschikbaar stelt en het Waterschap daar graag gebruik van maakt;
- g. dit verder betekent dat het Waterschap zelf beslist wanneer de vispassage voldoende is uitgewerkt en gerealiseerd kan worden en daaromtrent door Rijkswaterstaat geen MIRT3 projectbeslissing zal worden genomen;
- h. Partijen voor de realisatie van de vispassage de volgende hieronder gemaakte afspraken wensen vast te leggen;

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Beschrijving van de vispassage

1. Het Waterschap zal ter bevordering van de vismigratie een vispassage (laten) ontwerpen en realiseren. Dit betreft een vispassage, nr. H&I 1012-b, bij Spaarndam tussen het (waterlichaam) Noordzeekanaal en de Rijnlandse boezem.
2. Partijen streven er bij het ontwerp van de vispassage naar dat de locatie tweezijdig passeerbaar is voor alle habitat kenmerkende soorten in alle lengteklassen (5 tot 100 cm).
3. De vispassage moet minimaal 50 jaar kunnen functioneren.
4. De genoemde vispassage moet uiterlijk 15 november 2021 gerealiseerd zijn.

Artikel 2 Eigendom, beheer en onderhoud

1. De vispassage komt in eigendom van het Waterschap.
2. Het beheer en onderhoud van de vispassage berust bij het Waterschap. Indien er schade aan de vispassage ontstaat neemt het Waterschap de kosten van herstel voor zijn rekening.

Artikel 3 Organisatie en taakbeschrijving

1. *Bijdrage van Partijen*
 - a. Partijen wijzen een contactpersoon aan en informeren elkaar daarover zo spoedig mogelijk na ondertekening van deze overeenkomst.
 - b. Het Waterschap is verantwoordelijk voor de planvorming, de aanbesteding, het opstellen van het contract, de directievoering en de begeleiding van de uitvoering. Het Waterschap stelt voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitvoering van genoemde taken, dan wel voor de begeleiding van een uitbesteding van deze taken. Ook het verzorgen van de benodigde vergunningen is onderdeel van de verantwoordelijkheid van het Waterschap.
 - c. Het Waterschap heeft een resultaatsverplichting. Het Waterschap is verantwoordelijk voor een tijdige realisatie van de vispassage.
 - d. Het Waterschap structureert en organiseert het planvormings- en realisatieproces van de vispassage naar eigen inzicht.
 - e. Het Waterschap informeert Rijkswaterstaat jaarlijks in maart, juli en november over de voortgang en risico's ten aanzien van mijlpalen (ontwerpfase, aanbesteding, gunning, uitvoering en oplevering) en financiën (raming, aanneemsom, meer-minderwerk en eindafrekening).
2. *Overleg*
 - a. Partijen zullen overleg organiseren om te komen tot een goed ontwerp van de vispassage en een goede uitvoering van de overeenkomst. Partijen komen daarvoor tenminste bijeen om het door het Waterschap voorgelegde ontwerp te bespreken en tenminste bijeen voor de start van de uitvoering.
 - b. Vertegenwoordigers van partijen bepalen in onderling overleg de agenda van de bijeenkomsten en kunnen naar eigen inzicht daarbij adviseurs uitnodigen.

Artikel 4 Financiële bijdrage

1. Financiële bijdrage van Rijkswaterstaat
De medefinanciering vanuit Rijkswaterstaat bedraagt 50% van alle door het Waterschap gemaakte planvormings- en realisatiekosten met een maximum van € 275.000,- inclusief BTW. Het gaat hier om de netto kosten (kosten minus eventuele subsidies/bijdragen van derden). De interne Waterschapskosten (kosten van waterschapspersoneel e.d) komen niet voor medefinanciering in aanmerking.
2. Achteraf, na oplevering van de vispassage, worden de werkelijk gemaakte kosten en bijdrage bepaald.
3. Over de bijdrage van Rijkswaterstaat aan het Waterschap hoeft geen BTW verrekend te worden. Zie bijlage 1 voor een toelichting en rekenvoorbeeld.
4. Er vindt geen indexering plaats.
5. De financiële bijdrage van het Rijkswaterstaat aan het Waterschap voor de planvorming en de realisatie van de vispassage komt te vervallen indien de vispassage na 2021 wordt opgeleverd.
6. Indien, voor de realisatiefase, duidelijk wordt dat de vispassage waarschijnlijk buiten de termijn (na 2021) wordt opgeleverd dient hiervoor tijdig, voorafgaand aan de realisatie van de vispassage schriftelijk toestemming te worden gevraagd bij Rijkswaterstaat om alsnog een bijdrage te kunnen krijgen.
7. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen dienen voorafgaand aan de facturering de volgende stukken te worden overhandigd aan Rijkswaterstaat:
 - opleveringsstukken; zoals een proces verbaal van opnemings door de opdrachtnemer en een ingevuld 'KRW-formulier' (zie bijlage 2);
 - de gevraagde bijdrage met onderbouwende bewijsstukken waaronder een kostenoverzicht en een eindafrekening.
8. Rijkswaterstaat geeft vervolgens binnen een maand een verklaring af of de stukken worden geaccepteerd en stelt de bijdrage van Rijkswaterstaat vast die door het Waterschap kan worden gefactureerd, als bedoeld in artikel 4 lid 1.
9. Indien daar aanleiding toe is, kan Rijkswaterstaat inzage krijgen in achterliggende documenten of een accountantsverklaring eisen.

Artikel 5 Betaling

1. Na afgifte van de verklaring van Rijkswaterstaat, stuurt het Waterschap binnen een maand een factuur aan Rijkswaterstaat met het in de verklaring gemelde bedrag. De factuur sturen naar Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, t.a.v. de crediteurenadministratie, Postbus 8185, 3503 RD te UTRECHT. Op de factuur dient het SAP-bestelnummer, het nummer van deze overeenkomst en de naam van de projectbegeleider van Rijkswaterstaat te zijn vermeld. Het bedoelde SAP-bestelnummer wordt door Rijkswaterstaat verstrekt na ondertekening van onderhavige overeenkomst.
2. Na goedkeuring door Rijkswaterstaat zal Rijkswaterstaat de ingediende factuur binnen 4 weken betalen.

Artikel 6 Communicatie

Partijen zullen in hun externe communicatie (mondeling of schriftelijk) naar derden aangaande het project elkaars bijdrage aan het project op een duidelijke wijze kenbaar maken. Dit geldt ook voor bouwboarden en nieuwsbrieven.

Artikel 7 Aansprakelijkheid

1. Partijen doen afstand van alle aanspraken, die zij tegenover elkaar zouden kunnen doen gelden wegens schade geleden ten gevolge van de naleving van deze overeenkomst, behoudens opzet of grove schuld aan de zijde van de andere partij.
2. Aansprakelijkheid voor schade aan derden, die ten gevolge van deze overeenkomst ontstaat, ligt bij de uitvoerende partij van dat deel van de overeenkomst als gevolg waarvan de schade is ontstaan, behoudens opzet of grove schuld van de wederpartij bij deze overeenkomst.

Artikel 8 Toepasselijkheid recht en geschillen

1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
2. Er is sprake van een geschil zodra een der Partijen dit schriftelijk aan de andere partij meldt. Partijen gaan hierop met elkaar in overleg of een in der minne een oplossing voor dit geschil kan worden gevonden.
3. Alle geschillen die naar aanleiding van de onderhavige overeenkomst, dan wel van nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg zijn, blijven bestaan ondanks het overleg zoals genoemd in lid 2, zullen worden beslecht door de bevoegde burgerlijke rechter te Den Haag.

Artikel 9 Overige bepalingen

Deze overeenkomst treedt in werking op de dag van ondertekening.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend,

Haarlem, dd.

Leiden, dd.

mevrouw N.M. Beekman
Directeur Netwerkontwikkeling
Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Mevrouw M. Leewis
Lid van het dagelijks bestuur
Hoogheemraadschap van Rijnland

Bijlage 1. Factureren door het Waterschap aan Rijkswaterstaat

Naar de mening van Rijkswaterstaat is haar financiële bijdrage aan het Waterschap niet belast met BTW, omdat het realiseren van een vispassage tot de taken van het Waterschap behoort.

Rekenvoorbeeld:

Factuur van aannemer aan Waterschap: aannemer rekent € 100.000 + 21% BTW à €21.000 (waarna de aannemer 21% afdraagt aan de belasting). Waterschap betaalt €121.000 aan de aannemer en declareert € 121.000 x 50% bij Rijkswaterstaat.

Bijlage 2. KRW formulier

Projectbeschrijving voor KRW

Waterlichaam	SGBP code	Maatregel	Type maatregel	Plan	Realisatie

Ingediend door:

Beoordeeld op kwaliteit door:

Datum:

Status:

--

A Doel van de maatregel			
1.	Wat is het hoofddoel van de maatregel (KRW, RvR, NURG, ...)?		

B KRW opgave			
2.	Wat is de huidige toestand en de doelstelling van het waterlichaam op maatlatniveau? <i>Neem hier de EKR waarden voor de huidige toestand en de GET/GEP doelen van de kwaliteitselementen over uit de laatste factsheet.</i>		
3.	Indien relevant: wat is de huidige ecologische toestand van het waterlichaam op deelmaatlatniveau?		
4.	Een beschrijving van de (deel)maatlat waarop de maatregel is gericht, in algemene termen geformuleerd (bijvoorbeeld stroomminnende vis, kwelderareaal en kwelderkwaliteit, etc.).		

C Hydromorfologische ingrepen			
5.	Beschrijf de hydromorfologische ingrepen die beperkend zijn voor de kwaliteitselementen uit het antwoord bij vraag 4 (bijvoorbeeld bedijking, verstuwings, normalisatie etc.)		
6.	Beschrijf de negatieve effecten van deze hydromorfologische ingrepen op de kwaliteitselementen zoals beschreven bij vraag 4 (bijvoorbeeld stroomminnende vis heeft stroming nodig).		

7.	Beschrijf hoe de maatregel de negatieve effecten van de hydromorfologische ingrepen mitigeert.		
D Het projectontwerp			
8.	"Beschrijf de ontwerpcriteria en het daaruit voortvloeiende optimale ontwerp voor deze maatregel om de ongewenste effecten van hydromorfologische ingrepen maximaal te mitigeren (zoals beschreven bij vraag 6). Denk hierbij aan hellingshoek, stroomsnelheid, etc. Zie ook de verwijzingen naar de diverse ecotopenstelsels zoals die op pagina 4 worden gegeven. <i>Voorbeelden van criteria zijn: maximalisatie van de oppervlakte intergetijdengebied, maximalisatie van de land-water interactiezone, maximalisatie van geschikt groeigebied voor waterplanten, optimalisatie van de stroomsnelheid voor bepaalde vissoorten, etc."</i>		
9.	Zijn er N2000 soorten en/of habitattypen waarvoor in dit gebied instandhoudingsdoelstellingen gelden? Zo ja, beschrijf deze en geef vervolgens een beschrijving van de mogelijkheden om via eenvoudige aanpassingen in het ontwerp de synergie tussen het bereiken van KRW-doelen en Natura 2000 doelen te versterken.		
10.	Geef een beschrijving van de randvoorwaarden (bv vanuit veiligheid, scheepvaart) en nevendoelen (bv bestaande natuurwaarden) die van invloed zijn geweest op het projectontwerp. Maak vervolgens inzichtelijk op grond van welke afwegingen tussen KRW-doelen, randvoorwaarden en nevendoelen het projectontwerp tot stand is gekomen. Geef daarbij tevens aan in hoeverre de N2000 meekoppelmogelijkheden zoals beschreven bij vraag 9 zijn benut.		
11.	Geef een korte beschrijving van de maatregel naar aard, lengte		

		en/of oppervlakte zoals beschreven in de betreffende factsheet en een eventuele afwijking daarvan.		
	12.	Geef een uitgebreide beschrijving van het ontwerp, voorzien van zaken als kaarten, dwarsprofielen en aanvullende informatie (bijvoorbeeld over overstromingsfrequenties) die een compleet beeld geeft van de wijze waarop de maatregel zal worden uitgevoerd.	Hier verwijzen naar bijlagen	

E	Verwachte effecten van het project			
	13.	Geef een kwantitatieve beschrijving van wat gerealiseerd wordt aan oppervlaktes van relevante habitats/ecotopen, gerealiseerde verbindingen, etc.		
	14.	Geef een kwalitatieve beschrijving van wat dit betekent voor de KRW doelen (in termen van maatlatten en deelmaatlatten, waar wenselijk kunnen ook specifieke soorten worden genoemd).		
	15.	Beschrijf de bijdrage van deze maatregel aan de realisatie van aquatische N2000-doelen.		

E	Beheer en onderhoud			
	16.	Geef een kwalitatieve beschrijving van beheer en onderhoud die nodig is voor blijvende effectiviteit van het project.		
	17.	Geef een inschatting van de daaraan verbonden kosten		
	18.	Beschrijf hoe de verantwoordelijkheid van beheer en onderhoud zal worden geregeld (inhoudelijk en financieel).		

F	Projectmonitoring			
	19.	Is er voorzien in projectmonitoring? Zo ja, verstrek basisinformatie in termen van parameters, frequentie en looptijd)		

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	18-01-2017	Agendapuntnummer 5.b.
Onderwerp	Aanvullend krediet aanpak blauwalgen	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-vergadering	VV: 01-02-2017	
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	16.106153	
BABS id	5308	
Bijlagen	Aanpak blauwalgen 2017 Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding Bestuursvraag Aanpak blauwalgen 2017	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

Context

Bij de vaststelling van het WBP5 heeft de VV de ambitie uitgesproken om de blauwalgenproblematiek aan te pakken. Om dit uit te voeren is in de periode 2017- 2021 jaarlijks € 150.000,- begroot. De notitie aanpak blauwalgen (16.046388) geeft de prioritering van de locaties (overwegend zwemwaterlocaties) en de benodigde maatregelen per locatie. Per jaar wordt dit herijkt en wordt krediet aangevraagd voor de volgende serie locaties. De VV heeft op 2 november 2016 ingestemd met het voorstel om in 2017 voor maatregelen op de locaties Haarlemmermeerse Bosplas, Zoetermeerse plas en Droompark Spaarnwoude een krediet te verlenen van € 150.000,- (16.084151). Bij de behandeling van dit voorstel is tijdens de commissievergadering Veiligheid en Gezond water van 12 oktober 2016 de vraag gesteld, welke positieve effecten te verwachten zijn als we het budget over de WBP5-periode verhogen met 50%. Dit is in de beantwoording van de bestuursvraag (16.093505) nader uitgewerkt. Op basis hiervan is in de VV van 2 november 2016 de toezegging gedaan om te komen met een voorstel voor aanvullende financiering. Aanvullende financiering is gevonden door binnen het programma Schoon Water ruimte te maken door herprioritering.

Argumenten

1. *Versnelde aanpak, extra locaties en beter inspelen op ontwikkelingen*
We kunnen een aantal locaties eerder oppakken dan oorspronkelijk gepland, waaronder Elfhoeven (Reeuwijkse plassen), Westeinderplassen en Nieuwkoop. Ook kunnen we locaties oppakken die in de oorspronkelijke prioritering buiten de boot vielen doordat het budget op was. De locaties die we nu wel kunnen oppakken zijn o.a.: Houtrak speelvijver, Aalsmeer Uiterweg, Peddelpoel en Nieuwenbroek (Reeuwijkse plassen). Daarnaast kunnen we beter inspelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven van buiten.
2. *Financiële dekking 2017*
De financiële ruimte voor het verhogen van het krediet met € 75.000 tot € 225.000 vinden we door herprioritering van het project "KRW2 de Wilck". Het project blijkt complexer dan initieel gedacht, en heeft meer studie- en voorbereidingstijd nodig dan gepland. De nadere onderbouwing van De Wilck zal plaatsvinden in 2017 en 2018, de maatregelen zelf worden daarmee uitgesteld. Deze worden uitgevoerd na 2018 en daarbij zal het naar verwachting vooral gaan om aanpassingen in het beheer en onderhoud en niet om inrichtingsmaatregelen. Hierdoor kunnen we de ramingen voor "De Wilck" met € 150.000 verlagen en dit gebruiken voor dekking voor het aanvullende krediet in 2017. De motie "Randvoorwaarden WBP5"
(<http://srv-babs01/BabsRijnlandDotNet/StreamDoc.aspx?documentid=D9C4066B51FF4F57856B2F32DB33320F>)
ziet toe op hoe om te gaan met de financiële ruimte. Vanuit de wens van de VV hebben we bekeken hoe we hier invulling aan kunnen geven voor de inzet van het extra budget voor versnelde/verbeterde aanpak van blauwalgen. Uitgaande van een

afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rentepercentage van 2,3% bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (2018) € 9.100. De uit het krediet voortvloeiende exploitatielasten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2017.

3. *Totale raming*

In de programmabegroting 2017 staat een totale investering geraamd van € 750.000 voor blauwalgbestrijding. Door een verhoging met 50% komt de totale raming uit op € 1.125.000. Voor 2017 en 2018 kan dit gedekt worden uit De Wilck zoals hierboven benoemd. Voor de jaren 2019 en verder nemen we dit mee in de voorstellen voor het MJP 2018-2021, waarover de VV t.z.t. een apart besluit moet nemen.

Risico's

1. *Niet verkrijgen van cofinanciering*

Verschillende partijen hebben belang bij het terugdringen van blauwalgenoverlast. Daarom heeft de VV bij vaststellen van de aanpak en het krediet opgenomen dat andere belanghebbenden voor minstens 50% meefinancieren. Het risico bestaat dat andere partijen niet (in deze mate) willen meebetalen. Het verhogen van het krediet betekent dus niet automatisch dat de maatregelen (versneld) worden uitgevoerd. Mocht cofinanciering niet lukken, dan worden de maatregelen niet uitgevoerd en kan het krediet terug worden gegeven. Het verhogen van het budget biedt kansen voor de inwoners van Rijnland en zijn gemeentelijke partners. Over de voortgang wordt aan de VV gerapporteerd via de Burap.

2. *Innovaties kunnen mislukken*

Bij sommige locaties maken we (nu ook al) gebruik van innovatieve methodes. Er is een kans dat deze technieken niet het gewenste resultaat hebben. Dat mag ook bij innovaties. De technieken kunnen op basis van de resultaten verder verbeterd worden. Dat Rijnland meewerkt aan innovatieve ideeën draagt, mits goed gecommuniceerd, positief bij aan het imago van de organisatie.

Bijlage

- VV besluitnota aanpak blauwalgen 2017 (Corsa 16.084151).
- Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding (Corsa 16.046388).
- Beantwoording bestuursvraag aanpak blauwalgen 2017 (Corsa 16.093505).

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.106153,

EU Zwemwaterrichtlijn,

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas geen structurele maatregelen te treffen. Mocht er blauwalgenoverlast optreden kan waterstofperoxide worden ingezet om deze te bestrijden.
2. De proef met ultrasone bestrijding in de Zoetermeerse plas in 2017 voort te zetten. Hierbij wordt nadrukkelijk onderzocht of er nadelige effecten optreden op watervlooien (*Daphnia*).
3. Filair in te zetten als innovatieve manier van blauwalgenbestrijding in Droombark Spaarnwoude.
4. Het proces voor verkrijgen van cofinanciering voor maatregelen in de Nieuwe Meer en Westbroekplas te starten.
5. Voor blauwalgenbestrijding een krediet te verlenen van € 150.000,-.

Context

In het WBP5 is voor "Schoon en veilig zwemwater" als doel gesteld dat een negatief zwemadvies, wegens blauwalgen, zeer beperkt voorkomt. Om deze doelstelling te bereiken is in de begroting 2017-2021 een bedrag van € 150.000 per jaar opgenomen. Voorwaarde is dat de belanghebbenden moeten meedoen en meebetalen aan de bestrijding van blauwalgen. De memo "Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding" (ter kennisname aangeboden aan D&H op 24 mei 2016) en prioritering gemaakt met een plan van aanpak. Veel locaties hebben nagenoeg geen overlast, omdat we daar al maatregelen treffen (Zegerplas, Vlietland) of omdat de waterkwaliteit goed is (Surfplas Reeuwijk). Probleem locaties die zijn geprioriteerd voor 2017 zijn: Haarlemmermeerse Bosplas, Zoetermeerse plas, en Droombark Spaarnwoude. De locaties de Nieuwe Meer en de Westbroekplas zijn voor 2018 geprioriteerd. De gesprekken voor het verkrijgen van cofinanciering moeten worden gestart in 2017. Hiervoor worden in ieder geval de gemeenten en provincies betrokken. Maar ook andere belanghebbenden (bijvoorbeeld exploitanten) en/of subsidieverstrekkers zijn in beeld. Gebruikers worden actief betrokken via bestaande structuren, zoals de overleggroep Noord Aa of het KRW proces wat gaat lopen voor de Nieuwe Meer. De aanpak van blauwalgen is bij uitstek geschikt om mee naar buiten te treden, en zal daarvoor ook worden ingezet.

Argumenten

1. *De waterkwaliteit in de Haarlemmermeerse Bosplas is sterkt verbeterd en maatregelen zijn niet altijd nodig*

De waterkwaliteit in de plas is de afgelopen jaren zeer sterk verbeterd. Toch is blauwalgenoverlast niet uit te sluiten. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas is een business case (zie bijlage Corsa 16.078336) gemaakt waarin 6 maatregelen zijn afgewogen. Een belangrijke vraag is of met de verbeterde waterkwaliteit, de bestaande luchtmenginstallatie vervangen moet worden (één van de scenario's). Vanuit risico- (al dan niet optreden van overlast) en kostenogpunt, hebben structurele maatregel zoals een luchtmenginstallatie, niet de voorkeur. In de gevallen dat er wel blauwalgenoverlast optreedt, heeft behandeling met waterstofperoxide de voorkeur. Hiermee zijn in plassen met een relatief goede waterkwaliteit zeer positieve resultaten gehaald. In het onderzoek van de UvA (waarin Rijnland deelneemt) wordt de techniek verder verbeterd. Als

blauwalgen gaan persisteren, kan alsnog overwogen worden om te investeren in een luchtmenginstallatie.

2. Voor de Zoetermeerse plas willen we ruimte geven aan innovatie

Ultrasone bestrijding van blauwalgen is een innovatie die is ontwikkeld door het Zoetermeerse bedrijf LG Sonic. In 2016 zijn de gemeente Zoetermeer en LG Sonic een tweejarige proef gestart in de Zoetermeerse plas. Rijnland heeft de ambitie om innovatieve ontwikkelingen te stimuleren en draagt daarom bij in de kosten van de proef. Een belangrijk argument hierbij is dat de conventionele manier van blauwalgenbestrijding kostbaar is en vanwege het grote energieverbruik, niet duurzaam. Het verder ontwikkelen van ultrasone bestrijding kan op termijn dus kostenbesparend zijn en bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Dat de blauwalgen zich in dit eerste onderzoeksjaar, ondanks de ultrasone bestrijding, toch hebben kunnen ontwikkelen, is teleurstellend. Het is echter te voorbarig om te concluderen dat ultrasone bestrijding niet werkt. Er wordt nog volop gewerkt aan het goed inregelen van de apparatuur. De proef loopt nog een jaar, waarna een evaluatie volgt.

3. Droompark Spaarnwoude: van buiten naar binnen, ook hier geven we ruimte aan innovatie

Nijssen koeltechniek heeft Rijnland benaderd met de vraag of het restproduct (zuurstofrijk water) van hun koelsystemen ingezet kan worden voor het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee tegengaan van (blauwalgen)overlast. Dit idee wordt verder uitgewerkt tot een prototype: de Filair. Vanuit recreatiebedrijf Droomparken kwam de vraag of in de zwemvijver in Spaarnwoude (tot voorkort officiële zwemwaterlocatie, maar vanwege slechte waterkwaliteit afgevoerd) maatregelen kunnen worden genomen. Twee initiatieven van buiten, die bijdragen aan onze doelen en die we als Rijnland bij elkaar kunnen brengen door het uitvoeren van praktijkproef.

4. Nieuwe Meer en Westbroekplas, voorbereiding voor maatregelen 2018

Voor 2018 zijn de Nieuwe Meer en de Westbroekplas geprioriteerd. De Nieuwe Meer heeft sinds 1993 een luchtmenginstallatie. Deze is aan vervanging toe. Rijnland is hierover in gesprek met partners rond de Nieuwe Meer. Onder andere met Nuon, die op duurzame wijze koude uit de plas wint. Het bestrijden van algen met een luchtmenginstallatie en het optimaal winnen van koude door Nuon staan op gespannen voet met elkaar. Samen met Nuon gaan we onderzoeken of we deze tegenstrijdige belangen kunnen verenigen in een nieuwe manier van mengen. De Westbroekplas is op basis van de regelmatig optredende blauwalgenoverlast en het aantal gebruikers geprioriteerd. Met de gemeente Velsen en de provincie Noord Holland moeten gesprekken over mogelijke maatregelen en cofinanciering worden gestart in 2017, om voor het seizoen 2018 de maatregelen te kunnen uitvoeren. Voor zowel de Nieuwe Meer als de Westbroekplas worden business cases gemaakt, waarin de verschillende maatregelen worden afgewogen.

5. Rijnland financiert samen met partners de aanpak van blauwalgen

Verschiedende partijen hebben belang bij het terugdringen van blauwalgenoverlast. Daarom vinden we het belangrijk dat deze partijen voor minstens 50% meefinancieren. De kosten voor de maatregelen in de Haarlemmermeerse Bosplas en de Zoetermeerse plas bedragen circa € 60.000,- resp. € 150.000,-. Hiervan dragen de gemeenten de helft bij en is de bijdrage van Rijnland derhalve € 30.000,- resp. € 75.000,-. De kosten voor Droompark Spaarnwoude worden geschat op € 10.000,-. De partners betalen mee in o.a. de productiekosten van het prototype. Voor monitoring, onderzoek en het ontwikkelen van nieuwe kansen wordt € 35.000,- begroot.

Aalsmeer, Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas

In de prioritering komen Aalsmeer (Stommeerwegslot), Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas als urgent naar voren.

Aalsmeer kent een lange geschiedenis met overlast door de slechte waterkwaliteit. Dit is inherent aan het watersysteem. Op een aantal plekken, waaronder de Stommeerwegslot, worden maatregelen genomen om de overlast te beperken. Er is een protocol waar de gemeente Aalsmeer, omwonenden en Rijnland aan meewerken om het probleem met blauwalgen gezamenlijk aan te pakken. Het protocol en de uitvoering daarvan is wat naar de achtergrond verdwenen. Rijnland gaat zich inspannen om samen met de betrokken partijen het protocol te actualiseren en na te leven.

In het Oosterduinse Meer en de Klinkenbergerplas is dit jaar gestart met onderzoek naar het toepassen van waterstofperoxide. Het doel van het onderzoek, dat in samenwerking met de UvA wordt uitgevoerd, is om de werkzame periode (nu 5-6 weken) te verlengen. De proef wordt voortgezet tot en met 2019, waar jaarlijks beide plassen worden behandeld.

Risico's

1. Ondanks goede waterkwaliteit toch blauwalgen

Ondanks de verbeterde waterkwaliteit is niet uit te sluiten dat blauwalgenoverlast optreedt. Dit kan leiden tot waarschuwingen of negatieve zwemadviezen. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas zullen gebruikers Rijnland en de gemeente hier op aan spreken, omdat de plas tot voor kort een luchtmenginstallatie voor het bestrijden van blauwalgen had. In 2010 is de installatie uitgezet vanwege de slechte staat van onderhoud en de verbeterde waterkwaliteit. In het voorjaar 2016 is de installatie verwijderd. Indien blauwalgen zich 's zomers plots ontwikkelen, kan een peroxidebehandeling worden ingezet. Indien de ontwikkeling van blauwalgen zich doorzet, en een permanente behandeling vereist, kan de businesscase worden heroverwogen, en nagedacht worden over de toepassing van bijv. een luchtmenginstallatie.

2. Maatregelen hebben niet het gewenste effect

Ultrasone bestrijding en Filair zijn nieuwe technieken. Er is een kans dat deze technieken niet het gewenste resultaat hebben. Belangrijk daarbij is dat het om een proef gaat, waarbij in het geval van tegenvallende resultaten geleerd kan worden. De technieken kunnen op basis van de resultaten verder verbeterd worden. Dat Rijnland meewerkt aan innovatieve duurzame ideeën draagt, mits goed gecommuniceerd, positief bij aan het imago van de organisatie.

3. Maatregelen hebben ongewenste effecten

Nieuwe methoden kunnen ook ongewenste effecten hebben. Daarom vindt monitoring plaats op zowel de beoogde effecten als op eventueel ongewenste effecten. In het geval van ultrasone bestrijding wordt in de literatuur genoemd dat dit nadelige effecten op watervlooien kan hebben. Onderzoeken hierna zijn gebaseerd op oude toepassingen van ultrasone bestrijding, die niet vergelijkbaar zijn met de techniek die wordt toegepast op de Zoetermeerse plas. Juist omdat watervlooien een cruciale rol in het ecosysteem hebben, wordt hier in het tweede jaar van de proef onderzoek naar gedaan d.m.v. veldexperimenten.

4. Niet rondkrijgen van cofinanciering

Indien bij andere partijen geen draagvlak is voor of ander standpunt is t.a.v. blauwalgbestrijding, kunnen we cofinanciering mislopen. Om dit te voorkomen zal er goed gesproken worden met de betrokken partijen. In deze gesprekken wordt gezocht naar een overeenstemming of een gulden middenweg.

Bijlagen

1. Business case Haarlemmermeerse Bosplas (Corsa 16.078336).
2. Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding (Corsa 16.046388).

Memo – Ter kennisname

Aan: D&H

Van: Martine Leewis

Onderwerp: Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding

Datum: 17 mei 2016

Corsanr.: 16.046388

Waarom moet u dit weten

Voor de planperiode van het WBP5 (2017-2021) zijn 14 locaties geprioriteerd en worden op 13 locaties maatregelen getroffen om blauwalgen te bestrijden. De prioritering is onder andere tot stand gekomen op basis van overlast voor zwemmers, omwoners en exploitanten. Er kunnen vragen komen over waarom Rijnland een locatie wel of juist niet aanpakt. Door kennis te nemen van dit document kan er antwoord gegeven worden op deze vraag.

Kernboodschap

Voor de blauwalgenbestrijding in de planperiode van het WBP5 is een plan van aanpak gemaakt. Hierin is opgenomen:

1. Een prioritering van locaties met voorgestelde maatregelen weggezet in de tijd.
2. Een kosteninschatting voor de maatregelen.
3. Het vervolgtraject waarin jaarlijks een proces wordt opgestart m.b.t. de werkzaamheden voor het volgende jaar. In dit proces wordt de maatregel gekozen, de cofinanciering geregeld en een kredietaanvraag opgesteld.

De uitgebreide uitwerking van de plan van aanpak is te vinden in het begeleidend memo (Corsa 16.013308).

Context

In het WBP5 is het doel "Schoon en veilig zwemwater" opgenomen. Hierbij is als doel gesteld dat een negatief zwemadvies, wegens blauwalgen, slechts zeer beperkt mag voorkomen. Om deze doelstelling te bereiken is in de investeringsbegroting 2017-2021 een bedrag van € 150.000,- per jaar gereserveerd. Voorwaarde is dat de belanghebbenden moeten meedoen en meebetalen aan de bestrijding van blauwalgen.

Toelichting

In onderstaande tabel is de prioritering met voorgestelde locaties weggezet in de tijd weergegeven. Er is gekeken naar alle locaties die voorkwamen in de zwemwaterrapporten, Kade Richtlijn Water data en InProces meldingen. Vervolgens zijn enkel de locaties met blauwalgproblemen verder bekeken (21 locaties) waarna 14 locaties geprioriteerd zijn. Deze 14 locaties zijn verder uitgewerkt en opgenomen in de planning voor 2017-2021. Deze tabel vormt de basis voor de aanpak van blauwalgen in de periode 2017-2021. Hierin is zowel de uitvoering van de maatregel (X) als het voorgaande proces (P) weergegeven. Tijdens het proces wordt bekeken welke maatregel gebruikt gaat worden. Dit biedt ruimte om in overleg met de partners in te spelen op innovatieve ontwikkelingen. Op basis van de definitieve maatregelen wordt later een kostenraming gemaakt en de cofinanciering geregeld. Voor nu is er een kosteninschatting (op basis van de nu geplande maatregel) opgenomen in de tabel.

Van de 14 geprioriteerde locaties worden bij 13 maatregelen genomen. In de 14de locatie (Geerplas) zijn geen maatregelen mogelijk. In het verleden zijn al veel inspanningen gedaan om de waterkwaliteit te verbeteren (o.a. defosfateren), deze hebben niet gewerkt. Een groot probleem is de aanwezigheid van een Aalscholverkolonie. Omdat er geen maatregelen mogelijk zijn, is deze locatie geen onderdeel van het KRW-waterlichaam. Maatregelen m.b.t. blauwalgen zullen hier dus ook niet mogelijk zijn. Er zal verder geen actie ondernomen worden voor deze locatie.

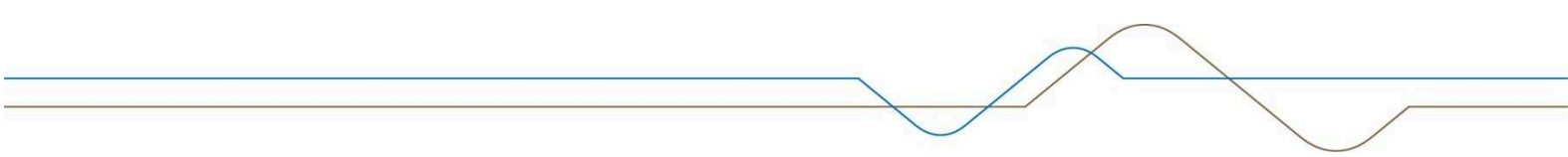
In 2018 wordt de algehele planning nagekeken op actualiteit. Hierin wordt gekeken of het overzicht nog actueel is en of er nog aanpassingen nodig zijn.

Vervolg

Vanuit assetmanagement worden business cases opgesteld voor de locaties die gepland staan voor 2017. Naar verwachting worden deze in september afgerond. Tevens zal er contact gezocht worden met de gemeenten en provincies om de cofinanciering rond te krijgen en zal er een kredietaanvraag opgesteld worden. Deze kredietaanvraag wordt voorbereid voor behandeling in de VV van november.

Bijlagen

De details van het opstellen van de plan van aanpak zijn opgenomen in het begeleidend memo (Corsa 16.013308) en het achtergronddocument (Corsa 15.098510).

Planning blauwalgbestrijding incl. begroting planperiode WBP5

Locatie	Methode	Planning						Kosten K€	Opmerking
		2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Stommeerweg	Protocol aanscherpen	X	X	X	X	X	X	Nihil	
Klinkenbergerplas	Waterstofperoxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2016
Oosterduinse Meer	Waterstofperoxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2017
Zoetermeerse plas	Waterstofperoxide	P	P	X	X			Nihil	Pilot gemeente Zoetermeer met UvA
	Ultrasoon	X	X					70	Pilot samen met Lgsonic
Haarlemmermeerse Bosplas	NB	P	X					150	
Droompark Spaarnwoude	Doorspoelen met Zuurstofrijk water	P	X					15	
Nieuwe Meer	Verhoogde luchtmenginstallatie	P	P	X				300	Samenwerking met Nuon
Westbroekplas	Waterstofperoxide		P	P	X			25	
Elfhoeven				P	P	X		NB	KRW1
Westeinderplassen	Horizontale menging, Ultrasoon			P	P	X	X	80	
Nieuwkoopse plassen					P	P	X	NB	KRW1
Amstelveense Poel					P	P	X	NB	KRW2
Langeraaarse plassen Kerkpad					P	P	X	NB	KRW2
Langeraaarse plassen Geerweg									Geen maatregelen
Totaal								640	Excl. cofinanciering

* NB = Nader te bepalen, X = Uitvoering, P = Start proces, Expl.= Al opgenomen in exploitatie begroting 2016 en 2017

Beantwoording bestuursvraag

Datum vraag	12 oktober 2016
Onderwerp	Aanpak blauwalgen 2017
Datum beantwoording	20 oktober 2016
Indienend VV-lid	Dhr. A. van Geest
Bron	VV commissie Veiligheid en Gezond Water
Portefeuillehouder	Mw. M.E.F. Leewis
Corsanummer	16.093505

Context

Tijdens de VV commissie Veiligheid en Gezond Water van 12 oktober 2016 stelt de heer Van Geest dat blauwalgenaankpak het visitekaartje van Rijnland voor burgers is, terwijl er maar een krediet van € 150.000,- voor gevraagd wordt.

Vraag:

Als we het budget jaarlijks verhogen met 50% (€ 225.000,-), wat zouden hier de positieve effecten van zijn.

Antwoord:

Het verhogen van het budget betekent dat over de WBP5-periode € 1.125.000,-* beschikbaar is (i.p.v. de al begrote € 750.000,-). De partners dragen hier een gelijk deel aan bij. Het verhogen van het budget betekent ook dat we de capaciteit substantieel moeten verhogen voor de voorbereiding en uitvoering van de maatregelen.

Het verhogen van het budget heeft de volgende positief effecten:

- De aanpak van blauwalgen voor de planperiode van WBP5 (2017- 2021) kan versneld worden uitgevoerd. De locaties Elfhoeven, Westeinderplassen en Nieuwkoop kunnen een jaar worden vervroegd.
- Er kunnen extra locatie worden aangepakt. De eerst volgende geprioriteerde locaties zijn: Houtrak speelvijver, Aalsmeer Uiterweg, Peddelpoel en Reeuwijkse plassen Nieuwenbroek.
- We kunnen beter inspelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven van buiten.

* Verhogen van budget met 50% per jaar wordt € 225.000,-. De periode uit het voorstel is 5 jaar, dus 5* € 225.000,-= € 1.125.000,-

In onderstaande tabel is een inschatting gemaakt van wat de gevolgen zijn voor de planning. De definitieve planning kan er net iets anders uitzien, omdat het type maatregelen en de kosten voor de toegevoegde locaties nog moeten worden bepaald. Ook kunnen we door de extra middelen betere aanhaken op externe ontwikkelingen, waardoor de definitieve planning nog kan worden aangepast.

Locatie	Maatregel	Planning						Kosten KC	Opmerking
		2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Aalsmeer Stommeerweg	Protocol aanscherpen	X	X	X	X	X	X	Nihil	
Klinkenberger- plas	Waterstof- peroxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2106
Oosterduinse Meer	Waterstof- peroxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2107
Zoetermeerse plas	Waterstof- peroxide	P	P	X	X			Nihil	Pilot gemeente Zoetermeer met UvA
	Ultrasoon	X	X					70	Pilot samen met Lgsonic
Haarlemmer- meerse Bosplas	NB	P	X					150	
Droompark Spaarnwoude	Doorspoelen met Zuurstofrijk water	P	X					15	
Aalsmeer Uiterweg	mengers	P	PX					50	
Nieuwe Meer	Verhoogde luchtmeng- installatie	P	P	X				300	Samenwerking met Nuon
Westbroekplas	Waterstof- peroxide		P	P	X			25	
Elfhoeven	NB		P	P	X			NB	KRW1
Westeinder- plassen	Horizontale menging, Ultrasoon		P	P	X			80	
Nieuwkoopse plassen	NB			P	P	X		NB	KRW1
Amstelveense Poel	NB				P	P	X	NB	KRW2
Langeraarse plassen Kerkpad	NB				P	P	X	NB	KRW2
Houtrak	NB				P	P	X	NB	
Peddelpoel	NB				P	P	X	NB	
Reeuwijk Nieuwenbroek	NB					P	P	NB	realisatie in 2022

Planning aanpak blauwalgen 2016-2021 op basis van jaarlijks budget van € 225.000.

Groen=vervroegde uitvoering, **blauw**=nieuwe locatie.

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel
Vergaderdatum
Onderwerp

VV-Besluitnota

18-01-2017 Agendapuntnummer 5.c.

**Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016 inclusief
Nota beantwoording zienswijzen Legger regionale
waterkeringen 2016**

Collegevergadering
VV-vergadering
Portefeuillehouder
Corsanummer
BABS id
Bijlagen

20-12-2016
VV: 01-02-2017
M. Kastelein
16.109832
5388
Zienswijze van RO Partners
Bijlage: Zienswijze particulier 1
NOTA VAN BEANTWOORDING

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen.

Context

Het hoogheemraadschap is op grond van artikel 5.1 van de Waterwet verplicht zorg te dragen voor de vaststelling van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Van de legger maakt deel uit een overzichtskaart, waarop de ligging van waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones staat aangegeven.

Een legger voor regionale keringen is van belang omdat ca. 95% van de keringen op het eigendom van derden ligt. Via de legger is geregeld wat de zorgplicht inhoudt van grondeigenaren en wat Rijnland aan onderhoudsplicht heeft aan de kering over de langere termijn. Onder zorgplicht valt het dagelijks beheer voor b.v. grasmat of andere (vergunde) bedekking, herstellen van kuilen, en het niet ingrijpen (zonder vergunning) in het profiel door graven en/of bouwen. Rijnland bezit ca. 5% van de grond waar regionale keringen op liggen en is alleen daar zowel dagelijks beheerder als lange termijn beheerder (w.o. versterkingen vallen).

Een legger is aan veranderingen onderhevig doordat bijvoorbeeld keringen versterkt worden of door initiatieven van derden. Het hoogheemraadschap dient derhalve met regelmaat de legger te actualiseren.

Na de actualisatie van 2015 zijn thans 87 wijzigingsvoorstellen noodzakelijk. In voorbereiding op het formele proces van ter inzage legging van het ontwerp is extra aandacht besteed aan communicatie rondom de voorgenomen leggerwijziging. De eigenaren van de percelen waarop de wijzigingen van toepassing zijn, zijn actief benaderd.

Dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap hebben het ontwerp op 26 april 2016 vastgesteld. Dit ontwerp van de nieuwe legger 2016 heeft, door een ommissie in de organisatie pas na de zomer, van 3 oktober t/m 13 november 2016 voor een ieder ter inzage gelegen. De benodigde capaciteit voor deze procedure was, in afwijking van de planning, niet eerder beschikbaar binnen de organisatie.

Op het ontwerp zijn twee zienswijzen ingediend. Beide reclamanten hebben binnen de gestelde termijn gereageerd en hebben beiden een direct belang bij de legger. Derhalve zijn zij ontvankelijk. Eén zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de legger. De concept Nota beantwoording zienswijzen is bijgevoegd.

Bij de bij de actualisatie van de legger in 2015 zijn voor 4,6 kilometer onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Deze 4,6 kilometer zal daarom bij een volgende herziening opnieuw ter inzage gelegd moeten worden en is buiten onderhavige vaststelling gehouden. Mede in verband hiermee zal eind 2017 een volgende actualisatie worden voorgelegd.

Argumenten

1.1 De legger kan gewijzigd vastgesteld worden met inachtneming van de beantwoording van de zienswijzen, en de daaruit voortvloeiende consequenties.

Met verwijzing naar de bijgevoegde concept Nota beantwoording zienswijzen is geconcludeerd dat beide reclamanten ontvankelijk zijn in hun reactie. Beiden hebben binnen de gestelde termijn hun schriftelijke zienswijze ingediend en hebben aantoonbaar een direct belang bij de wijziging van de legger.

Eén reclamant heeft gevraagd waarom een wijziging van een regionale kering, die door het hoogheemraadschap middels een watervergunning is toegestaan, niet is opgenomen in de actualisatie van de legger. Geconstateerd is dat deze wijziging van de kering in de praktijk inmiddels gerealiseerd is, en dat de watervergunning gereed gemeld is. De werkzaamheden zijn conform de voorschriften uitgevoerd. De legger zal voor het betreffende perceel moeten worden aangepast.

Omdat dit consequenties heeft voor het ruimtebeslag op percelen van derden, zijn deze partijen door het hoogheemraadschap inmiddels geïnformeerd over de aanpassing. Samen met deze partijen wordt gekeken hoe huidige en toekomstige ontwikkelingen op deze percelen ingepast kunnen worden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met kadeverbetering die ook rond deze percelen actueel is.

De tweede zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing.

Beide reclamanten zullen na vaststelling van de Nota beantwoording zienswijzen en vaststelling van de legger schriftelijk geïnformeerd worden.

2.1 Er zijn 87 wijzigingen noodzakelijk voor de actualisatie van de legger. De wijzigingen voldoen aan de huidige uitgangspuntennotitie en sluiten dus 1 op 1 aan bij de huidige legger.

De legger kan globaal, als volledig kaartbeeld worden vastgesteld, zonder in te zoomen op de specifieke wijzigingen. De 87 wijzigingen omvatten ca. 30 km, wat 2.5% is van de ruim 1200 km keringen. Een deel van de wijzigingen komt voort uit vergunningverlening, een deel via watergebiedsplannen, een deel via projecten en een deel door voortschrijdend inzicht. Dit laatste volgt uit waarnemingen in het veld waaruit blijkt dat de daadwerkelijke ligging van de kering in het veld anders is dan dat het theoretisch profiel aangaf, dus de ligging van berekende kruin aanpassen op de fysiek aanwezige kruin (vaak gaat het om enkele meters).

Reden wijziging in legger	Aantal	km
1. Afvoeren keringen ivm wijzigingen watersysteembeheer	7	1,7 km
2. Aanwijzen keringen ivm watersysteembeheer (watergebiedsplannen/peilbesluiten)	9	1,4 km
3. Aanpassen legger aan actuele situatie in veld (ivm voortschrijdend inzicht in ligging keringen in relatie tot het theoretisch profiel)	40	13,1 km
4. Ingrepen in het veld door projecten/ vergunning aanvragers	31	13,3 km
	87	29,6 km

De leggerwijzigingen zijn inmiddels verwerkt in de viewer 2016 en zijn te zien op http://rijnland.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=legger_waterkering_2016.

Ten opzichte van 2015 heeft de viewer een verbetering ondergaan:

- de wijzigingen van 2016 ten opzichte van de wijzigingen van 2015 zijn met een aparte kleur zichtbaar;

- de profielplaatjes in pop-ups zijn makkelijker herkenbaar met fysieke situatie in het veld;
- geplande keringen zijn nu in een andere kleur weergegeven. Dit gaat met name over keringen die als ontwerp via een projectplan of vergunning reeds zijn gecommuniceerd, maar nog niet fysiek zijn aangelegd. Na aanleg van de kering en afronding van het project wordt de status in de legger gewijzigd naar een definitieve leggerstatus en de 'oude' vervangen kering, die geen status meer heeft, wordt verwijderd.

2.2 Gedeeltelijke vaststelling is noodzakelijk omdat 4,6 kilometer kering, die ter inzage gelegen heeft, onjuist berekend is.

Ten aanzien van de gewijzigde strekkingen is gebleken dat er onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Dit door een fout in het vorige leggerproject 2015 waarbij onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Het vorenstaande heeft gevolgen voor 4,6 kilometer kering in 11 kadevakken. In de berekeningen is uitgegaan van een beheersmatig waterpeil en is niet de juiste risicofactor toegepast. Dit is van invloed geweest op andere afgeleide uitgangspunten in de berekening zoals bijvoorbeeld het grondwaterniveau in de waterkering dat daardoor te laag is aangehouden.

De consequentie is dat op een aantal plekken te weinig ruimte voor de waterkering gereserveerd is. Deze 4,6 kilometer zal daarom bij een volgende herziening opnieuw ter inzage gelegd moeten worden, en dient buiten onderhavige vaststelling gehouden te worden. Daarom is er sprake van een gedeeltelijke vaststelling van de legger ten opzichte van hetgeen ter inzage heeft gelegen bij het ontwerp. De strekkingen zijn niet van toepassing op de percelen waarvoor zienswijzen zijn ingediend.

2.3 Vanwege de impact die de legger op het gebruik van de eigen grond kent, is zorgvuldig gecommuniceerd met eigenaren van de grond waarop keringen liggen.

De communicatie over de legger regionale keringen voldoet aan de juridische eisen. Met het oog op het uitgangspunt 'van buiten naar binnen kijken' is daarnaast gekozen voor extra communicatie. Immers Rijnland legt beperkingen op aan eigenaren van de grond. Eigenaren mogen van een overheid verwachten dat zij actief worden geïnformeerd over veranderingen in de eisen over gebruik en beheer van hun eigen grond.

De betreffende eigenaren hebben we daarom geïnformeerd over de inspraakprocedure met een brief. Door het tegemoet komen aan een zienswijze is er een kans op het instellen van beroep. Gelet op de genoemde extra communicatie voorafgaand en tijdens de procedure wordt deze kans klein geacht.

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.109832,
en gelet op artikel 5.1 van de Waterwet,

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

Onderwerp: zienswijze voornemen tot wijziging Legger regionale waterkeringen

's-Hertogenbosch, 12 november 2016

Geacht college,

Namens opdrachtgever HTCP Hotel, Technology Capital Partners, Chasseveld 15G, 4811 DH Breda, dien ik hierbij mijn zienswijze in op de voorgenomen wijziging van de Legger regionale waterkeringen Rijnland. Mijn cliënt is eigenaar van het perceel mr. Jac. Takkade 35, Aalsmeer, kadastraal bekend als Aalsmeer, sectie A, nr. 3118.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van de Legger regionale waterkeringen ligt tot en met 13 november 2016 ter inzage. Deze zienswijze is per email verstuurd (legger@rijnland.net), alsmede per post verzonden. De zienswijze is derhalve tijdig ingediend.

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en daarbij behorende voorzieningen, te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de besteksfase.

PartnersRO B.V.
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch

T 073 820 07 32
E info@partnersro.nl
I www.partnersro.nl

Rabobank 1258.95.976
Iban NL48RABO0125895976
Bic-code RABONL2U

KvK 57 69 56 44
BTW 8526.94.982.B.01

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de Legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25cm voor (bodem)maaivelddaling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige Legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Ik behoud me het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen en verzoek u mij daarvoor een redelijke termijn te stellen.

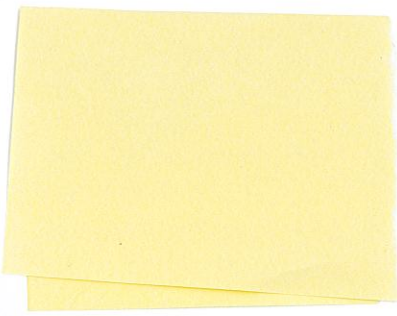
Met vriendelijke groet

drs. S. de Boer
senior juridisch adviseur omgevingsrecht

Partners RO

Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 8200 732
sdeboer@partnersro.nl

Ontvangstdatum: 11/11/2016

16.102986

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

10 november 2016

Zienswijze

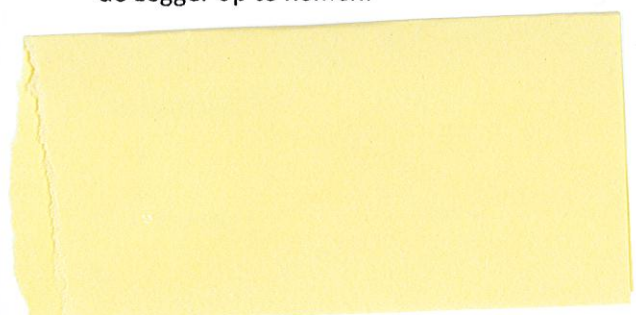
Ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Geacht college,

Op 1 juni 2016 heeft uw college de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld. Hieronder treft u mijn zienswijze aan, zoals bedoeld in uw publicatie in het Waterschapsblad d.d. 3 oktober 2016.

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging *rondom* een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061. De verlegging van de waterkering rondom de nieuw gebouwde woning en insteekhaven is toegestaan in de watervergunning V58344 d.d. 7 april 2014, tezamen met de vergunning voor het aanleggen en hebben van een insteekhaven van 140 m² in de beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 65,2 m¹ beschoeiing om de insteekhaven in de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering, het ophogen van het perceel tot gemiddeld NAP 0,20 m binnen de kern- en beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 15 m² steiger in overig boezemwater van het Braassemermeer, een dubbele palenrij als golfbreker in overig boezemwater van het Braassemermeer en het bouwen van een huis binnen de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering.

U wordt hierbij verzocht om de nieuwe, rondom het nieuwe huis en insteekhaven verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de Legger op te nemen.

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Nota beantwoording zienswijzen op het
ontwerp
Legger regionale keringen 2016

Datum: 21 december 2016

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding en doel	3
1.1 Doel van deze nota	3
1.2 Achtergrondinformatie.....	3
1.3 Conclusie	3
1.2 Vervolgproces	3
2. Beantwoording zienswijzen.....	4
2.1 Particulier 1	4
2.2 RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners.....	4
3. Ingediende zienswijzen (bijlagen).....	7
3.1 Ingediende zienswijze van particulier 1.	7
3.2 Ingediende zienswijze van RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners.	8
4. Bekendmaking (bijlage)	10
4.1 Publicatie Waterschapsblad.	10

1. Inleiding en doel

1.1. Doel van deze nota

Op 26 april 2016 heeft het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland de ontwerp wijziging van de legger regionale waterkeringen vastgesteld.

In de legger staat waaraan de waterkeringen naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen op grond van artikel 5.1 Waterwet. Hierin zijn tevens de kern- en beschermingszones aangegeven waarop de verbodsbepalingen van de Rijnlandse keur van toepassing zijn. Daarnaast worden in de legger de onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen met betrekking tot waterkeringen aangegeven.

Het ontwerp heeft van 3 oktober t/m 13 november 2016 ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen ontvangen. In onderhavige nota worden in hoofdstuk 2 de zienswijzen beantwoord. De ingediende zienswijzen zijn in hun geheel opgenomen in hoofdstuk 3.

1.2 Achtergrondinformatie

Rijnland is op grond van de Waterschapswet en de Waterwet verplicht tot het opstellen van een legger van de regionale waterkeringen en deze actueel te houden. Een legger legt een dynamisch proces vast. Er worden immers keringen versterkt of door eigenaren met behulp van vergunningen gewijzigd. Dat moet worden verwerkt in de legger, zodat vergunningverlening en handhaving voor keringen op basis van actuele informatie kan worden uitgevoerd.

De communicatie over de wijziging van de legger is gedaan op grond van de juridische eisen die daarvoor gelden. Daarnaast heeft Rijnland op grond van haar uitgangspunt 'van buiten naar binnen kijken' extra communicatie over het onderwerp gedaan. Een legger legt namelijk beperkingen op aan eigenaren van de grond. Eigenaren mogen daarom van een overheid verwachten dat zij actief worden geïnformeerd over veranderingen in de eisen over gebruik en beheer op hun eigen grond.

In casu gaat het om 87 wijzigingsvoorstellen die verwerkt zijn in de legger. De betreffende eigenaren zijn middels een brief geïnformeerd over de procedure. Dit heeft ertoe geleid dat 16 eigenaren nadere informatie hebben ingewonnen over de leggerwijziging. Rijnland heeft de gevraagde informatie verstrekt en verondersteld dat voor deze mensen er geen aanleiding is een zienswijze in te dienen.

1.3 Conclusie

Op basis van de ingediende zienswijzen wordt geconcludeerd dat één daarvan aanleiding geeft tot het doorvoeren van een wijziging in de legger. De tweede zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing.

1.4. Vervolgprocedure

Onderhavige nota beantwoording zienswijzen zal als bijlage worden toegevoegd bij de vaststelling van de wijziging van de legger regionale waterkeringen. De vaststelling staat geagendeerd voor de Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland op 1 februari 2017.

2. Beantwoording zienswijzen

2.1. Particulier 1

Datum ontvangst zienswijze: 11 november 2016

Inhoud zienswijze:

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande kering naar een ligging rondom een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061.

Beantwoording zienswijze:

Reclamant heeft binnen de gestelde periode zijn zienswijze kenbaar gemaakt. Voorts heeft hij een aantoonbaar belang. Dit tezamen resulteert in het feit dat reclamant ontvankelijk is.

Er wordt gerefereerd aan de verleende watervergunning met kenmerk V58344. Bij besluit van 7 april 2014 heeft het hoogheemraadschap toestemming gegeven voor o.a. het verleggen van de regionale kering van de Rijnsaterwoudschepolder.

De kering wordt met deze vergunning verlegd rondom de nieuw te bouwen woning. Beide percelen liggen hoger dan NAP min 0,1 m waardoor er sprake is van een verholten kering. De overige strekking van de nieuwe ligging van de kering is voldoende breed om zowel als kernzone als een beschermingszone aan te wijzen.

Op 15 maart 2016 heeft het hoogheemraadschap een zogenaamde OK-brief gestuurd naar aanleiding van een bezoek ter plaatse. Tijdens dit bezoek is gekeken naar de voorschriften uit watervergunning V58344. Voor zover kon worden beoordeeld werd voldaan aan de geldende regels uit de Keur. De vergunde werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Conclusie:

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging rondom een nieuw gebouwde woning. Het hoogheemraadschap zal bij de vaststelling van de nieuwe legger de verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de legger opnemen.

2.2. RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners

Datum ontvangst zienswijze: 12 november 2016

Inhoud zienswijze:

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en

daarbij behorende voorzieningen te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de bestekfase.

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25 cm voor (bodem)maaiveldddaling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigingen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Beantwoording zienswijze:

Reclamant heeft binnen de gestelde periode zijn zienswijze kenbaar gemaakt. Voorts heeft hij een aantoonbaar belang. Dit tezamen resulteert in het feit dat reclamant ontvankelijk is.

Het besluit waaraan gerefereerd wordt, zijnde de bouwvergunning, betreft een besluit afgegeven door een ander bestuursorgaan. Voor het hoogheemraadschap is niet duidelijk waar de toekomstige bebouwing op het perceel precies gesitueerd is. Voor de bouw van het hotel met bijbehorende voorzieningen, zijnde werkzaamheden in de kern- of beschermingszone van de regionale kering, dient door uw cliënt een watervergunning gevraagd te worden bij het hoogheemraadschap.

De aanpassing van de regionale kering ter plaatse van het perceel betreft de dijk aan oostkant van het perceel. Hier is er sprake van een kleine verplaatsing van de leggerzone.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de legger. Voor het bouwen op of nabij een dijk dient door het hoogheemraadschap een watervergunning te worden afgegeven. Cliënt wordt geadviseerd hierover in overleg te treden met de afdeling Vergunningverlening & Handhaving van het hoogheemraadschap.

3. Ingediende zienswijzen (bijlagen)

3.1. Particulier 1

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

10 november 2016

Zienswijze

Ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Geacht college,

Op 1 juni 2016 heeft uw college de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld. Hieronder treft u mijn zienswijze aan, zoals bedoeld in uw publicatie in het Waterschapsblad d.d. 3 oktober 2016.

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging *rondom* een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061. De verlegging van de waterkering rondom de nieuw gebouwde woning en insteekhaven is toegestaan in de watervergunning V58344 d.d. 7 april 2014, tezamen met de vergunning voor het aanleggen en hebben van een insteekhaven van 140 m² in de beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 65,2 m¹ beschoeiing om de insteekhaven in de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering, het ophogen van het perceel tot gemiddeld NAP 0,20 m binnen de kern- en beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 15 m² steiger in overig boezemwater van het Braassemermeer, een dubbele palenrij als golfbreker in overig boezemwater van het Braassemermeer en het bouwen van een huis binnen de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering.

U wordt hierbij verzocht om de nieuwe, rondom het nieuwe huis en insteekhaven verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de Legger op te nemen.

Hoogachtend, |

3.2. RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

Onderwerp: zienswijze voornemen tot wijziging Legger regionale waterkeringen

's-Hertogenbosch, 12 november 2016

Geacht college,

Namens opdrachtgever HTCP Hotel, Technology Capital Partners, Chasseveld 15G, 4811 DH Breda, dien ik hierbij mijn zienswijze in op de voorgenomen wijziging van de Legger regionale waterkeringen Rijnland. Mijn cliënt is eigenaar van het perceel mr. Jac. Takkade 35, Aalsmeer, kadastraal bekend als Aalsmeer, sectie A, nr. 3118.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van de Legger regionale waterkeringen ligt tot en met 13 november 2016 ter inzage. Deze zienswijze is per email verstuurd (legger@rijnland.net), alsmede per post verzonden. De zienswijze is derhalve tijdig ingediend.

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en daarbij behorende voorzieningen, te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de besteksfase.

PartnersRO B.V.
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch

T 073 820 07 32
E info@partnersro.nl
I www.partnersro.nl

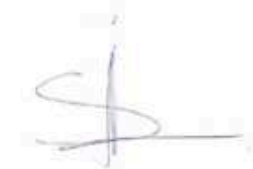
Rabobank 1258.95.976
Iban NL48RABO0125895976
Bic-code RABONL2U

KvK 57 69 56 44
BTW 8526.94.982.B.01

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de Legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25cm voor (bodem)maaiveld daling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigingen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige Legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Ik behoud me het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen en verzoek u mij daarvoor een redelijke termijn te stellen.

Met vriendelijke groet

drs. S. de Boer
senior juridisch adviseur omgevingsrecht

Partners RO
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 8200 732
sdeboer@partnersro.nl

4. Publicatie (bijlage)

4.1. Bekendmaking Waterschapsblad

Hoogheemraadschap van
Rijnland

WATERSCHAPSBLAD

Officiële uitgave van het college van dijkgraaf en heemraden van Hoogheemraadschap van Rijnland.

Nr. 7925

3 oktober

2016

Rectificatie ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Op 1 juni 2016 heeft het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld.

In de legger staat waaraan de waterkeringen naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen op grond van artikel 5.1 Waterwet. Hierin zijn tevens de kernzone en beschermingszones aangegeven waarop de verbodsbepalingen van Rijnlands keur van toepassing zijn. Daarnaast worden in de legger de onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen met betrekking tot de waterkeringen aangewezen.

Op de voorbereiding van de legger is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De stukken liggen van 3 oktober 2016 tot en met 13 november 2016 ter inzage en kunnen worden ingezien op het kantoor van het hoogheemraadschap, Archimedesweg 1 te Leiden op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Tevens is er de mogelijkheid om de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen via de link www.rijnland.net/legger-regionalekering in te zien.

Belanghebbenden kunnen gedurende deze termijn schriftelijk of mondeling een zienswijze over het ontwerp indienen bij het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland, postbus 156, 2300 AD Leiden. Van de mondeling ingediende zienswijzen wordt een verslag gemaakt. Daarbij kan worden verzocht de persoonlijke gegevens niet te vermelden.

Voor vragen en informatie over de ter inzage liggende stukken kunt u zich wenden tot het Klant Contact Team, tel. 071-306 3494.

Leiden, 29 september 2016

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Beeldnota	
Vergaderdatum	18-01-2017	Agendapuntnummer 5.d.
Onderwerp	Taskforce awzi Velsen	
Collegevergadering	10-01-2017	
VV-vergadering	VV: 01-02-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	17.000870	
BABS id	5557	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC over project awzi Velsen

De verenigde vergadering

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC over project awzi Velsen

Context

Renovatieproject awzi Velsen is een ambitieus project dat naar verwachting één van de meest innovatieve, schone zuiveringsinstallaties oplevert. Rijnland zet zich hiermee op de kaart op het gebied van innovatie, duurzaamheid en veiligheid. Er is gekozen voor de innovatieve technieken Demon en Essde voor stikstofverwijdering vanwege het lage energieverbruik, terwijl awzi Velsen een hoge stikstofvracht ontvangt. Verder is op Velsen de slibgistingsinstallatie gasveilig (Atex) gemaakt, wat na de explosie op awzi Raalte plotseling met stip bovenaan de renovatieplanning kwam.

Awzi Velsen heeft al het nodige van Rijnland gevergd: er heeft een flinke kosten- en tijdoverschrijding plaatsgevonden. Bij de aanvraag van aanvullend krediet zijn hiervoor oorzaken benoemd: de startsituatie was matig in beeld, de wens tot innovatieve technieken zorgde voor diversiteit aan leveranciers en contracten, en deze diversiteit zorgde op zijn beurt voor een domino-effect bij vertragingen en meerwerken. Renovatie van awzi Velsen is daarmee een uitzonderlijk project geworden. Temeer omdat de locatie klein en vol is, en de zuivering vrijwel volledig moet blijven draaien tijdens de renovatie. De complexiteit en de kostenoverschrijding geven aanleiding om er 'bovenop te zitten'.

Om dit project op korte termijn succesvol te kunnen afronden en hiervan te leren voor andere projecten heeft D&H besloten tot een externe audit, op voordracht van de portefeuillehouder. De directie heeft voor deze separate audit opdracht gegeven aan PwC.

PwC geeft aan dat hun algemene aanbevelingen voor projectbeheersing ook voor succesvol afronden van Velsen gelden: er dient eerder opgeschaald te worden, de benadering van derden kan zakelijker, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten duidelijker worden belegd. Hoe Rijnland met de algemene PwC-aanbevelingen omtrent projectbeheersing om wil gaan, staat in de notitie 'Projectbeheersing binnen Rijnland' (Cie BOD, 18 januari).

Aanpak

Voor de korte termijn beveelt PwC ook specifieke acties voor Velsen aan. In bijlage 1 hiervan het volledige overzicht (11 punten). Een aantal maatregelen is in december 2016 al voortvarend ter hand genomen door het projectteam Velsen.

Om het bestuur van Rijnland over de voortgang te informeren, stellen directie en portefeuillehouder een taskforce Velsen in, bestaande uit de portefeuillehouder Waterketen, de programmadirecteur, de opdrachtgever en de projectmanager. Deze taskforce zal aansturing geven aan het uitvoeren van de korte termijn acties Velsen en komt maandelijks bijeen. Ook houdt de taskforce zicht op de algemene voortgang van het project en eventueel nog te maken keuzen. Afronding van het renovatieproject wordt in 2017 verwacht.

Aan D&H en aan de VV(-Commissie VGW) zal hierover gerapporteerd worden bij de Buraps, tot de uitvoering van de renovatie Velsen is afgerond. De eerste rapportage over de 11 punten van PwC voor de korte termijn vindt u in bijlage 2.

Bijlage 1

Korte termijn acties awzi Velsen (cursief de projectbeheersingsaspecten waarop Velsen volgens PwC onvoldoende scoort):

1. Stakeholderanalyse bespreken (met stakeholders) en vaststellen zodat de analyse kan worden doorvertaald naar projectacties.
2. *A. Bevestig de scope van het lopende project (in samenspraak met de stakeholders): stel het programma van eisen op voor laatste deel (procesautomatisering, Demon EssDE en renovatie waterlijn) en zorg dat het programma van eisen wordt vastgesteld.*
B. Bij het vaststellen van de scope is het belangrijk dat de scope op resultaatuitkomst wordt vastgesteld (business benefits) (kwaliteit waterzuivering, innovatie, kosten- en energiebeheersing).
C. Beperk scopewijzigingen in de resultaatuitkomst gedurende de afronding: het is belangrijk om af te maken waaraan Rijnland is begonnen.
3. Definieer goede risico-beperkende maatregelen bij de gesignaleerde risico's en effectueer deze maatregelen.
4. *A. Stel een realistische detailplanning met betrokkenen (met name de leveranciers) voor het totale project op waarin alle afhankelijkheden en mijlpalen zichtbaar zijn.*
B. Het IPM team accordeert de planning (de verschillende rollen in het IPM team leveren input). Het integraal projectmanagement wordt zodoende zichtbaar in de planning.
5. *A. Benoem de te realiseren voordelen van het project naar alle betrokkenen: waarom wordt dit project op deze manier uitgevoerd?*
B. Maak de realisatie van de voordelen zichtbaar in de planning, bijvoorbeeld de innovatie van de Demon EssDE.
6. Maak een klein hecht team van het IPM team.
Houd de (externe) medewerkers vast gedurende de uitvoering van het project.
7. Wijzig de scope niet meer en stel de planning vast. Houd het team bijeen omdat dit leidt tot meer zekerheid in kostenbeheersing.
8. *Neem de planning door met de leveranciers en benoem de afhankelijkheden (leveranciersbeheersing).*
9. Laat de manager projectbeheersing zorg dragen voor de minimale kwaliteit aan procesbeheersing (management projectkwaliteit).
10. "Zet de machines stil" en kijk naar de huidige lijst aan meerwerk lijst en breng de gevolgen voor planning en kosten in beeld.
Breng in kaart welke wijzigingen er nog te verwachten zijn op de bestaande bestekken.
11. *Het verdient aanbeveling om de directie vast te laten aansluiten bij het overleg tussen portefeuillehouder en opdrachtgever en gesprekspartner over projecten te laten zijn voor het bestuur.*

Bijlage 2 Eerste voortgangsrapportage

		Stand van zaken 9 jan. 2017	
1	Stakeholderanalyse bespreken, vaststellen en doorvertalen	Analyse is er, bespreking met meer stakeholders volgt	
2	A. Bevestig scope en stel programma van eisen vast. B. Stel scope op resultaatuitkomst vast. C. Beperk verdere scopewijzigingen.	A. Begin dec. '16 geconsolideerd. B. Gestart dec. '16 C. Begin dec. '16 geconsolideerd. Continue aandacht	
3	Definieer goede risico-beperkende maatregelen en voer deze uit.	Update is geweest in dec. '16	
4	A. Stel een realistische detailplanning met betrokkenen voor het totale project op waarin alle afhankelijkheden en mijlpalen zichtbaar zijn. B. Het IPM team accordeert de planning	A. Gereed 9 jan. '17 B. Gereed 9 jan. '17	
5	A. Benoem de te realiseren voordelen van het project naar alle betrokkenen: waarom wordt dit project op deze manier uitgevoerd? B. Maak de realisatie van de voordelen zichtbaar in de planning, bijvoorbeeld de innovatie van de Demon EssDE.	A. Loopt B. Is meegenomen	
6	A. Maak een klein hecht team van het IPM team. B. Houd de (externe) medewerkers vast gedurende de uitvoering van het project.	A. Gestart nov. '16 B. Continue aandacht	
7	Kostenbeheersing: wijzig de scope niet meer, stel de planning vast, houd het team bijeen	Zie maatregel 2, 4 en 6	
8	Neem de planning door met de leveranciers en benoem de afhankelijkheden (leveranciersbeheersing).	Zie 4; als extra voert het team een veel zakelijker benadering van de leveranciers door	
9	Laat de manager projectbeheersing zorg dragen voor de minimale kwaliteit aan procesbeheersing (management projectkwaliteit).	In opbouw	
10	A. "Zet de machines stil" en kijk naar de huidige meerwerklijst en breng de gevolgen voor planning en kosten in beeld. B. Breng in kaart welke wijzigingen er nog te verwachten zijn op de bestaande bestekken.	A. 'stilzetten' te duur; er is nieuw meerwerk met €350.000,- kosten en een maand vertraging. B. Gestart, bestekken worden gecontroleerd.	
11	Laat de directie vast aansluiten bij het overleg tussen portefeuillehouder en opdrachtgever.	In 2015 al ingevoerd. Daarnaast instelling taskforce Velsen 1-1-2017.	

Hoogheemraadschap van
Rijnland

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-01-2017, kenmerk
17.000870,
en gelet op artikel 84 van de Waterschapswet,

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC
over project awzi Velsen

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	18-01-2017	Agendapuntnummer 5.e.
Onderwerp	Opheffen awzi Rijnsaterwoude	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-vergadering	VV: 01-02-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.106210	
BABS id	5309	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Een krediet te verlenen van € 1.300.000 voor
 - o het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - o de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een uitvoeringskrediet te verlenen van € 1.300.000 voor:
 - het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

Context

In 2011 heeft de verenigde vergadering besloten een zestal awzi's in de Oude Rijnzone te sluiten. Het betreft de awzi's Hazerswoude, Aardam, Langeraar, Woubrugge, Hoogmade en Rijnsaterwoude. Rijnsaterwoude is de laatste van deze sluitingen. Het afvalwater van de awzi Rijnsaterwoude zal na sluiting door middel van een nieuwe awtl worden afgevoerd naar de awzi Alphen-Noord.

In de verenigde vergadering van januari 2011 is voor het sluiten van de awzi's Langeraar en Rijnsaterwoude een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 1.750.000 met de volgende verdeling:

- Opheffen awzi Langeraar € 900.000
- Opheffen awzi Rijnsaterwoude € 850.000

Het voorbereidingskrediet van € 850.000 voor het opheffen van de awzi Rijnsaterwoude was bestemd voor de onderdelen:

- Aanleg awtl;
- Nieuwbouw awtg;
- Slopen awzi.

In de verenigde vergadering van januari 2016 is een krediet beschikbaar gesteld van € 1.800.000 voor met name de aanleg van de awtl. Dit onderdeel is naar voren gehaald om gebruik te kunnen maken van de meekoppelkansen bij de verbreding van de N207. Inmiddels is de 1^e fase van de awtl gerealiseerd en wordt de 2^e fase van de awtl op korte termijn aanbesteed en aansluitend uitgevoerd.

Voor de sluiting van de awzi Rijnsaterwoude zijn inmiddels dus de volgende voor- en uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld:

Verenigde vergadering	Krediet in €
Januari 2011 - voorbereidingskrediet	€ 850.000
Januari 2016 - uitvoeringskrediet	€ 1.800.000
Totaal	€ 2.650.000

Hierbij moet worden aangetekend dat de beschikbaar gestelde kredieten nog niet volledig zijn uitgenut. Het overschot wordt benut voor de nog uit te voeren werkzaamheden. Voor de sluiting van de awzi Rijnsaterwoude zijn voor de verschillende onderdelen (awtl, awtg en awzi) SSK-ramingen opgesteld. Op basis hiervan komen de kosten op een uitgave van € 3.950.000 (incl. risicoreservering).

Gezien het vorenstaande is voor de afrondende werkzaamheden –de bouw van de awtg en de sloop van de awzi- een uitvoeringskrediet benodigd van:

Type krediet	Bedrag in €
Totaal benodigd krediet	€ 3.950.000
Reeds verleend krediet	€ 2.650.000
Uitvoeringskrediet	€ 1.300.000

In de Programmabegroting 2016 staat deze investering opgenomen voor een bedrag van € 3.538.000 (excl. risicoreservering). Door een administratieve fout (wijziging in de planning is onvolledig doorvertaald) staat er in de Programmabegroting 2017 een lager bedrag opgenomen van € 2.997.000. Deze omissie zal in het Meerjarenperspectief 2018-2021 worden gecorrigeerd. Dat betekent echter wel dat deze investering leidt tot een geringe tariefconsequentie van 0,07% ten opzichte van de zuiveringsheffing 2017 maar valt weg ten opzichte van minderkosten.

Argumenten

1.1 De nieuwbouw van de awtg en de sloop van de awzi zijn nodig om de awzi Rijnsaterwoude op te kunnen heffen

De awzi te Rijnsaterwoude wordt conform het besluit van de verenigde vergadering uit bedrijf genomen.

1.2 Het tweede uitvoeringskrediet is nodig om de rest van de werkzaamheden uit te kunnen voeren

Het uitvoeringskrediet is benodigd om invulling te geven aan de nieuwbouw van het awtg en de sloop van de awzi.

1.3 De SSK-ramingen geven een herkenbaar beeld van de uitgave van € 3.950.000

Een in hoge mate vergelijkbaar project als het opheffen van de awzi Langeraar wordt gerealiseerd voor een bedrag van ca. € 3.700.000 (incl. risicoreservering).

Risico's

1.1 De kosten lopen op

Door het optreden van risico's kunnen de kosten oplopen. Door het opstellen van een (deterministische) SSK-raming, waarin een risicoreservering is opgenomen voor benoemde en onbenoemde risico's, wordt dit risico beheerst. Hierbij wordt uitgegaan van de mediaan (P50) met een voor deze fase (Definitief Ontwerp) gebruikelijke bandbreedte van 20%. Dat wil zeggen:

- de kans op een over- of onderschrijding is 50%;
- de spreiding in de raming is $\pm 20\%$.

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.106210,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Een krediet te verlenen van € 1.300.000 voor
 - o het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - o de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	18-01-2017	Agendapuntnummer 5.f.
Onderwerp	Besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-vergadering	VV: 01-02-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.089924	
BABS id	4917	
Bijlagen	Bijlage: TOZ memo Strategische Keuzes VV	

(concept) De verenigde vergadering

Besluit:

1. De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
2. Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - 2a. ketensamenwerking en -optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - 2b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - 2c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - 2d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
3. De bij voorgaand besispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

Besluit

- 1) De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
- 2) Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - a. ketensamenwerking en –optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
- 3) De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

Context

Naar aanleiding van discussie in de toenmalige VV is in 2014 een verkenning uitgevoerd naar organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (verder TOZ). De verkenning werd niet uitgevoerd omdat er ontevredenheid was over het functioneren van de huidige organisatie voor het zuiveringsbeheer, maar om een goede discussie te kunnen voeren over de richting waarin de organisatie zich het beste zou kunnen ontwikkelen gelet op de grote dynamiek in het taakveld. Doel was om de organisatie klaar te hebben staan voor toekomstige opgaven. De verkenning leverde een beeld op van de voor- en nadelen van de verschillende organisatievormen. Besluitvorming is door het vorige bestuur overgelaten aan het huidige bestuur dat daartoe eind 2015 is gestart met een vervolgproces gericht op het komen tot een richtinggevend besluit; het bestuurlijke proces TOZ.

Het huidige bestuur heeft in 2016 een intensief bestuurlijk dialoog en debat gevoerd ter voorbereiding van de besluitvorming. Dit debat is gevoerd in de fracties, in een bestuurlijke klankbordgroep, in twee bijeenkomsten van VV-leden met marktpartijen en vertegenwoordigers van partijen die ervaring hebben met alternatieve organisatievormen, en in twee beeldvormende VV's.

Hoofdpijnen uit dit debat zijn:

1. Bij het zuiveringsbeheer gaat het in de kern om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Dat is een publieke verantwoordelijkheid. Rijnland wil te allen tijde voldoende kennis, kunde en slagkracht in eigen huis houden om deze verantwoordelijkheid goed te kunnen nemen.
2. Rijnland wil met het oog op de 3 K's uit het Bestuursakkoord Water (BAW; kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten) de taken die volgen uit haar publieke verantwoordelijkheid uitvoeren in nauwe samenwerking met de andere publieke partijen in de waterketen, te weten gemeenten en drinkwaterbedrijven.
3. Rijnland wil, zoveel als mogelijk binnen beide voorgaande uitgangspunten, bij haar taakuitvoering gebruik maken van de kracht van de markt.

In het debat heeft het nieuwe bestuur een andere kijk ontwikkeld op de eisen die aan de organisatie van het zuiveringsbeheer gesteld moeten worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat er een grote dynamiek is in dit taakveld. De ontwikkelingen kunnen de komende jaren in de richting van sterk uiteenlopende toekomstscenario's gaan, die heel verschillende eisen stellen aan de infrastructuur en organisatie in de waterketen. Het bestuur heeft daaruit de conclusie getrokken dat een harde keuze nu voor een van de zes eerder verkende organisatiescenario's niet verstandig is. Het is beter om, uitgaande van de geformuleerde hoofdlijnen, een strategie te volgen die de organisatie in de gewenste richting stuurt en die tegelijkertijd het adaptief vermogen van de organisatie vergroot.

Deze gedachtegang heeft geleid tot het voorliggend voorstel voor de doorontwikkeling van de Rijnlandse organisatie voor het zuiveringsbeheer. Hiermee:

- blijft Rijnland zelf doen waar het aantoonbaar goed in is (hoge kwaliteit en efficiëntie, zoals blijkt uit de Landelijke Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2015 (2016): inname, transport en zuivering van stedelijk afvalwater,
- biedt Rijnland kansen aan "de markt" op het gebied van slibverwerking en terugwinning en verwaarding van grondstoffen en energie, terreinen waarop marktpartijen betere mogelijkheden hebben,
- neemt Rijnland nieuwe initiatieven om door verdergaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven tot een integraler beheer en exploitatie van de afvalwaterketen en waterketen te komen,
- wordt Rijnland een gespreks- en samenwerkingspartner voor innovaties gericht op het lokaal sluiten van kringlopen met decentrale, kleinschalige methoden, technieken en systemen voor afvalwaterverwerking,
- vergroot Rijnland haar wendbaarheid en haar adaptief vermogen.

Argumenten

1.1 huidige organisatie levert goede prestaties

Rijnland heeft ingevolge de Waterwet de zorgplicht stedelijk afvalwater in te nemen en te zuiveren met het oog op de bescherming van volksgezondheid en milieu. Rijnland voert deze kerntaak in eigen beheer uit. Uit de Landelijke Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2015 (uitgebracht in 2016) blijkt dat Rijnland hiermee zowel in termen van kwaliteit als kosteneffectiviteit in de top scoort. Er is dan ook momenteel geen reden de organisatie voor transport en verwerking van stedelijk afvalwater fundamenteel te veranderen.

1.2 huidige organisatie ontwikkelt continu door

Op diverse terreinen ontwikkelt Rijnland verder met het kosteneffectief en duurzaam verwerken van afvalwater. Genoemd kunnen worden de lopende centralisering van zuiveringen in de Oude Rijnzone en de Haarlemmermeer, de inrichting van de centrale proceskamer (CPK), pilots met nieuwe innovatieve zuiverings- en slibontwateringstechnieken en maatregelen op het gebied van het verlagen van het energiegebruik. De BAW samenwerking met onze ketenpartners, welke door de visitatie commissie als goed is beoordeeld, loopt nog volop en er zijn nog veel resultaten te verwachten. Al deze activiteiten dragen bij aan een nog kosten effectiever en duurzamer Rijnland.

1.3 wendbare organisatie in een dynamisch taakveld

In het debat heeft het bestuur een andere kijk ontwikkeld op de eisen die aan de organisatie van het zuiveringsbeheer gesteld moeten worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat er een grote dynamiek is in dit taakveld. De ontwikkelingen kunnen de komende jaren in de richting van sterk uiteenlopende toekomstscenario's gaan, die heel verschillende eisen stellen aan de infrastructuur en organisatie in de waterketen. Het bestuur heeft daaruit de conclusie getrokken dat een harde keuze nu voor een van de zes

eerder verkende organisatiescenario's niet verstandig is. Het is beter om, uitgaande van de geformuleerde hoofdlijnen, een strategie te volgen die de organisatie in de gewenste richting stuurt en die tegelijkertijd het adaptief vermogen van de organisatie vergroot. Dat leidt tot dit richtinggevend besluit.

2.1 bescherming van volksgezondheid en milieu maken zuiveren een *publieke taak*

In de kern gaat het bij het zuiveren van afvalwater, beter het verwerken van afvalwater, om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Het gaat erom dát het afvalwater op een verantwoorde manier goed verwerkt wordt – niet en in ieder geval niet primair om de vraag wie dit doet. Daarbij willen wij de maatschappelijke kosten laag houden en de effecten naar andere milieu compartimenten zo veel mogelijk beperken. We verwerken het afvalwater daarom zo (kosten)effectief en duurzaam mogelijk.

Vanuit de bescherming van volksgezondheid en milieu ziet Rijnland het verwerken van afvalwater als een publieke taak. Bestuurlijke zeggenschap en het hebben en behouden van kennis op dit taakveld wordt van belang geacht.

2.2 *verdergaande ketensamenwerking en -optimalisatie*

Rijnland werkt sinds jaar en dag samen met gemeenten en drinkwaterbedrijven in de waterketen. Een samenwerking die in het verlengde van het Bestuursakkoord Water (2011) de afgelopen jaren een sterke impuls heeft gekregen. Deze samenwerking is in het beheergebied van Rijnland gestructureerd in een viertal clusters. Door de BAW visitatiecommissie (ook bekend als commissie Peijs) is de samenwerking in de regio Rijnland beoordeeld als goed.

Verder werkt Rijnland sinds 2004 samen met drinkwaterbedrijf DUNE in de gemeenschappelijke regeling SWWK om samen het rioolbeheer voor gemeente Noordwijkerhout uit te voeren. Recent, 2014, is Rijnland gestart met een 3-jarige pilot op het vlak van het beheer van haar afvalwatertransportleidingen (awtl'en) in samenwerking met DUNE.

Rijnland maakt de strategische keuze voor nog verdergaande samenwerking:

- met gemeenten in de afvalwaterketen, omdat riolering, transport en zuivering van stedelijk afvalwater fysiek één samenhangend systeem vormen. Er is nog veel winst te behalen door integraal asset management, beheer en onderhoud en bediening van het systeem en
- met de drinkwaterbedrijven in de waterketen, omdat er in toenemende mate samenhang is tussen de taken oppervlaktewaterbeheer en zuiveringsbeheer van het waterschap en de taken winning en zuivering van drinkwater door de drinkwaterbedrijven.

Nog verdergaande samenwerking betekent dat Rijnland streeft naar intensiever samenwerken dan nu in de samenwerkingsclusters al gebeurt. Rijnland heeft een ontwikkeling naar één of wellicht meerdere gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties voor ogen, die het beoogde integrale (ook lange termijn) asset management in de (afval)waterketen mogelijk maakt/maken, waardoor de kwaliteit verder wordt vergroot, de organisatorische kwetsbaarheid wordt verkleind en waardoor we de kosten verder kunnen terugdringen.

Uitgangspunt daarbij is dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden, als aan bestuursorganen (provincie, gemeenten en waterschap) toebedeeld in de Waterwet, blijven liggen waar ze nu liggen. Het gaat om bundeling van uitvoerende taken – in welke organisatievorm dan ook – waarbij die uitvoeringsorganisatie(s) onder gemeenschappelijke aansturing via dienstverleningsovereenkomsten met elk van de samenwerkingspartners taken uitvoert/uitvoeren voor die partners.

Daartoe gaat Rijnland – met respect voor en behoud van de bestaande samenwerking in de clusters, maar wel ook over clustergrenzen heen - op zoek naar mogelijkheden voor de beoogde, nog verdergaande samenwerking in eerste instantie met gemeenten en drinkwaterbedrijven die daarin ook interesse hebben ('coalition of the willing'). Er zijn

bijvoorbeeld gemeenten die (meer) als regiegemeente willen werken of die hun organisatorische kwetsbaarheid met betrekking tot hun watertaken beter willen ondervangen.

Verder verkent Rijnland, samen met de gemeenten en drinkwaterbedrijven die interesse hebben, gemeenschappelijke organisatievormen die aansluiten op actuele behoeften. Uitgangspunt is gezamenlijke bestuurlijke aansturing. Uitgangspunt is ook flexibiliteit, geen 'one size fits all'. Flexibiliteit betekent dat gemeenten verschillende takenpakketten kunnen onderbrengen in een samenwerkingsorganisatie, waarbij te denken is aan uitvoerende taken als inwinning, registratie en beheer van meetgegevens, een gemeenschappelijk dataportaal, hydraulisch rekenwerk, technisch advies en beleidsadvisering. Flexibiliteit betekent ook dat in pilots vooralsnog wordt samengewerkt in lichte constructies (bijvoorbeeld als een centrumorganisatie, waarbij uitvoerende taken bij een van de samenwerkingspartners worden gebundeld).

2.3 Innovatiekracht en flexibiliteit van de markt benutten

Rijnland wil waar dat voor de uitvoering van haar taken voordelen heeft de kracht van de markt benutten, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie, duurzaamheid en (kosten)efficiëntie. Met dat oog kiest Rijnland ervoor om door middel van pilots kennis en ervaring op te bouwen met samenwerkings- en contractvormen voor het inschakelen van marktpartijen voor uitvoerende taken. Via pilots bereikt Rijnland dat het:

- beter zicht krijgt op de effectiviteit en efficiëntie van marktpartijen in relatie tot de effectiviteit en efficiëntie van de eigen taakuitvoering
- ervaring op kan doen met uitbesteding van uitvoerende taken in langjarige uitbestedingscontracten en het bijbehorende, mede op innovatie gerichte contractmanagement
- beter gesteld staat voor/wendbaar is in een mogelijke toekomst waarin de markt uitvoerende taken overneemt van overheden die kiezen voor regie boven zelf doen.

Nu Rijnland voor het zuiveren in termen van kwaliteit en kosteneffectiviteit landelijk gezien in de top scoort, ligt het niet voor de hand een pilot uit te voeren met uitbesteding van het beheer van een zuivering. Besparing lijkt hier in verband met de BTW van 21% die marktpartijen op hun diensten moeten leggen moeilijk haalbaar. Voor het beheer van de transportleidingen, waar Rijnland minder ervaring heeft opgebouwd, is gekozen voor het als pilot uitbesteden aan drinkwaterbedrijf DUNEA.

Voor slibverwerking liggen betere kansen voor zinvolle pilots met uitbesteding (zie volgende argument). Het gaat dan met name om de uitvoering van slibontwatering en slibvergisting. Slibontwatering vindt op bijna elk van de Rijnlandse zuiveringen plaats.

2.4 markt betrekken bij terugwinning van grondstoffen en energie

Het verwerkingsproces van stedelijk afvalwater resulteert behalve in gezuiverd water dat via oppervlaktewater in de kringloop wordt teruggebracht ook in een reststroom van zuiveringsslib. Dit slib heeft een hoge energie-inhoud en bevat waardevolle grondstoffen. Rijnland heeft zich gecommitteerd aan het rijksbeleid gericht op de transitie naar een circulaire en zoveel mogelijk biobased economie en aan Green Deals die de waterschappen in dat kader met het Rijk hebben gesloten. Dit betekent dat Rijnland actief inzet op verwerking van haar slib zodanig dat zoveel mogelijk aan grondstoffen (waarbij we vooral inzetten op terugwinning van fosfaat) en energie (met name via slibvergisting en warmtekrachtkoppeling) wordt teruggewonnen en dat de financiële baten daarvan zoveel mogelijk bijdragen aan de beheersing van het tarief van haar zuiveringsheffing. Anders dan voor de zuiveringstaak, maakt Rijnland voor slibverwerking de strategische keuze om deze taak wel zoveel mogelijk te laten uitvoeren door marktpartijen, omdat zij mogelijk:

- betere mogelijkheden hebben om de dynamiek op dit zich snel ontwikkelende terrein te volgen
- betere kansen hebben om schaalvoordelen te realiseren

- betere mogelijkheden hebben om opbrengsten te optimaliseren door combinatie in de verwerking met andere reststromen
- beter geëquipeerd zijn voor het verwaarden / vermarkten van energie en grondstoffen.

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van slibverwerking:

- Voor slibverwerking 'markt, tenzij ...'

Uitgangspunt voor slibverwerking is: markt, tenzij Alleen wanneer het in eigen beheer terugwinnen van energie of grondstoffen – bijvoorbeeld door gunstige mogelijkheden voor lokaal (her)gebruik – structureel voordeliger is, wordt van deze lijn afgeweken. Ook slibvergisting is een taak die in beginsel zoveel mogelijk bij marktpartijen wordt belegd, zodat met betrekking tot terugwinning van energie en grondstoffen over de hele slibketen geoptimaliseerd kan worden (bijvoorbeeld: door vergisting wordt energie uit organische stof gewonnen, maar diezelfde organische stof kan ook worden omgezet in waardevolle vetzuren, etc.). Rijnland streeft dan ook niet naar een eigen energie- en grondstoffenfabriek, maar wenst voor terugwinning uit haar slib zoveel mogelijk gebruik te maken van faciliteiten van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC).

- Innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen bevorderen

Rijnland zal bij de inschakeling van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen kiezen voor samenwerkings- en contractvormen die innovatie op dit terrein bevorderen. Waar nodig of nuttig worden daarbij ook kennisinstellingen betrokken. Rijnland zal tegelijkertijd bij de inschakeling van marktpartijen voorkomen dat de ongewenste situatie ontstaat dat op duurzaamheid gerichte maatregelen (bijvoorbeeld bronmaatregelen of veranderingen in de procesvoering van het zuiveren) om de afvalwaterstroom te reduceren en/of de effluentkwaliteit te verhogen worden belemmerd door langdurige contractafspraken over volumina en samenstelling van deze stroom.

- Voldoende kennis en capaciteit in eigen huis

Rijnland wil zodanige kennis en capaciteit op het terrein van slibverwerking en van terugwinning van energie en grondstoffen in eigen huis hebben, dat het in staat is (1) innovatie op dit gebied door marktpartijen en kennisinstellingen te bevorderen, (2) haar slib op zodanige wijze te laten verwerken dat zo goed mogelijk wordt bijgedragen aan de transitie naar een circulaire economie, en (3) te bereiken dat de financiële baten van de terugwinning van energie en grondstoffen uit haar slib zoveel mogelijk naar het waterschap terugvloeien.

Voordat daadwerkelijk concrete pilots worden gestart met het inschakelen van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van grondstoffen en energie zal Rijnland aan de hand van verkenningen en businesscase een breed en grondig beeld vormen van de verschillende ontwikkelingen en mogelijkheden. Zo lopen thans de strategische studie in de GR slibverwerking (met medewerking van HVC) met mogelijkheid voor andere waterschappen, de businesscase naar uitbreiding van de slibvergisting op de awzi Haarlem-Waarderpolder, waarvoor ook andere waterschappen geïnteresseerd zijn.

2.5 initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering positief tegemoet treden

Hoewel niet te voorspellen valt of decentrale, kleinschalige zuivering een grote vlucht zal nemen en er nog weinig succesvolle particuliere voorbeelden zijn, neemt het aantal initiatieven in die richting toe. Dat geldt zowel voor afvalwater dat door bedrijven op het riool geloosd mag worden als voor stedelijk afvalwater. Bij grote bedrijven of clusters van bedrijven op een bedrijventerrein is de wens om het afvalwater dat nu op het riool geloosd wordt zelf te gaan zuiveren veelal gericht op kostenbesparing en soms ook gedreven door het streven naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Bij stedelijk afvalwater gaat het veelal om ontwikkeling van nieuwbouwlocaties door gemeenten met

de ambitie om deze zo duurzaam/biobased/circulair mogelijk in te richten. Soms gaat het om bewonerscollectieven met een dergelijke ambitie.

Naar verwachting zal een transitie naar decentrale zuivering, als de ontwikkeling ervan doorzet, geleidelijk plaatsvinden en heeft deze de komende 10 jaar beperkt effect op het financiële draagvlak voor de grootschalige, communale infrastructuur van Rijnland. Door nu kennis van methoden, technieken en systemen op dit gebied op te bouwen en initiatieven met open houding tegemoet te treden, grijpt het waterschap als publieke organisatie kansen:

- wordt het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner op dit gebied
- krijgt het oog voor en kan het ervaring opdoen met een andere rolinvulling met betrekking tot de borging van volksgezondheid en milieu bij de verwerking van afvalwater
- en positioneert het zich meer in de voorhoede van een transitie naar het lokaal sluiten van kringlopen die van toenemende betekenis kan worden.

2.6 we vergroten en borgen flexibiliteit in onze taakuitvoering,

Zuivering en slibverwerking zijn onder invloed van technologieontwikkeling voortdurend in beweging. De opkomst van (zeer) kleinschalige methoden, technieken en systemen voor decentrale zuivering en terugwinning van energie en grondstoffen – zelfs tot op het niveau van individuele woningen – kunnen voor een 'systeemsprong' zorgen. Maar ook kunnen nieuwe typen kleine, schaalbare communale zuiveringen op de schaal van bijvoorbeeld 10-30.000 i.e. een transitie veroorzaken van de huidige, op grootschaligheid gerichte, letterlijk in beton gegoten en weinig flexibele infrastructuur naar kleinere schalen.

Gezien de dynamiek in het speelveld wil Rijnland haar flexibiliteit en adaptief vermogen vergroten. Concreet betekent dat dat Rijnland investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater zo zal ontwerpen dat haar wendbaarheid zoveel mogelijk toeneemt. Investeren in de grootschalige communale infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater blijft noodzakelijk, maar toekomstige investeringen:

- zullen scherper tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's voor de afvalwaterketen worden beoordeeld, en
- waar mogelijk zullen investeringsalternatieven worden gekozen die op kortere termijn kunnen worden afgeschreven, mits technisch en economisch verantwoord.

De thans geplande opheffing van enkele kleinere awzi's waarbij via nieuw aan te leggen transportleidingen het afvalwater naar naburige, grotere awzi's wordt getransporteerd, past vanwege de relatief hoge kosten van de aanleg en de lange afschrijftermijnen daarvan op het eerste gezicht minder goed bij deze strategische keuze. Echter deze investeringen renderen ook in langjarig perspectief, omdat met deze oplossing overcapaciteit op bestaande grotere awzi's wordt benut.

3.1 we actualiseren onze Zuiveringsstrategie en implementeren de activiteiten

In 2012 (corsanr 12.48324) stelde de VV de vigerende Zuiveringsstrategie vast. In deze strategie zijn de conclusies van (eerdere) strategische studies zoals regiostudies, de energie- en slibstrategie uitgewerkt en vertaald naar de toekomstige investeringsopgave en een uitvoeringsprogramma. In 2015 is de zuiveringsstrategie in kader van het nieuwe waterbeheerplan van Rijnland (WBP5) geactualiseerd. Oorspronkelijk idee was om de uitkomsten van TOZ (2014) op te nemen in WBP5. Dit is vanwege de wens van het toenmalige bestuur om besluitvorming over TOZ over te laten aan het nieuwe bestuur niet gebeurd. Vandaar dat de uitkomsten TOZ nu worden opgenomen in een actualisatie van de zuiveringsstrategie.

Bij deze actualisatie worden de strategische keuzes in beleidsmatige zin geborgd én uitgewerkt in een (ambtelijk) uitvoeringsprogramma met benodigde middelen.

Gekoppeld aan het uitvoeren van de activiteiten zult als VV zaken langs zien komen die een uitvloeisel zijn van of gerelateerd zijn aan TOZ. Genoemd kunnen worden de slibstrategie studie HVC en de businesscase Haarlem Waarderpolder.

Risico's

Kern van TOZ, en het voorliggende besluit, is het omgaan met onzekerheden van de toekomst en daarop zo goed mogelijk te prepareren en te anticiperen. Specifieke risico's op dit moment worden niet gezien. Voorgesteld wordt om als onderdeel van de update van de Zuiveringsstrategie en het activiteitenplan, jaarlijks een voortgangsevaluatie uit te voeren en daarbij ook een risico analyse uit te voeren.

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.089924,

,

Besluit:

1. De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
2. Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - 2a. ketensamenwerking en -optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - 2b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - 2c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - 2d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
3. De bij voorgaand beslip punt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

Hoogheemraadschap van
Rijnland

C.M. van de Wiel
secretaris

Toekomstige organisatie zuiveringsbeheer: strategische keuzes

1. Het fundament voor de strategische keuzes

Onder regie van het vorige bestuur werd in 2014 een verkenning uitgevoerd naar organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (TOZ). Over het waarom van deze exercitie zei de toenmalige portefeuillehouder in het voorwoord van de verkenning:

"In de Waterwet is geregeld dat de waterschappen verantwoordelijk zijn voor het zuiveren van huishoudelijk afvalwater. Het zuiveringsbeheer is daarmee een kerntaak van het waterschap als publiek orgaan. De waterschappen staan voor belangrijke investeringsbeslissingen over renovaties, innovaties en opgaven als energie- en grondstoffenbesparing en -terugwinning. Tegelijkertijd is er al enkele jaren een discussie in Nederland over het zuiveringsbeheer. Is een bedrijfsmatiger aanpak mogelijk, moet er worden gewerkt aan schaalvergroting in de keten, is het mogelijk om meer decentraal te zuiveren, is het niet handiger om activiteiten in de afvalwaterketen of breder, in de waterketen te organiseren? Zoveel mensen, zoveel meningen ... Voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer zijn er veel verschillende scenario's denkbaar. Bijvoorbeeld door uit te gaan van specialisatie of juist integratie in de keten. In samenwerking met marktpartijen, andere waterschappen, gemeenten of drinkwaterbedrijven, in een publiekrechtelijke of juist privaatrechtelijke organisatievorm. Maar wat zijn de voor- en nadelen van deze verschillende denkbare manieren om de zuivering van huishoudelijk afvalwater te organiseren? Deze vragen die leven binnen het waterschap zijn relevant in de landelijke discussie over mogelijkheden van samenwerking in de waterketen en leven ook bij potentiële samenwerkingspartners. De OECD geeft in haar recente rapport 'Water Governance in the Netherlands, Fit for the Future?' de aanbeveling meer samenhang in de organisatie van de (afval)waterketen te bewerkstelligen door naar reikwijdte en schaal van het waterketenbeheer te kijken. Om hierover een goede discussie te kunnen voeren is een gedeeld inzicht nodig. In dit onderzoek zijn zes verschillende organisatievormen vergeleken waarmee het zuiveringsbeheer zou kunnen worden georganiseerd en is ook gekeken naar de toekomstbestendigheid ervan. In het rapport¹ vindt u geen uitspraken of adviezen over 'de meest wenselijke' organisatie van het zuiveringsbeheer. Iedere manier van organiseren heeft zijn eigen consequenties. 'Vorm volgt inhoud' is voor ons een belangrijk uitgangspunt bij de discussie over de uiteindelijke richting."

De verkenning werd niet uitgevoerd omdat er ontevredenheid was over het functioneren van de huidige organisatie voor het zuiveringsbeheer, maar om een goede discussie te kunnen voeren over de richting waarin de organisatie zich het beste zou kunnen ontwikkelen gelet op de grote dynamiek in het taakveld. Het vorige bestuur liet nadrukkelijk de besluitvorming daarover aan het huidige bestuur, dat daartoe eind 2015 een bestuurlijk besluitvormingsproces in gang heeft gezet. In dit proces heeft het nieuwe bestuur de ambities, criteria en randvoorwaarden geformuleerd waaraan de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer moet voldoen. Ook heeft het nieuwe bestuur zich laten informeren door *marktpartijen* wat deze zouden kunnen bieden op het gebied van afvalwaterverwerking, slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen, en door *andere zuiveringsbeheerders* over hun ervaringen in de praktijk met andere organisatievormen voor het zuiveringsbeheer dan die van Rijnland. Het politiek-bestuurlijk debat – onder meer gevoerd in de fracties en in twee beeldvormende bijeenkomsten van de Verenigde Vergadering – heeft uiteindelijk geresulteerd in een set van strategische keuzes die tezamen richting geven aan de ontwikkeling van de organisatie van het zuiveringsbeheer. Keuzes waarmee Rijnland:

- concrete stappen zet om haar ambities waar te maken
- actief inspeelt op actuele maatschappelijke en technologische ontwikkelingen in dit taakveld
- en haar vermogen vergroot om in te kunnen spelen op mogelijke toekomstige ontwikkelingen als deze zich aandienen.

¹ Onderzoek organisatie zuiveringsbeheer. Twynstra Gudde en Royal HaskoningDHV, 2014.

2. Decentrale, kleinschalige zuivering positief tegemoet treden

Strategische keuze

Hoewel niet te voorspellen valt of decentrale, kleinschalige zuivering een grote vlucht zal nemen, neemt het aantal initiatieven in die richting toe. Dat geldt zowel voor afvalwater dat door bedrijven op het riool geloosd mag worden als voor stedelijk afvalwater. Bij grote bedrijven of clusters van bedrijven op een bedrijventerrein is de wens om het afvalwater dat nu op het riool geloosd wordt zelf te gaan zuiveren veelal gericht op kostenbesparing en soms ook gedreven door het streven naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Er bestaat een anti-afhaakregeling die het een waterschap mogelijk maakt bedrijven financieel tegemoet te komen om te voorkomen dat zij dit afvalwater zelf gaan zuiveren. Deze regeling is in het leven geroepen ten behoeve van het instandhouden van het financiële draagvlak voor de communale infrastructuur van de afvalwaterketen. Bij stedelijk afvalwater gaat het veelal om ontwikkeling van nieuwbouwlocaties door gemeenten met de ambitie om deze zo duurzaam/biobased/circulair mogelijk in te richten. Soms gaat het om bewonerscollectieven met een dergelijke ambitie.

Hoewel door het afhaken van bedrijven, nieuwe bouwlocaties en bewonerscollectieven het draagvlak voor de communale infrastructuur van de afvalwaterketen negatief kan worden beïnvloed, maakt Rijnland de strategische keuze initiatieven voor decentrale, kleinschalige zuivering met open houding tegemoet te treden. In de kern gaat het bij het zuiveren van afvalwater om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Het gaat erom dat het afvalwater op een verantwoorde manier goed gezuiverd wordt – niet en in ieder geval niet primair om de vraag wie dit doet. Als betrouwbare methoden en technieken voor decentrale, kleinschalige zuivering toepasbaar zijn, en door bedrijven of bewonerscollectieven zelf beheerd kunnen worden, dan heeft dat ook belangrijke voordelen:

- De vervuiler moet er zelf voor zorgen dat zijn afvalwater goed en betaalbaar wordt gezuiverd en moet daarbij zelf oplossingen vinden voor zeefgoed en andere zuiveringsresiduen. Hij zal daarom zijn best doen om minder te vervuilen en de thermische en chemische energie en de grondstoffen die het afvalwater bevat zoveel mogelijk te benutten.
- Kringlopen worden lokaal gesloten. Het afvalwater dat verwerkt wordt met decentrale, kleinschalige zuiveringen behoeft niet meer over grote afstanden door transportleidingen verpompt te worden en het gezuiverde water en energie en grondstoffen kunnen lokaal worden hergebruikt. Bij verwerkingssystemen op de schaal van wooneenheden kan bovendien op riolering worden bespaard.

Naar verwachting zal een transitie naar decentrale zuivering, als de ontwikkeling ervan doorzet, geleidelijk plaatsvinden en heeft deze de komende 10 jaar beperkt effect op het financiële draagvlak voor de grootschalige, communale infrastructuur van Rijnland. Door initiatieven met open houding tegemoet te treden kan het waterschap kennis van methoden, technieken en systemen op dit gebied opbouwen, onderzoeken op welke wijze de waterkwaliteit geborgd wordt en hoe het beheer en onderhoud belegd kan worden. Hiermee grijpt het waterschap als publieke organisatie kansen:

- wordt het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner op dit gebied
- krijgt het oog voor en kan het ervaring opdoen met een andere rolinvulling met betrekking tot de borging van volksgezondheid en milieu bij de verwerking van afvalwater
- en positioneert het zich in de voorhoede van een transitie naar het lokaal sluiten van kringlopen die van toenemende betekenis kan worden.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van afvalwaterverwerking:

- *Open houding naar initiatieven voor decentrale, kleinschalige zuivering*
Rijnland treedt initiatieven met een open houding tegemoet en gaat in gesprek met initiatiefnemers over mogelijkheden en randvoorwaarden.
- *Heldere randvoorwaarden vanuit het waterbeheer*
Rijnland helpt initiatiefnemers door vanuit haar rol als waterbeheerder helder aan te geven aan welke kwaliteitseisen decentrale, kleinschalige zuiveringsoplossingen vanuit het waterbeheer bezien moeten voldoen en hoe op het functioneren daarvan zal worden toegezien.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot decentrale, kleinschalige zuivering handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland bouwt in eigen huis zodanige kennis van methoden, technieken en systemen voor decentrale, kleinschalige zuivering dat het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner is voor initiatiefnemers op dit gebied. Rijnland werkt daarbij samen met andere waterschappen en STOWA, en ontwikkelt ook kennis door de samenwerking in lokale initiatieven.
2. Rijnland ontwikkelt een heldere set van criteria waaraan systemen voor decentrale zuivering vanuit het waterbeheer moeten voldoen en een visie voor het toezicht op dergelijke systemen.
3. Rijnland communiceert haar nieuwe beleid ten aanzien van decentrale zuivering breed in de eigen organisatie, zodat binnen alle geledingen bekend is welke opstelling naar initiatieven en initiatiefnemers gewenst is.

3. Terugwinning van energie en grondstoffen zoveel mogelijk door marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC)

Strategische keuze

Rijnland heeft ingevolge de Waterwet de zorgplicht stedelijk afvalwater in te nemen en te zuiveren met het oog op de bescherming van volksgezondheid en milieu. Rijnland voert deze kerntaak in eigen beheer uit. Uit landelijke bedrijfsvergelijkingen blijkt dat Rijnland hiermee zowel in termen van kwaliteit als kosteneffectiviteit in de top scoort. Er is dan ook momenteel geen reden de organisatie voor transport en verwerking van stedelijk afvalwater fundamenteel te veranderen.

Het verwerkingsproces van stedelijk afvalwater resulteert echter behalve in gezuiverd water dat via oppervlaktewater in de kringloop wordt teruggebracht ook in een reststroom van zuiveringsslib. Dit slib heeft een hoge energie-inhoud en bevat waardevolle grondstoffen. Rijnland heeft zich gecommitteerd aan het rijksbeleid gericht op de transitie naar een circulaire en zoveel mogelijk biobased economie en aan Green Deals die de waterschappen in dat kader met het Rijk hebben gesloten. Dit betekent dat Rijnland actief inzet op verwerking van haar slib zodanig dat zoveel mogelijk aan energie en grondstoffen daaruit wordt teruggewonnen en dat de financiële baten daarvan zoveel mogelijk bijdragen aan de beheersing van het tarief van haar zuiveringsheffing. Anders dan voor de zuiveringstaak, maakt Rijnland voor slibverwerking de strategische keuze om deze taak zoveel mogelijk te laten uitvoeren door marktpartijen:

- marktpartijen hebben betere mogelijkheden om de dynamiek op dit zich snel ontwikkelende terrein te volgen
- marktpartijen hebben betere kansen om schaalvoordelen te realiseren
- marktpartijen hebben betere mogelijkheden om opbrengsten te optimaliseren door combinatie in de verwerking met andere reststromen
- marktpartijen zijn beter geëquipeerd voor het verwaarden van energie en grondstoffen in markten.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van slibverwerking:

- *Voor slibverwerking 'markt, tenzij ...'*
Uitgangspunt voor slibverwerking is: markt, tenzij Alleen wanneer het in eigen beheer terugwinnen van energie of grondstoffen – bijvoorbeeld door gunstige mogelijkheden voor lokaal (her)gebruik – structureel voordeliger is, wordt van deze lijn afgeweken. Ook slibvergisting is een taak die in beginsel zoveel mogelijk bij marktpartijen wordt belegd, zodat met betrekking tot terugwinning van energie en grondstoffen over de hele slibketen geoptimaliseerd kan worden (bijvoorbeeld: door vergisting wordt energie uit organische stof gewonnen, maar diezelfde organische stof kan ook worden omgezet in waardevolle vetzuren, etc.). Rijnland streeft dan ook niet naar een eigen energie- en grondstoffenfabriek, maar wenst voor terugwinning uit haar slib zoveel mogelijk gebruik te maken van faciliteiten van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC).
- *Innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen bevorderen*
Rijnland zal bij de inschakeling van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen kiezen voor samenwerkings- en contractvormen die innovatie op dit terrein bevorderen. Waar nodig of nuttig worden daarbij ook kennisinstellingen betrokken. Rijnland zal tegelijkertijd bij de inschakeling van marktpartijen voorkomen dat de ongewenste situatie ontstaat dat op duurzaamheid gerichte maatregelen (bijvoorbeeld bronmaatregelen of veranderingen in de procesvoering van het zuiveren) om de afvalwaterstroom te reduceren en/of de effluentkwaliteit te verhogen worden belemmerd door langdurige contractafspraken over volumina en samenstelling van deze stroom.
- *Voldoende kennis en capaciteit in eigen huis*
Rijnland wil zodanige kennis en capaciteit op het terrein van slibverwerking en van terugwinning van energie en grondstoffen in eigen huis hebben, dat het in staat is (1) innovatie op dit gebied door marktpartijen en kennisinstellingen te bevorderen, (2) haar

slib op zodanige wijze te laten verwerken dat zo goed mogelijk wordt bijgedragen aan de transitie naar een circulaire economie, en (3) te bereiken dat de financiële baten van de terugwinning van energie en grondstoffen uit haar slib zoveel mogelijk naar het waterschap terugvloeien.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot slibverwerking handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Momenteel voert Rijnland een onderzoek uit naar de mogelijkheden voor een energie- en grondstoffenfabriek. Eén van de opties die daarin onderzocht wordt, is een fabriek in eigen beheer. Deze optie kan in het onderzoek meegenomen worden als referentieoptie, maar hiervoor geldt gezien de beleidsuitgangspunten 'nee, tenzij'. Een optie die ook wordt onderzocht, is de verwerking van Rijnland's slib in de centrale slibverwerking van Waternet. Ook voor deze optie geldt 'nee, tenzij ...'. Een reden om deze optie toch te onderzoeken en uiteindelijk mogelijk ook te kiezen, kan zijn dat deze door benutting van de overcapaciteit van Waternet veel goedkoper is. De aanpak van het onderzoek wordt nu vooral gericht op uitvoering van de terugwinning van energie en grondstoffen door marktpartijen (waartoe ook HVC wordt gerekend). Oplossingen en business cases dienen om de kracht van de markt te benutten zoveel mogelijk ontwikkeld en aangeleverd te worden door geselecteerde marktpartijen zelf.
2. Rijnland heeft vier installaties voor slibvergisting in bedrijf. De uitvoering van deze taak bij Rijnland wordt echter in het verlengde van de beleidsuitgangspunten op termijn afgebouwd. Dat geldt ook voor slibontwatering. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de wijze en de termijn waarop de mogelijkheden van de markt optimaal kunnen worden benut voor slibvergisting en slibontwatering en (zie ook paragraaf 5).
3. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de kennis en capaciteit die Rijnland in eigen huis moet hebben om succesvol de nieuwe beleidsuitgangspunten ten aanzien van slibverwerking en de terugwinning van energie en grondstoffen in praktijk te brengen.
4. Rijnland bouwt kennis en kunde op over de verschillende wijzen waarop het waterschap marktpartijen kan inschakelen zodanig dat valkuilen worden vermeden en als overheid innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen kan bevorderen. Daarbij kan het gaan om vernieuwend opdrachtgeverschap, publiek-private samenwerking met marktpartij(en) en kennisinstelling(en), onder voorwaarden beschikbaar stellen van de eigen unieke zuiveringsfaciliteiten voor onderzoek en ontwikkeling, keuze voor de rol van 'launching customer', etc.

4. Ketensamenwerking en –optimalisatie

Strategische keuze

Rijnland werkt sinds jaar en dag samen met gemeenten en drinkwaterbedrijven in de waterketen. Een samenwerking die in het verlengde van het Bestuursakkoord Water (2011), mede vanwege de resultaatsverplichtingen, de afgelopen jaren een sterke impuls heeft gekregen. Deze samenwerking is in het beheergebied van Rijnland gestructureerd in een viertal clusters. Ver daarvoor al had Rijnland samen met drinkwaterbedrijf Dunea en de gemeente Noordwijkerhout de gemeenschappelijke regeling SWWK opgericht (2004), waarbinnen Dunea en Rijnland samen het rioolbeheer voor die gemeente uitvoert. En recent, 2014, is Rijnland gestart met een 3-jarige pilot op het vlak van het beheer van haar transportleidingen in samenwerking met Dunea.

Rijnland maakt nu de strategische keuze voor *nog* verdergaande samenwerking:

- met gemeenten in de afvalwaterketen, omdat riolering, transport en zuivering van stedelijk afvalwater fysiek één samenhangend systeem vormen. Er is nog veel winst te behalen door integraal asset management, beheer en onderhoud en bediening van het systeem en
- met de drinkwaterbedrijven in de waterketen, omdat er in toenemende mate samenhang is tussen de taken oppervlaktewaterbeheer en zuiveringsbeheer van het waterschap en de taken winning en zuivering van drinkwater door de drinkwaterbedrijven.

Nog verdergaande samenwerking betekent dat Rijnland streeft naar intensiever samenwerken dan nu in de samenwerkingsclusters al gebeurt. Rijnland heeft een ontwikkeling naar een of wellicht meerdere gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties voor ogen, die het beoogde integrale asset management in de (afval)waterketen mogelijk maakt/maken, waardoor de kwaliteit verder wordt vergroot, de organisatorische kwetsbaarheid verkleind en de kosten zoveel mogelijk teruggedrongen.

Uitgangspunt daarbij is dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden, als aan bestuursorganen (provincie, gemeenten en waterschap) toebedeeld in de Waterwet, blijven liggen waar ze nu liggen. Het gaat om bundeling van uitvoerende taken – in welke organisatievorm dan ook – waarbij die uitvoeringsorganisatie(s) onder gemeenschappelijke aansturing via dienstverleningsovereenkomsten met elk van de samenwerkingspartners taken uitvoert/uitvoeren voor die partners.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen en waterketen:

- *Verdergaande samenwerking in 'coalition of the willing'*
Rijnland gaat – met respect voor en behoud van de bestaande samenwerking in de clusters, maar wel ook over clustergrenzen heen - op zoek naar mogelijkheden voor de beoogde, nog verdergaande samenwerking in eerste instantie met gemeenten en drinkwaterbedrijven die daarin ook interesse hebben. Er zijn bijvoorbeeld gemeenten die (meer) als regiegemeente willen werken of die hun organisatorische kwetsbaarheid met betrekking tot hun watertaken willen ondervangen.
- *Pilot(s) met lichte constructies*
Rijnland verkent samen met de gemeenten en drinkwaterbedrijven die interesse hebben gemeenschappelijke organisatievormen die aansluiten op actuele behoeften. Uitgangspunt is gezamenlijke bestuurlijke aansturing. Uitgangspunt is ook flexibiliteit, geen 'one size fits all'. Flexibiliteit betekent dat gemeenten verschillende takenpakketten kunnen onderbrengen in een samenwerkingsorganisatie, waarbij te denken is aan uitvoerende taken als inwinning, registratie en beheer van meetgegevens, een gemeenschappelijk dataportaal, hydraulisch rekenwerk, technisch advies en beleidsadvisering. Flexibiliteit betekent ook dat in pilots vooralsnog wordt samengewerkt in lichte constructies (bijvoorbeeld als voorlopig construct een centrumorganisatie, waarbij uitvoerende taken bij een van de samenwerkingspartners worden gebundeld).

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot verdergaande samenwerking handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland start een project waarin het onderzoekt welke gemeenten en drinkwaterbedrijven interesse hebben in het gezamenlijk organiseren van uitvoerende taken in de (afval)waterketen. Met respect voor de huidige samenwerkingsclusters kijkt Rijnland daarbij ook naar mogelijkheden over clustergrenzen heen als daardoor ' kunnen worden gevormd. Rijnland legt hierbij niet op voorhand een uitgewerkt organisatiemodel neer, maar gaat in open dialoog met partijen die interesse hebben op zoek naar (een) voorlopige organisatorische constructie(s) die met behoud van ieders bestuurlijke verantwoordelijkheden gewenste verdergaande samenwerking mogelijk maakt.

5. Pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer

Strategische keuze

Rijnland wil waar dat voor de uitvoering van haar taken voordelen heeft de kracht van de markt benutten. Met het oog maakt Rijnland de strategische keuze om door middel van pilots kennis en ervaring op te bouwen met samenwerkings- en contractvormen voor het inschakelen van marktpartijen voor uitvoerende taken. Via pilots bereikt Rijnland dat het:

- beter zicht krijgt op de effectiviteit en efficiëntie van marktpartijen in relatie tot de effectiviteit en efficiëntie van de eigen taakuitvoering
- ervaring op kan doen met uitbesteding van uitvoerende taken in langjarige uitbestedingscontracten en het bijbehorende, mede op innovatie gerichte contractmanagement
- beter gesteld staat voor/wendbaar is in een mogelijke toekomst waarin de markt uitvoerende taken overneemt van overheden die kiezen voor regie boven zelf doen.

Randvoorwaarde voor een pilot is dat de casus voor zowel Rijnland als de te selecteren marktpartij interessant is. De pilot moet beide partijen kansen bieden om te leren. Het moet dan ook om meer gaan dan de gebruikelijke opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie bij inkoop van diensten.

Randvoorwaarde is ook dat uit een voor een pilot opgestelde business case blijkt dat besparing verwacht wordt, of dat niet op geld waardeerbare voordelen zwaarder wegen dan een te verwachten kostenverhoging.

Nu Rijnland voor het zuiveren in termen van kwaliteit en kosteneffectiviteit landelijk gezien in de top scoort, ligt het niet voor de hand een pilot uit te voeren met uitbesteding van het beheer van een zuivering. Besparing lijkt hier, ook in verband met de BTW van 21% die marktpartijen op hun diensten moeten leggen, moeilijk haalbaar. Gelet op de strategische keuze voor 'markt, tenzij ...' voor slibverwerking liggen hier betere kansen voor zinvolle pilots met uitbesteding. Het gaat dan met name om de uitvoering van slibontwatering en slibvergisting. Slibontwatering vindt op bijna elk van Rijnland's zuiveringen plaats. Rijnland vergist voorts momenteel in eigen beheer met vier vergistingsinstallaties ongeveer de helft van de totale hoeveelheid slib die het produceert.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer:

- *Ervaring opdoen met uitbesteding in pilots*
Rijnland wil in pilots ervaring opdoen met samenwerkings- en contractvormen voor inschakeling van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC) voor uitvoerende taken, met als doel de kennis en kunde van het waterschap verder te ontwikkelen die benodigd is voor het benutten van de kracht van de markt waar dat voordelen biedt. In het verlengde van Rijnland's beleidsuitgangspunt van 'markt, tenzij ...' voor slibverwerking (zie paragraaf 3) ligt met betrekking tot zulke pilots de focus op dit gebied.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland onderzoekt mogelijkheden voor pilots voor inschakeling van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC) op het gebied van slibontwatering en slibvergisting. Daarbij worden verschillende samenwerkings- en contractvormen verkend met het oog op het zo goed mogelijk benutten van de (innovatie)kracht van de markt

6. Flexibiliteit vergroten en borgen

Strategische keuze

Zuivering en slibverwerking zijn onder invloed van technologieontwikkeling voortdurend in beweging. De opkomst van (zeer) kleinschalige methoden, technieken en systemen voor decentrale zuivering en terugwinning van energie en grondstoffen – zelfs tot op het niveau van individuele woningen – kunnen voor een 'systeemsprong' zorgen. Maar ook kunnen nieuwe typen kleine, schaalbare communale zuiveringen op de schaal van bijvoorbeeld 10-30.000 i.e. een transitie veroorzaken van de huidige, op grootschaligheid gerichte, letterlijk in beton gegoten en weinig flexibele infrastructuur naar kleinere schalen.

Gezien de dynamiek in het speelveld wil Rijnland haar flexibiliteit en adaptief vermogen vergroten. Concreet betekent dat dat Rijnland investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater zo zal ontwerpen dat haar wendbaarheid zoveel mogelijk toeneemt. Investeren in de grootschalige communale infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater blijft noodzakelijk, maar toekomstige investeringen:

- zullen scherper tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's voor de afvalwaterketen worden beoordeeld, en
- waar mogelijk zullen investeringsalternatieven worden gekozen die op kortere termijn kunnen worden afgeschreven.

Overigens kijkt Rijnland nu al actief naar de mogelijkheden van nieuwe en andere technologieën en bouwwijzen in kader van businesscases voor renovaties en nieuwbouw van zuiveringstechnische werken.

De thans geplande opheffing van enkele kleinere awzi's waarbij via nieuw aan te leggen transportleidingen het afvalwater naar naburige, grotere awzi's wordt getransporteerd, past vanwege de relatief hoge kosten van de aanleg en de lange afschrijftermijnen daarvan op het eerste gezicht minder goed bij deze strategische keuze. Deze investeringen renderen echter ook in langjarig perspectief, omdat met deze oplossing overcapaciteit op bestaande grotere awzi's wordt benut.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van het vergroten en borgen van flexibiliteit in het zuiveringsbeheer:

- *Investeringsalternatieven toetsen aan meerdere toekomstscenario's*
Rijnland onderzoekt met het oog op flexibiliteit substantiële investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering altijd tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's.
- *Voorkeur voor investeringsalternatieven met kortere afschrijftermijnen*
Rijnland streeft gezien de onvoorspelbare dynamiek in het taakveld van het zuiveringsbeheer naar wendbaarheid. Infrastructurele investeringsalternatieven met kortere afschrijftermijnen hebben daarbij voorkeur, mits technisch en economisch verantwoord.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot het vergroten en borgen van flexibiliteit in het zuiveringsbeheer handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland werkt het concept van het 'flexibel bouwen' verder uit, inclusief de kostenaspecten. In een snel veranderende omgeving kan een bijvoorbeeld een goedkopere constructie of installatie met een technische levensduur van 10 jaar een betere oplossing zijn dan een duurdere met een levensduur van 30 of 40 jaar. Ook de wijze van aanbesteding kan soms bijdragen aan flexibiliteit (bijvoorbeeld DBMO voor een periode van 10 jaar).

2. Rijnland ontwikkelt en implementeert een methodiek² waarmee voortaan investeringen worden geanalyseerd, getoetst en geoptimaliseerd op hun bijdrage aan de flexibiliteit en het adaptief vermogen van de afvalwaterketen. Dit dient niet te leiden tot langere voorbereidingstijden.

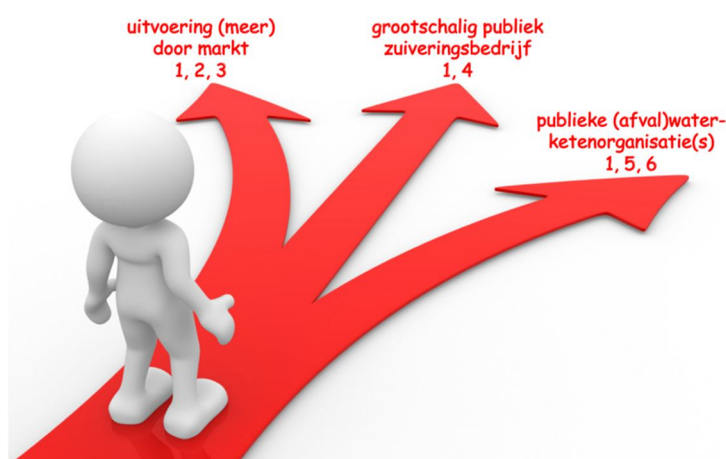
² Kosten-batenanalyse van investeringen in infrastructuur op deze wijze is in ontwikkeling. Zie bijvoorbeeld: 'Reële opties en de waarde van flexibiliteit bij investeringen in natte infrastructuur', CPB Achtergronddocument, 2014.

7. Toetsing strategische keuzes aan bestuurlijke ambities en criteria

Bij de start van het besluitvormingstraject hebben de VV-leden van Rijnland fractiegewijs aangegeven wat ze met betrekking tot het zuiveringsbeheer belangrijk vinden. Onderstaande lijst van twaalf ambities en criteria kwam daaruit naar voren:

BESTUURLIJKE AMBITIES EN CRITERIA	
1. Schoon effluent	(vrij van bestrijdings-/geneesmiddelen en nieuwe stoffen)
2. Voldoende en schoon water	(in de leefomgeving door integraal waterbeheer; KRW-doelen halen)
3. Circulair	(terugwinning energie en grondstoffen)
4. Innovatie	(met kennisinstellingen en bedrijfsleven)
5. Samenwerking in (A)WK	(in eerste plaats met gemeenten, maar is ook met drinkwater-bedrijven logisch)
6. Synergie met andere waterschappen	
7. Bestuurlijke zeggenschap	(Overheidstaak/kerntaak waterschap, grip kunnen houden)
8. Kennis behouden	(zorgen dat voldoende kennis in huis beschikbaar blijft)
9. Adaptief vermogen	(flexibel op nieuwe ontwikkelingen in kunnen spelen)
10. Kostenefficiënt	(hoge kwaliteit tegen laagst mogelijke kosten; Life Cycle Costing; BAW-doelen halen)
11. Risico's beheersbaar	(geen grote financiële risico's)
12. Goede werkomgeving	(plezierige en uitdagende organisatie om bij te werken)

In een volgende stap van het besluitvormingstraject is nagegaan hoe de zes organisatiescenario's die onder regie van het vorige bestuur werden onderzocht 'scoren' op deze ambities en criteria. Deze exercitie maakte duidelijk dat het bij die zes organisatiescenario's in feite gaat om drie mogelijke 'ontwikkelrichtingen':

Bovendien werd duidelijk dat elk van deze ontwikkelrichtingen aantrekkelijke kanten heeft, zodat een rechttoe-rechtaan keuze voor welke van deze zes organisatiescenario's dan ook per definitie suboptimaal zou zijn, ook al omdat een veranderende omgeving straks mogelijk weer andere eisen stelt.

Het debat in de Beeldvormende VV van 11 mei leidde vanuit dit besef tot de volgende, voor het verdere traject richtinggevende criteria voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer:

Richtinggevende uitkomsten Beeldvormende VV 11 mei 2016:

1. Zuiveren is en blijft een publieke verantwoordelijkheid.
Dat betekent niet perse dat je alles zelf moet doen, wel dat je ervoor moet zorgen dat je te allen tijde als overheid die bestuurlijke verantwoordelijkheid goed moet kunnen nemen.
2. Bij de uitvoering van de zuiveringstaak zijn de 3 K's leidend:
 - a. **Kwaliteit:** voldoende schoon en duurzaam/circulair
 - b. **Kwetsbaarheid:** robuuste organisatie berekend voor de taak
 - c. **Kostenefficiënt:** een voldoende hoge kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten.
3. Te allen tijde voldoende kennis in eigen huis houden.
4. De kracht van de markt m.b.t. innovatie en efficiëntie benutten, zoveel als mogelijk binnen de voorgaande drie uitgangspunten.
5. Gericht op verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen met gemeenten en op termijn ook met drinkwaterbedrijven in de waterketen.
6. Een adaptieve strategie om op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen in te kunnen spelen, geen rigide en onomkeerbare besluiten.

De vijf strategische keuzes als in de paragrafen 2-6 hiervoor weergegeven voldoen aan deze criteria. Met deze strategische keuzes:

- blijft Rijnland zelf doen waar het aantoonbaar goed in is (hoge kwaliteit en efficiëntie, zoals blijkt uit de landelijke bedrijfsvergelijking): inname, transport en zuivering van stedelijk afvalwater
- biedt Rijnland kansen aan de markt (waartoe ook gerekend HVC) op het gebied van slibverwerking en terugwinning en verwaarding van energie en grondstoffen, terreinen waarop marktpartijen betere mogelijkheden hebben
- neemt Rijnland nieuwe initiatieven om door verdergaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven tot een integraler beheer en exploitatie van de afvalwaterketen en waterketen te komen
- wordt Rijnland een gespreks- en samenwerkingspartner voor innovaties gericht op het lokaal sluiten van kringlopen met decentrale, kleinschalige methoden, technieken en systemen voor afvalwaterverwerking
- vergroot Rijnland haar wendbaarheid, haar adaptief vermogen.

8. Verhouding strategische keuzes tot landelijke politiek-bestuurlijke context

Op hoofdlijnen verhouden de strategische keuzes zich als volgt tot de landelijke politiek-bestuurlijke context:

- De OECD signaleerde met betrekking tot de (afval)waterketen in een recente studie 'issues of scale and scope'.³ Het beheer daarvan is nu versnipperd over veel partijen – waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven – die hun deel ieder vanuit de eigen invalshoek vorm geven. Met de keuze voor een versterkte inzet op ketensamenwerking pakt Rijnland deze issues aan.
- Door initiatieven voor decentrale, kleinschalige verwerking van afvalwater als goede gespreks- en samenwerkingspartner positief tegemoet te treden, creëert Rijnland ruimte voor innovatie gericht op het lokaal sluiten van kringlopen. Dit past uitstekend in het rijksbeleid gericht op transitie naar een circulaire economie.⁴
- Dat geldt ook voor de keuze van Rijnland om haar doelen - in lijn met de afspraken tussen de Unie van Waterschappen en het Rijk gemaakt – met betrekking tot de terugwinning van energie en grondstoffen te realiseren, en daarbij vooral ook de innovatiekracht van marktpartijen en kennisinstellingen te benutten.⁵
- De keuze om waar dat voordelen biedt de uitvoerings- en innovatiekracht van de markt te benutten via nieuwe, innovatieve samenwerkings- en contractvormen, sluit aan op een bredere ontwikkeling bij de waterschappen, zoals onder meer blijkt uit een recente handreiking van de Unie van Waterschappen op dit gebied.⁶

³ Water governance in the Netherlands, fit for the future? OECD, 2014.

⁴ Nederland circulair in 2050. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016.

⁵ Klimaatakkoord, Green Deal Energie, Green Deal Grondstoffen.

⁶ Afwegingskader geïntegreerde contractvormen afvalwaterzuiveringsinstallaties. PIANOo&Unie van Waterschappen, 2016.